ତେଣୁ ମୁଁ ନର୍ସ ହେଲି

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀ କୈଳାସଚନ୍ଦ୍ର ସାମନ୍ତ
କଲିକତା

ପ୍ରକାଶିକା—ମା କନକଦୁର୍ଗା
ସେ: ମା: ଶ୍ରୀ ମୋହନ ଚରଣ ଦାସ

ଦ୍ୱିତୀୟ ସଂସ୍କରଣ ୧୯୫୩

କଟକ—୨ ଓ କଲିକତା—୧୨

ମୂଲ୍ୟ ଏକଟଙ୍କା

ଏ କ୍ଷୁଦ୍ର ପୁସ୍ତିକା ଖଣ୍ଡିକ

ମୋର ସାନ ଭଉଣୀ

ପ୍ରତମା ହସ୍ତରେ—

ସ୍ନେହର ସ୍ମୃତ ସ୍ୱରୂପ

ଅର୍ପଣ କଲ ।

ତୋର—

କୈଳାସ ଭାଇ

ପ୍ରଥମ ପରିଚ୍ଛେଦ

ଗୀତା ! ଗୀତା ! ତୋ ମାଷ୍ଟରବାବୁ ଆସିଲେଣି ପଢ଼ିବୁ ଯା । ମା ସୁପ୍ରଭାଦେବୀ ଲୁଚି ଖଣ୍ଡିକ ବେଲୁ ବେଲୁ ଡାକିଲେ ।

ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯାଇ ପାରିବି ନାହିଁ ମା, ବଡ଼ ଅପା ପରା ଆସିଛନ୍ତି, ତା ସାଙ୍ଗରେ ଟିକିଏ ଗପସପ କରୁଛି । ମାଷ୍ଟର ବାବୁଙ୍କୁ କହିଦେ ସେ Study Roomରେ ଟିକେ ବସନ୍ତୁ, ମୁଁ ଯାଉଛି । ଏକା ନିଶ୍ୱା-ସରେ ଗୀତା ଏତିକି ଉତ୍ତରଦେଲା । ମନରେ ମୋର ଆସିଲା ଭୀଷଣ ଦୁଃଖ—ଭାବିଲି ମୋତେ ଏହିପରି ଟିଉସନ କରିବାକୁ ଜଣେ ମାଷ୍ଟର ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ, ମୁଁ ତ ଏତେ ଅବହେଳା କରୁ ନ ଥିଲି । ଆଉ ଭାବି ପାରିଲି ନାହିଁ, ପରେ ମନକୁ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେଲି, ମନୁଷ୍ୟର ଟଙ୍କା ନ ଥିଲେ କିଛି ନାହିଁ । ଟଙ୍କା ମନୁଷ୍ୟକୁ କିଣିପାରେ । ବି. ଏ. ଟା ପାସ୍ କରି ସାରିଲା ପରେ ଗୁଚ୍ଛିକର ଟଙ୍କା ରୋଜଗାର କରିବି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଯଦି ନିଜର ଆତ୍ମସମ୍ମାନକୁ ଭୁଲି କରି ଟିଉସନ ଖଣ୍ଡିକ ଛାଡ଼ିଦିଏ, ତେବେ ମେସ୍‌ରେ ମିଲ୍ ବନ୍ଦ । ଏହିପରି ଭାବରେ ଆକାଶ ପାତାଳ ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲି, ଗୀତା ଅବଶ୍ୟ ମୋତେ ଘୃଣା କରେ ନା, କେଉଁ ହିସାବରେ କେଜାଣି ମୋତେ ତା ପ୍ରାଣ ଭରି ଭଲପାଏ । ଗୀତା ତ ଛୋଟ ପିଲା ନୁହେଁ, ବୟସ ତାକୁ ସତର କିମ୍ବା ଅଠର ହେବ, ଏକା-ଦଶ ଶ୍ରେଣୀର ଛାତ୍ରୀ । ସୁପ୍ରଭାଦେବୀ, ସେ ମଧ୍ୟ ମୋତେ ତାଙ୍କର ପୁଅ ପରି ଭଲ ପାନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ପୂର୍ଣ୍ଣବାବୁ (ଗୀତାର ବାପା) ଜଣେ ନାମ ଯାଦା ଡାକ୍ତର ହିସାବରେ କି ନିଜର କରିଣ ଜାତକୁ ଟେକି ରଖିବାକୁ

ମୋ ସାଥିରେ ତାଙ୍କର ସେପରି ଆଳାପ ନ ଥାଏ । ସେଥି ପ୍ରତି ମୋର ଅଦୌ ଭ୍ରୂକ୍ଷେପ ନ ଥାଏ । Duty ବଜାଇ ସାଇକେଲ୍ ଖଣ୍ଡିକ ଧରି ତପାଙ୍କ ଫେରେ । ଏହିପରି ଭାବନା ଦେଇ ମୁଁ ଗତି କରୁଛି, ହଠାତ୍ ତାହାର ବନ୍ଧୁ ଅପା ସହିତ ଗୀତା ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଆସିଲା ।

ଗୀତା—ଏହି ଭଦ୍ର ଲୋକ ହେଉଛନ୍ତି ମୋର ଟିଉସନ ମାଷ୍ଟର ରେଭେନ୍‌ସା କଲେଜର ଚତୁର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନର ଛାତ୍ର । ନାମ ଶ୍ରୀ ବସନ୍ତ କୁମାର ସାମଲ ।

ବନ୍ଧୁ—ନମସ୍କାର, ଯାହା ହେଉ ତୁ ତ ଭଲ ମାଷ୍ଟରଟିଏ ପାଇଛୁ ମ ।

ମୁଁ—ନମସ୍କାର, ତମକୁ ଏତେ ଅନଧିକାର ଚର୍ଚ୍ଚା କରିବାକୁ କହୁଛି କିଏ ଗୀତା ଦେବୀ ?

ବନ୍ଧୁ—ଆପଣଙ୍କର ପରିଚୟଟା ମୁଁ ଜାଣିଲେ ସେଥିରେ ଆପଣଙ୍କର କିଛି କ୍ଷତି ଅଛି କି ? କହି ହସିଲା ।

ମୁଁ—ନା ତଥାପି……

ବନ୍ଧୁ—ତଥାପି ମାନେ ?

ମୁଁ—ଅପରିଚିତା ଭଦ୍ର ମହିଳା ପାଖରେ ଜଣେ ନିହାତି ଅପରିଚିତ ଭଦ୍ରଲୋକର କି ପରିଚୟ ?

ବନ୍ଧୁ—ଅଚ୍ଛା ପରିଚୟ ହୁଏ କିପରି ?

ମୁଁ—ବହୁତ ଥର ସାକ୍ଷାତ ପରେ ।

ବନ୍ଧୁ—ଥରକରେ ନୁହେଁ ?

ମୁଁ—ନା—

ବନ୍ଧୁ—କିପରି ?

ମୁଁ—ମନେ କରନ୍ତୁ, ଆପଣଙ୍କର ଜଣେ କେହି New friend ଆସିବ, ପ୍ରଥମେ ଆପଣ ନିଶ୍ଚୟ ତା ସହିତ ସଙ୍କୋଚ ବୋଧ କରିବେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବାକୁ । ସେଦିନ ଯିବ, ତା ପରଦିନ ପାଖରେ ବସୁ ବସୁ ଦେହରେ ଦେହ ବାଜିବ, ତାପର ସେ କଥାଟିଏ କହିବ, କିମ୍ବା ମନେ କରନ୍ତୁ ଆପଣ କହିବେ, ଏହିପରି ଭାବରେ ସେ ହସିବ, ଆପଣ ହସିବେ, ତା'ପରେ......

ଗୀତା—ତୁ କ'ଣ ତାଙ୍କୁ ଯୁକ୍ତିରେ ପାରିବୁ ? ସେ ପରା କଲେଜ ପଢୁଆ, କେଉଁକଥା ନେଇ କେଉଁଠି ଯୋଡ଼ି ଦେବେ ।

ମୁଁ—ଅଚ୍ଛା । ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ପରିଚୟଟା ଜାଣି ପାରେ କି ?

ବନ୍ଧୁ—ନିଶ୍ଚୟ । ତେବେ...

ଗୀତା—ତେବେ ଯେବେ କଷ୍ଟ ନୁହେଁ, ଶୁଣନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ପରିଚୟ, ତାଙ୍କର ନାମ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତା ବନ୍ଧୁ୍ୟତଲତା ନାୟକ, ପିତା ବ୍ରଜବନ୍ଧୁ ନାୟକ,ବାଣପୁରରସବ୍‌ଡେପୁଟି । ମିସ୍‌ନାୟକବାଣପୁରରେଥାଇ ସେଠା ହାଇସ୍କୁଲରେ ଏକାଦଶ ଶ୍ରେଣୀରେ ଅଧ୍ୟୟନ କରନ୍ତି । ମାଉସୀ ପ୍ରଭୃତି ସେଠାରେ ଅଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ମାମୁ ଘର ଏଠି । ତାଙ୍କ ମାମୁଙ୍କ ପୁଅର ବିଭାଘର, ସେଥିପାଇଁ ଏଠାକୁ ଆସିଛନ୍ତି, ମଉସାଙ୍କର ପୁଅ ନାହିଁ ବୋଲି ଭାଇ ଆସନରେ ବସୁଛନ୍ତି । ମୁଁ ଶୁଣୁଛି ମଉସା କୁଆଡ଼େ ବନ୍ଧୁଅପାକୁ ଅବିବାହିତା ରଖି ମାଜି-ଷ୍ଟ୍ରେଟ ଭାମଣା ସ୍ୟାଙ୍କ ହାତକୁ ଦେଇ ଅବସର ଗ୍ରହଣ କରିବେ । ହଠାତ୍ ଗୋଟିଏ ହସର ଢେଉ ଖେଳିଗଲା । ବନ୍ଧୁର ମୁହଁ ଲାଲ ପଡ଼ିଗଲା ଲଜ୍ଜାରେ । ସ୍ଲେଟ ସବୁ ଚୁମୁଡ଼ାଟିଏ ଗୀତାର ଗାଲରେ ବସାଇ ଦେଇ ବନ୍ଧୁ ଦରଜା ଡେଇଁ ଚାଲିଗଲା । ଚାହିଁଥାଏ ମୁଁ, ମୋ ଆଡ଼କୁ ଅନାଇ ବୋଟିଏ ଗୋଲାପ ଫୁଲ ଢୋକାଇଲା, ଟିକେ

ହସି ଦେଇ ବଗିଚାର ଅନ୍ଧାରରେ ଲୁଚିଗଲା । ମୋର ଦୃଷ୍ଟି ଥାଏ କେବଳ ତାହାରି ଅଡ଼େ ।

ଗୀତା—ସାର୍ ଆଜି କ'ଣ କିଛି ପଢ଼େଇବେ ନାହିଁ ? କାଲି ଯେଉଁ **English translation** ଟି ଦେଇଥିଲେ ତାକୁ ଟିକେ **Correct** କରି ଦିଅନ୍ତୁ, **Algebra** ଦୁଇଟାର ଖଣ୍ଡି କରେଇ ଦିଅନ୍ତୁ ।

ତୁ ଯେଉଁ ମନଯୋଗୀ ପିଲାଟା ନା, ପାଠ ପଢ଼ିବାର ତୋର ଖୁବ୍ ଇଚ୍ଛା ଅଛି, କହିଲି ମୁଁ ।

ଗୀତା—ମୁଁ କ'ଣ କଲିକି ? ଏତିକି କହୁ ଢୋଷାରେ ତାର ମୁହଁ ଲାଲ ପଡ଼ିଗଲା, ଆଖିରୁ ଗଡ଼ି ପଡ଼ିଲା ଦୁଇ ଟୋପା ଲୁହ ।

ମନ ମୋର ନିହାତି ଦୁଃଖୀ ହେଲା; କେଉଁ ଦିନ ତାକୁ ମୁଁ କିଛି କହେ ନାହିଁ । ଆଜି କ୍ଷଣିକ ଉତ୍ତେଜନାରେ କହିଦେଲି ଦୁଇପଦ ଅନେକ ବୁଝାଇଲି ପରେ ଶାନ୍ତ ହେଲା କାନ୍ଦଣାରୁ । ତଥାପି ମନଟା ମୋର ବୁଝୁ ନ ଥାଏ । ମାଉସୀ ଡାକିଲେ ଗୀତା ଗୀତା, ଗୀତା ଚାଲିଗଲା । ପ୍ରକାଶ୍ୟରେ ମାଉସୀ କହିଲେ, ନେ ତୋ ମାଷ୍ଟରଙ୍କୁ ଖାଇବାକୁ ଦେ. ଅନେକ ଡେରି ହେଲାଣି ।

ଖାଇବାକୁ ମନା କଲି ମୁଁ, କଲେଜରୁ ଆସି, ଟିଉସନକୁ ଆସିଥାଏ । ବେଳ ସାଢ଼େ ପାଞ୍ଚ । ଯଦିଓ ଭୋକ ହେଉଥାଏ ତଥାପି କହିଲି "ନାହିଁ ମାଉସୀ ଆଜି ମୋତେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଅଛି, ମୋର ଜଣେ ସାଙ୍ଗପିଲାର ଘରକୁ । କାଲି ଖାଇବି । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ଯାଉଛି," ଗୀତାର ଅନୁରୋଧ ନ ରଖି ସାଇକେଲ ଖଣ୍ଡ ଧରି ଚାଲି ଆସିଲି ନାଲି ରାସ୍ତାକୁ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ପରିଚ୍ଛେଦ

ବୈଶାଖର ସନ୍ଧ୍ୟା, ଗରମର ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବ ଯାଇ ନ ଥାଏ ଧରଣୀର ବକ୍ଷରୁ । ଟିକିଏ ଶୀତଳ ବାୟୁ ସେବନ ଆଶାରେ ସାଇକେଲ୍ ଖଣ୍ଡିକ ଧରି ଚାଲିଲି କାଠ ଯୋଡ଼ି କୂଳକୁ । ସାଇକେଲ ଖଣ୍ଡିକ ସିମେଣ୍ଟ୍ ଚେୟାରକୁ ଆଉଜେଇ ଦେଇ ବସି ପଡ଼ିଲି । ଭାବିଲି, ଆଜି ଆଉ ଟିଉ-ସନକୁ ଯିବି ନାହିଁ । ବସି ରହିଲି ଅନେକ ସମୟ । ଭାବନାରେ ମଥାଟା ଘୂରୁଥାଏ ଏ ପାଖ ସେ ପାଖ, ଘରେ ଏକାକିନୀ ବୃଦ୍ଧା ଜନନୀ ଆଉ ଦଶ ବର୍ଷର ସାନ ଭଉଣୀଟିଏ, ସେମାନେ କ'ଣ କରୁଥିବେ । ମା ମୋର, ଅନେକ ଲଗାଇଛି ମୋର ବିବାହ ଦେଖିବାକୁ; କିନ୍ତୁ ତା ଭାଗ୍ୟରେ ଯୁଟିବ କେଉଁଠି ? ଭାବିଲି ପାସଟା କରିସାରିଲା ପରେ ମା'ର ଅଭିଳାଷ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବି । ଏହିପରି ଭାବନାଟା ମୋର ହିମାଳୟ ଅତିକ୍ରମ କରି ଗତି କରୁଛି । ହଠାତ୍ ଗୋଟାଏ ନିଶାଚର ପକ୍ଷୀର କେଁ କେଁ ସ୍ୱରରେ ଭାବନାଟା ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ଘଣ୍ଟାକୁ ଚାହିଁଲି ଅନ୍ଧାରରେ କିଛି ଦିଶିଲା ନାହିଁ । ତଥାପି ଅନୁମାନ କଲି ସାତେଆଠ । ସାଇକେଲ ଖଣ୍ଡି ପେଲି ପେଲି ଆସିଲି ମେସକୁ । ମେସରେ ପହଞ୍ଚିବା ମାତ୍ରେ ଚାକର ଆଣି ଦେଲା ଖଣ୍ଡିଏ ଚିଠି । ସନ୍ଦେହ ହେଲା ଖୋଲିଲି:—

କଂପଗଡ

ମାନନୀୟ ନନା ! ତା......................

ମୋର ପ୍ରଣାମ ଗ୍ରହଣ କରିବେ । ଆପଣ ଶୁଣି ଖୁସି ହେବେ ଯେ ମୁଁ ଅପରହାଇମେଷ୍ଟରେ ପ୍ରଥମ ହୋଇ ବୃତ୍ତି ପାଇଛି । ଆମର

ଗ୍ରାହକ ହୋଇଥିଲି । ମୁଁ ନଅଟା ଗ୍ରାହକ ପାଇଛି, ମୁଁ ସୁତାରେ ଗୋଟିଏ **money bag** ବୁଣିଥିଲି । ସେଥିରେ ପାଞ୍ଚଟଙ୍କା ପୁରସ୍କାର ପାଇଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ମାଷ୍ଟରମାନେ ମୋତେ ଲଗାଇଛନ୍ତି ମାଇନରରେ ନାମ ଲେଖାଇବାକୁ, ମୋର ମଧ୍ୟ ଖୁବ୍ ଇଚ୍ଛା ପଢ଼ିବାକୁ । କାରଣ ଆଜିକାଲି ସ୍ତ୍ରୀ ପିଲାମାନେ ନ ପଢ଼ିଲେ ତାଙ୍କର ଆଦୌ ନାମ ନାହିଁ, ବୋଉ ମନା କରୁଛି ପଢ଼ିବାକୁ । ଏଥିରେ ଆପଣଙ୍କର ମତ କ'ଣ ? ଆପଣ ଘରକୁ ଜମା ଆସୁନାହାନ୍ତି । ବୋଉ ସର୍ବଦା କାନ୍ଦୁଛି । ମୋ ପାଇଁ ଖଣ୍ଡେ ବଙ୍ଗଳା ଲେଖା "ସୁଭାଷଚନ୍ଦ୍ର ଆତ୍ମକାହାଣୀ" ପଠାଇବେ ଏଇ କେତେଦିନ ଛୁଟିରେ ମୁଁ ବଙ୍ଗଳା ଖୁବ ଭଲ ଭାବରେ ଲେଖିପଢ଼ି ଶିଖିଛି । ଚେଷ୍ଟା କରିବେ ଆସିବାକୁ ନଚେତ୍ ପତ୍ରଦ୍ୱାରା ଆପଣଙ୍କ ମତାମତ ଜଣାଇବେ । ବୋଉର ଆଶୀର୍ବାଦ ଗ୍ରହଣ କରିବେ । ଇତି ।

ଆପଣଙ୍କର

ସ୍ନେହର ମିନି

ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ଏକା ନିଶ୍ୱାସେ ପଢ଼ି ଦେଲି । ଆନନ୍ଦରେ ଛାତି ମୋର ଯେମିତି ଥରି ଉଠିଲା, ସେହିପରି ଦୁଃଖରେ ଛାତି ଭିତରଟା ମୁରୁଜିଗଲା । ଭାବିଲି ଭଉଣୀର ମୋର ଇଚ୍ଛା ଅଛି ପଢ଼ିବାକୁ । ଏହି ପରି ଛାତ୍ରୀ ଶତକଡ଼ା ଓଡ଼ିଶାରେ ଦଶଟା ବାହାରିବା ବିରଳ । ଯଦି ମୁଁ ନ ପଢ଼ାଏ ତାକୁ ତେବେ ମୋର ଠିକ୍ ଭଉଣୀର ଆଶାର ସୌଧଟି କାଳ ଝଞ୍ଜାରେ ଭାଙ୍ଗି ଚୁରମାର ହୋଇଯିବ । ପ୍ରତିଜ୍ଞା କଲି, ଯାହା ଯାଉ ତାହା ହେଉ ତାହାର ନାମଟା ମାଇନରସ୍କୁଲରେ ଲେଖାଇବି । ଏହିପରି ଭାବି ଭାବି ସେ ଦିନ ପଢ଼ିବାକୁ ଆଦୌ ଇଚ୍ଛା ହେଲା ନାହିଁ ପୂଜାରୀକୁ ମନାକଲି ଖାଇବାକୁ । ନ ଖାଇ ମୁହଁ ମାଡ଼ି ଶୋଇପଡ଼ିଲି, ଓ ହେଲା ସକାଳ । ସବୁ ଦିନ ପରି କଲେଜ ପଢ଼ା ସମସ୍ତ ଠିକ୍ କରିଦେଲି

ସେ ଦିନ ପ୍ରଥମ ପିରିଅଡ ଥାଏ । ତେଣୁ ଶୀଘ୍ର ଗାଧୋଇ ପଡ଼ି ଖାଇ ନେଇ ବାହାରିଲି କଲେଜ । ମିଶନଠାରୁ ଚଉଠ ଖଣ୍ଡିକ ପାଇବା ବେଳ ଠାରୁ ମୋ ମସ୍ତକରେ ଚିନ୍ତାକୀଟ ପ୍ରବେଶ କରିଛି । ପ୍ରଫେସର Class ରେ ପଢାଉ ଅଛନ୍ତି, ମୁ ତାର ନାମ ଲେଖା କଥା ବସି ଭାବୁଛି । ପିରିଅଡ ଶେଷ ହେଲା, ଫେରିଲି ମେସକୁ । ଏହି ମାସ ତା ୨୫ରିଖରେ ତାର ନାମ ଲେଖା ହେବାର କଥା; ମାତ୍ର ଟଙ୍କା ଆସିବ କେଉଁଠୁ ? ଇଚ୍ଛାହୁଏ ମାମୁଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରିବି କିଛି ଟଙ୍କା ପାଇଁ । କିନ୍ତୁ ମାମୁଙ୍କର ମୋ ପ୍ରତି ଯେଉଁ ଈର୍ଷା, ପରକ୍ଷଣରେ ଭାବି ମନକୁ ମନ ନାହିଁ କରେ । ଶେଷରେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କଲି ବାପା ଦେଇ ଯାଇଥିବା ଘଡ଼ିଟିକୁ ବିକ୍ରୟକରି ତାର ନାମ ଲେଖାଇବି ଓ କେତେକ ବହି କିଣିବି । ଗୁରଟା ବାଜିଲା ମେସ୍ ପିଲାମାନେ ଡାକିଲେ "ବ୍ୟାଡ୍‌ମିଣ୍ଟନ (Badminton)" ଖେଳିବାକୁ, ମନାକଲି । ମୁଁ ଛାତ୍ରଜୀବନରେ କେବେ ଖେଳି ନାହିଁ କି ଖେଳେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ପିଲାମାନେ ମୋର ନାମ ଦେଇଥାନ୍ତି ଖେଳ ପ୍ରିୟର ଓସ୍ତାଦ । ତାହା ଆନନ୍ଦରେ ସହି ନିଏ । କିଛି ସମୟ ପରେ ଟିଉସନକୁ ବାହାରିଲି । ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିବାର ପାଞ୍ଚମିନିଟ୍ ହୋଇ-ଗଲାଣି । ମୁଁ ବସିଛି ଗୀତାର ପଢ଼ାଘରେ । ଏହି ସମୟରେ ଗୀତା ଖଣ୍ଡେ ଚକଚକିଆ ଶାଢ଼ୀ ଓ ସୁନ୍ଦର ସେମିଜ ଖଣ୍ଡେ ପିନ୍ଧି, ପାଦରେ ନାଗରା ଚପଲ ଦେଇ କୁଦକୁଦକା ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା ତାର ପଢାଘରେ । କହିଲି ଗୀତା, ଆଜି ପଢିବୁ ନାହିଁ କି ?

ଗୀତା—ନା—ସିନେମା ଯିବି କେତେବେଳେ, ପଢ଼ିବି କେତେ ବେଳେ ? ହଁ ପ୍ରଭାତରେ ଯେଉଁ "ନୌକାଡୁବି" ବହିଟା "ରବୀନ୍ଦ୍ର ନାଥ" ଠାକୁରଙ୍କର ହେଉଛି କେମିତି ହୋଇଛି ?

କହିପାରିବି ନାହିଁ । ସେ ସବୁର ଭକ୍ତ ମୁଁ ନୁହେ ଉତ୍ତର ଦେଲି ମୁଁ ।

ଆପଣ ଖାଲି ବହି କଥା ଜାଣନ୍ତି ନୁହେଁ, କହିଲା ଗୀତା ।

ହଁ—ଉତ୍ତର ଦେଲି ମୁଁ ।

ଆଜି ସ୍କୁଲରୁ ଆସି ବହିଟା ଦେଖି ଆସିବା—ଏକୁଟିଆ ଯିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଉନାହିଁ । ବହୁ ବାହାରିଛି, ନ ଗଲେ ତା ମନ କଷ୍ଟ ହେବ । ସେ କହୁଥିଲା ଆପଣଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ନ ନେଇ ଛାଡ଼ିବ ନାହିଁ ।

ମନା କଲି, କହିଲି. କାଲି କଲେଜରେ ମୋର ଗୁରୁତର ପିରିଅଡ଼ ଅଛି । ପଢ଼ାପଢ଼ି ଠିକ୍ କରିବାକୁ ହେବ, ଆଉ ବିଶେଷତଃ ସିନେମା, ଥିଏଟର ଦେଖି ଯିବାକୁ ମୁଁ ଭଲ ପାଏ ନାହିଁ । କୌଣସିମତେ ତମ ସାଙ୍ଗରେ ଯାଇ ପାରିବି ନାହିଁ । ସୁନ୍ଦର ବେଶରେ ସଜ୍ଜିତ ହୋଇ ହଠାତ୍ ବହୁ ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଆସି କହିଲା. ସେ Blind excuse ଆପଣଙ୍କର ଶୁଣା ଯିବ ନାହିଁ । ଆପଣଙ୍କୁ ଯିବାକୁ ହେବ । ସ୍କୁଲରୁ ସମୟ ହେଲାଣି । ବାରମ୍ବାର ମନା କଲେ ମଧ୍ୟ ନଛୋଡ଼ବନ୍ଧା । ଏହି ସମୟରେ ମାଉସୀ ପଶି ଆସି କହିଲେ ଆଜି ସିନେମା ଦେଖି ଯିବ ବୋଲି ଖିଆ ପିଆ ନାହିଁ ଗୀତାର । କହିଲି, ମାଉସୀ, ଗୀତା ତ ଆଜି ସିନେମା ଦେଖି ଯାଉଛି ଆଉ ପଢ଼ାଇ ହେବ ନାହିଁ; ମୁଁ ଯାଉଛି କହି ଚୌକି ଉପରୁ ଉଠିଲି । ମାଉସୀ କହିଲେ—ତୁ ପରା ତାକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଯିବୁ ବାପା ? ଗୀତା ସକାଳ ପ୍ରହରୁ କହୁଛି ମାଷ୍ଟର ବାବୁ କହିଛନ୍ତି ଆମକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେବେ ।

କହିଲି—ମୁଁ ତ ଆଦୌ ଜାଣେ ନାହିଁ ଏ ବିଷୟ । ଗୀତା, ଗୀତା ? ଦୁଇଡାକ ଡାକିଲି, କିନ୍ତୁ ଉତ୍ତର ପାଇଲି ନାହିଁ । ବହୁ ଆସି କହିଲା, ଗୀତା ଲୁଗା ଜାମା ପାଲଟି, ଖଟ ଉପରେ ଛିଡ଼ାହୋଇ ଭାବୁଛି; ମୁଁ ତାକୁ ଡାକିଲି ସେ କହିଲା ମୁଁ ଯିବ ନାହିଁ ।

ମାଉସୀ କହିଲେ ବାପା ତୁ ତାକୁ ନେଇ ଯା । ଯଦି ଆଜି ସେ ନ ଯାଏ ତାହାର ଆଜି ଖିଆ ପିଆ ବନ୍ଦ । ମୁଁ ଜଳଖିଆ ଆଣି ଦେଉଛି

ଖାଇ ନେ । ଡ୍ରାଇଭରକୁ କହୁଛି ମଟରଟା ଠିକ କରୁ । ମାଉସୀର କଥା ଶୁଣି ପାରିଲି ନାହିଁ, ଘର ଉପରକୁ ଗଲି, ଦେଖିଲି ଗୀତା ବସି ଲୁହ ଗୁଡାକ ହାଣ୍ଡି ପକାଉଛି । ଡାକିଲି—ଗୀତା' ଉତ୍ତର ନାହିଁ— ଅନେକ ଥର ଡାକିଲି ତଥାପି କୌଣସି ଉତ୍ତର ନାହିଁ । କହିଲି, ହଁ ମୁଁ ସିନେମା ଦେଖିଯିବା ଉଠ୍ । ତଥାପି ଉଠିଲା ନାହିଁ । ହାତଧରି ଟାଣି ଆଣିଲି । ଟେବୁଲ ପିଲାଟି ପରି ସେ କାଠ ଉପରେ ମୁହଁଟି ରଖି କହିଁ କହି ହୋଇ କାନ୍ଦିଉଠିଲା । କେତେ ବୋଧ କଲି ତୁନି ହେଲା । ମାଉସୀ ଜଳଖିଆ ଦେଲେ ଖାଇନେଲି, ଖାଇସାରି ଦେଖେ ତ ଗୀତାର ସେଦିନ ପୂର୍ବ ବେଶ ଆଜି ଥରେ ସେହି ।

କହିଲି—ବହୁ ଦେଖା, ଆଜି ଆପଣ ନଦେଖିଲୁ ଛ; ଆପଣଙ୍କ ବେଶଭୂଷା ପାଖରେ ଯଦି ଏ ଛିଣା ଜାମା ଲୁଗାଧାଗି ଛିଡ଼ା ହୁଏ ତେବେ କ'ଣ ସୁନ୍ଦର ଦଶିବ ? ଲୋକେ କେବଳ ହସିବେ ସିନା ? କମର କ ସବୁ ବନାରସୀ ଶାଢ଼ୀ, ନାଏଲା ଚପଲ, କିନ୍ତୁ ମୋର ଏ ଅଖା ପାଲ ପରି ଖଦଡ଼ ଓ ମଧୁବାବୁଙ୍କ ଟେନେରୀ ଯୋତା ଏ କ'ଣ ଶୋଭା ପାଇବ ?

ଓଃ ଆପଣ ଏଥି ପାଇଁ ମନା କରୁଛନ୍ତି—ଆଜି ଅସମରେ ଭଲ ଲୁଗା ଓ ଶିଲ୍କ ପଞ୍ଜାବି ଅଛି ଅଣେ, କହି ଗୀତା ଉଠିବା ସମୟରେ ତାହାର ହାତ ଧରିନେଲି, କହିଲି, ଗଲେ ପୁଣି ଟିକେଟ ଆଣିବାକୁ ହେବ । ଏହି ସମୟରେ ମାଉସୀ ପାଞ୍ଚଟି ଟଙ୍କା ଆଣି ମୋ ହାତରେ ଦେଇ କହିଲେ, ଟିକେଟଖର୍ଚ୍ଚ । ଆଗରୁ ଡ୍ରାଇଭର ମଟର ଠିକକରି ରଖିଥିଲା, ଚଢ଼ିଲୁ ଯାଇ ମଟରରେ, ଗୀତା ବସିଲା ମୋର ଡାହାଣ କଡ଼ରେ. ବହୁ ବସିଲା ମୋ ବାମ ପାଖକୁ । ମଟର ଚାଲିଲା ଆଗକୁ । ଖାଲ ଢିପରେ ପଡ଼ି ମଟରଟା ହଲିଯିବା ସମୟରେ ଦୁଇଜଣ ଯାକ ମୋ ଉପରେ ଢଳି ପଡ଼ନ୍ତି, ମୋତେ କିପରି ଅଡୁଆ ଅଡୁଆ ଲାଗେ ।

ଆଜି ମୋର ପ୍ରଥମ, ଯୁବତୀମାନଙ୍କ ସହିତ ସାଙ୍ଗ ହୋଇ ଏକା ମଟ-ରରେ ବସି ଯାଇ ସିନେମା ଦେଖିବା । କ୍ରମେ ଗାଡ଼ିଟା ଯାଇଁ ହଲ୍‌ର ଆଗରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ଗଲା, ଡ୍ରାଇଭର ଦରଜା ଖୋଲି ଦେଲା । ବାହାର ପଡ଼ିଲୁ ଆମେ ତିନିହେଁ । ଖେଳ ହେବାର ଆଉ ଅଧଘଣ୍ଟାଏ ଡେରିଥାଏ—ତେଣୁ ଅନେକ ଲୋକ ଭିଡ଼ ହୋଇଥାନ୍ତି । ମୁଁ ଏମା-ନଙ୍କୁ ଛିଡ଼ା କରିଦେଇ ଟିକିଅ ତିନିଖଣ୍ଡ ଟିକେଟ ନେଇ ଆସିଲି । ଏହା ଭିତରେ ବନ୍ଧୁ ଯାଇ ଏକପ୍ୟାକେଟ୍ ସିଗାରେଟ ଆଣିଛି । ମୁଁ ଆସିଲା ବେଳକୁ ମୋ ହାତରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଲ୍ଡ ଫ୍ଲେକ ସିଗାରେଟ ପ୍ୟାକେଟ ଓ ଗୋଟିଏ ଡ଼ିଆସିଲି ଧରାଇ ଦେଲା । ମୁଁ ସେ ସବୁ କିଛି ଖାଏ ନାହିଁ, ତେଣୁ ପକେଟରେ ରଖିଦେଲି । ମୋର କେତେକ କଲେଜ ପଢ଼ୁଆ ସାଙ୍ଗ ଆସିଥାନ୍ତି, ତାଙ୍କ ଭିତରେ ଲିନ ଓ ସୁରେଶ ଏ ଦୁଇଜଣ ବଡ଼ କୌତୁକପ୍ରିୟ ଓ ଦରହସା । ମୁଁ ଜାଣେନା ସେ ଅନେକ ବେଳୁ ମୋତେ ମାର୍କ ରଖି ହୁଅଛନ୍ତି । ସିଗାରେଟ ପକେ-ଟରେ ରଖିବା ଦେଖି ଧାଇଁଆସି ସୁରେଶ ପକେଟରେ ହାତ ପୂରାଇ ଦେଲା । ଦେଖେତ ଏହି ଭଦ୍ରଲୋକ ସୁରେଶ, ବନ୍ଧୁ ଓ ଗୀତା ଅପାଙ୍କୁ ଅଡ଼ ଚାହାଁଣିରେ ଚାହିଁ ସାହେବାନା ଢାଣିରେ ସିଗାରେଟ ପାଟିରେ ପୁରାଇ ଧୂଆଁ ଛାଡ଼ି କହିଲା, କହେ ବସନ୍ତ, ସେମାନେ ପୁଣି କିଏ ?

ଉତ୍ତର ଦେଲି, ମୋର ସାଥୀ—ଟିଉସନ କରେ ସେମାନଙ୍କୁ । କି ପ୍ରକାର ଟିଉସନ କରୁଛେ ? ବେଶତ ଗୋଲଗାଲ ହୋଇଛନ୍ତି । ଏହା କହି ସୁରେଶ ମୋତେ ପେଲିଦେଲା । କହିଲି, ସବୁ ଜାଗାରେ ଅଭଦ୍ରାମି ଚଳେନା ସୁରେଶ—ତୁ ଯା— । ଅଚ୍ଛା ବାଲି—ଏତିକି କହି ସୁରେଶ ମାଇଁ ଦଶହାତ ଦୂରରେ ଲିନ ସହିତ ଛିଡ଼ାହେଲା । ପ୍ରଥମ ବେଲ୍ ବାଜିଲା—ଆମେ ହଲ୍ ଭିତରକୁ ଗଲୁ, ତାପରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ବେଲ୍, ପରେ ଖେଳ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ।

ମୁଁ ବସିଥାଏ ମନ୍ଦିରେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦୃଶ୍ୟ ସେମାନଙ୍କୁ ବୁଝାଇ ଦେବାକୁ ପଡ଼ୁଥାଏ । ସେମାନଙ୍କ କଅଁଳ ପରଶରେ ମୋତେ ଖେଳ ଦେଖିବାକୁ ଅଦୌ ଭଲ ଲାଗୁ ନ ଥାଏ । ସେମାନଙ୍କ କଅଁଳଦେହର ପରଶ ଅନୁଭବ କରୁଥାଏ ମୁଁ ଅନବରତ । ଖେଳ ଭାଙ୍ଗିଲା ପରାକୁ ଆସି ମଠରରେ ବସିଲୁ । ମୋର ସାଇକଲ ଥାଏ ଗୀତାର ଘରେ । ତେଣୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲି ଗୀତାର ଘରକୁ ଯିବାକୁ । ମନହେଉଥାଏ ସବୁଦିନେ ଏମାନଙ୍କ ସହିତ ମଠରରେ ମନ୍ଦିର ପିଣ୍ଡରେ ବସି ବୁଲୁଥାନ୍ତି କି ? ଏହିପରି ଭାବୁ ଭାବୁ ମଠରଟା ଗୀତାର ଦୁଆର ମୁହଁରେ ପହଞ୍ଚିଲି । ସମସ୍ତେ ଓହ୍ଲାଇ ଗଲୁ । ବଡ଼ୁ ମୋତେ ନମସ୍କାର କରି ଚାଲିଗଲା ତାର ମାମୁଁଙ୍କ ଘରକୁ । ମଉସା ଓ ମାଉସୀ ତାଙ୍କର ଜଣେ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ବସାକୁ ବୁଲି ଯାଇଥାନ୍ତି । ଘରେ ଥାନ୍ତି ଗୀତାର ଓ ପୂଜାରୀ । ତାହାଙ୍କ କେଜାଣି ଦୌଡ଼ି ଯାଇଁ ଦୁଇଟି ଗୋଲାପଫୁଲ ବଗିଚାରୁ ନେଇଆସି ମୋ ପକେଟରେ ରଖିଦେଇ ଅନୁରୋଧ କଲା ଛାତ ଉପରକୁ ଯିବାକୁ । ଗଲି ତାହାର କଥାରେ ।

ଚନ୍ଦ୍ର ପକ୍ଷର ରଜନୀ । ଧୀର ସମୀରଣରେ ବଗିଚାର ଫୁଲ ଗୁଚ୍ଛର ବାସନା ଭାସି ଆସୁ ଥାଏ । ନିକଟସ୍ଥ କାଠଯୋଡ଼ି ପାଣିରେ ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ଧଳା କିରଣ ପଡ଼ି ଜଣା ଯାଉଥାଏ ଯେତେ ଯେପରି ଜଳର ଅଧିଷ୍ଠାତ୍ରୀ ଦେବୀ ବରୁଣଙ୍କ ଦୁଲଣୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀଦେବୀ ତେଜ ସଙ୍ଗେ ଖେଳି ଖେଳି ଯାଉଛନ୍ତି । ନିକଟସ୍ଥ ଅନ୍ୟ ଏକ ସୌଧର ଛାତ ଉପରେ କୌଣସି ଲୋକର ବଂଶୀବାଦନ ଶୁଣି ଏକାବେଳେକେ ସେ ମୁଗ୍ଧା ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ହଠାତ୍ ଯାଇ ଛାତରେ ଗୋଟାଏ କୋଣରେ ସେହି ପୋଷାକରେ ବସିଯାଇ କହିଲା "ଦେଖୁଛନ୍ତି କି ସୁନ୍ଦର ସୁବାସିତ ପବନ ଧୀରେ 'ଧୀରେ ବହୁଛି ।" କ'ଣ ମୁଁ ଭାବୁଥାଏ । ମୋତେ ଶୁଭିଲା ନାହିଁ, ଟାଣିନେଲା ମୋର ହାତକୁ, ବସି ପଡ଼ିଲି ତା ପାଖରେ ।

ଧୀରେ ଧୀରେ ତାର ସମସ୍ତ ଶରୀରଟି ମୋର କୋଳରେ ରଖିଦେଲି । ତୁଳଟିର ପରଶ ପାଇଁ ମୋର ମନ ଉତ୍ତଳା ହୋଇ ଉଠିଲା । ନିଅଁ ପାଖରେ ଯେପରି ଘିଅ ନ ତରଳି ରହି ପାରେ ନା, ସେହି ପରି ତା ପାଖରେ ମୋର ଅବସ୍ଥା ହେଲା । କ୍ରମେ ତୋଳି ଧରିଲି ତାକୁ । ସବୁ ଅନ୍ଧାର ଦେଖାଗଲା, ଆଉ ସମ୍ଭାଳି ପାରିଲି ନାହିଁ; ସୁଯୋଗର ଯାହା ହୀନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ତାହା ପ୍ରୟୋଗ କଲି । କେହି ଦେଖିନାହାନ୍ତି, କେବଳ ଉପରେ ଚନ୍ଦ୍ରମା, କେତୋଟି ନକ୍ଷତ୍ର ଜୁଳୁଜୁଳୁ କରି ଚାହିଁ ରହିଥିଲେ ଅମର ଅଙ୍କେ । ତାପରେ କ'ଣ କଲି......

× × × × ×

୩ୟ ପରିଚ୍ଛେଦ

କଲେଜରେ ଯେ ଏମାନେ ମୋ ନାମରେ ବଦନାମି ଉଠାଇଛନ୍ତି ତାହା ମୁଁ ଜାଣେ । ସାଥିମାନେ ମୋତେ ଅନେକ କଥାରେ ଠଟ୍ଟା କରନ୍ତି ଓ କହନ୍ତି, ସେଥିରେ ମୋର ମନ ଦୁଃଖ ନ ପାଏ । ସମୟେ ସମୟେ ମଧ୍ୟ ଟୋକାଳିଆ ପ୍ରଫେସର Class ରେ କଥା-ଛଳରେ କହିଦିଅନ୍ତି, ଦୁଃଖ ଆସେନା ମନରେ, ବରଂ ସୁଖ ଆସେ । ଯେଉଁ ସୂଚନା ଥିଲି ତାହା ଯାଇଛି । ଘଣ୍ଟାଟିକୁ ବଙ୍କ ମିନତି ନାମ ଲେଖାଇ ବୋର୍ଡିଂରେ ରଖାଇ ଦେଇଛି, ଭଲ ଛାତ୍ରୀ ଓ ସଦ୍‌ନାମରେ ତା'ର ଦକ୍ଷତା ଥିବା ଯୋଗୁଁ ତାକୁ ବୋର୍ଡିଂରେ ଫ୍ରି ମିଳିଛି । ଦରମା ମଧ୍ୟ ମାଫ୍ । ବୃତ୍ତି ବାରଟଙ୍କା ଯାହା ପାଏ ସେଥିରେ ସେ ତା'ର ଖରଚ ତୁଲାଇ ନିଏ । ସେ ଚିନ୍ତା ଯାଇ ଆଉ ଏକ ଚିନ୍ତା, ମୋର ଶେଷ

ପରୀକ୍ଷା—ଜୀବନ ମରଣ ସମସ୍ୟା, ସେଥି ପାଇଁ ପାଠ ପଢ଼ାଟା ଯୋରରେ ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଇଥାଏ । ସକାଳ ଓଳି ପଢ଼ି ଦଶଟାରେ କଲେଜ ଯାଏ, ଚାରିଟାରେ ଫେରି ଗୀତାକୁ ଟିଉସନ କରିବାକୁ ଯାଏ, ଅନ୍ୟତ ଚ ସମୟ ପଢ଼େ ଓ ରାତିରେ ଉଠି ପଢ଼େ ।

ପରୀକ୍ଷା ରହିଲା ମୋଟେ ଅଳ୍ପ ଅଠଦିନ, ଫିସ୍ ସତୁରି ଟଙ୍କା ନଦେଲେ ପରୀକ୍ଷା ବନ୍ଦ । ଏହି ଟଙ୍କା ପାଇଁ ମୋତେ ସବୁକଥା ବଡ଼ ପରି ଲାଗୁଥାଏ । ଦିନେ ମନେ ପଡ଼ିଲା ସାଇକଲ୍ ଖଣ୍ଡିକ ବିକ୍ରୟକରି ଯାହା କିଛି ଟଙ୍କା ହେବ, ତାପରେ ଦେଖା ଯିବ, ତେଣୁ ଗୋଟିଏ ସାଇକଲ୍ ଦୋକାନରେ ଯାଇ ସାଇକଲ୍ ଖଣ୍ଡିକ ପଚିଶ ଟଙ୍କାରେ ବିକ୍ରୟ କଲି । ବାକି କୋଡ଼ିଏ ଟଙ୍କା ପାଇଁ ମୁଣ୍ଡ ଏପାଖ ସେପାଖ ଖେଳଉ ଥାଏ । ଅନେକ ସାଥୀଙ୍କୁ ଏହି ଟଙ୍କା ଦେଇଟା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କଲି, ମାତ୍ର ନିରାଶରେ, ଫେରିଲି । ଦିନେ ଟିଉସନକୁ ଚାଲି ଚାଲି ଯିବାରୁ ଅନେକ ଡେରି ହେଲା, ଗୀତା ଅନେକ ଆଗରୁ ତାର ପଢ଼ାଘରେ ବସିଛି. ମୋର ଡେରି ହେବାର ଦେଖି ଓ ମୁହଁରେ ଦୁଃଖର ଛାୟା ଦେଖି ପଚାରିଲା ସମସ୍ତ ବିଷୟ । ଆଉ ସମ୍ଭାଳି ପାରିଲି ନାହିଁ; ଘରର ଅବସ୍ଥା କଥା, ମୋର ଆଉ ମିନାର ଅବସ୍ଥା ସବୁ କହିଗଲି । କାହିଁକି କେଜାଣି ମୋର ଦୁଃଖରେ ସରଳା ବାଳିକାଟି କାନ୍ଦି ପକାଇଲା, ମୁଁ ମଧ୍ୟ ସମ୍ଭାଳି ନ ପାରି ନ କାନ୍ଦି ରହି ପାରିଲି ନାହିଁ । ସେ ବଡ଼େ ଦୁଃଖିତା ହେଲା ଯେ, ମୁଁ ମୋର ସାଇକେଲ୍ ଓ ଘଣ୍ଟାଟି ବିକ୍ରୟ କରିଛି ବୋଲି, କିନ୍ତୁ ତା ଆଗରେ କହି ନାହିଁ । ସେ ଦିନ ତାକୁ ଆଉ ପଢ଼ାଇ ପାରିଲି ନାହିଁ. ଆସିବାକୁ ଛୁଟି ହେଲି । ଗୀତା କଥାଛଳରେ ଅନେକ ବାଟ ମୋ ସାଥିରେ ଚାଲି ଆସିଲାଣି କାହାରିକୁ ମାଲୁମ ନାହିଁ । ହଠାତ୍ ଗୋଟିଏ ମଟର ଶବ୍ଦରେ ଚମକି ପଡ଼ି ଦେଖିଲି ଆମେ ଆସି ତେଲଙ୍ଗା ବଜାର ପାଖରେ ହେଲୁଣି ।

ସେହିଠାରୁ ଗୀତାକୁ ଖଣ୍ଡିଏ ରହିବା ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିଦେଲି, ସେ ଗଲା ମୁଁ ଆସିଲି ।

× × × × ×

ସେଦିନ ରବିବାର ଥାଏ । ମେସ୍‌ରେ ପିଲାମାନେ ଗୋଟିଏ ଫିଷ୍ଟ କରିବାକୁ ଜଣକା ତିନିଟଙ୍କା ଲେଖାଏ ଚାନ୍ଦା କଲେ । ସମସ୍ତଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ମୋଠାରୁ ନ ନେବାକୁ, କାରଣ ସେମାନେ ଜାଣନ୍ତି ମୋର ଗରିବ ଅବସ୍ଥା, ମୁଁ ମଧ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କର ପ୍ରିୟ ପାତ୍ର ଥାଏ ମେସ୍‌ରେ । ଯେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟକଲେ ମୋତେ ପଦେ ପଚାରେ, ଟଙ୍କା ସେମାନେ ନ ମାଗିଲେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ନେଇ ତିନୋଟି ଟଙ୍କା ଦେଲି । ଏହିଗୋଳମାଳ ଯୋଗୁଁ ପଢାପଢ଼ିରେ ବ୍ୟାଘାତ ଘଟିବ ବୋଲି ମୁଁ ମୋର ବହିପତ୍ର ନେଇ ମେସ୍ ପାଖରେ ଥିବା ଧନୁବାବୁଙ୍କ ଘରକୁ ଚାଲିଗଲି । ସେ ଭାରି ଉତ୍ତମ ଲୋକ । ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଖୁବ୍ ସହାନୁଭୂତି ଥାଏ । ତାଙ୍କର ସହଧର୍ମିଣୀ ସେବତୀଲତିକା ଦେବୀ ମୋତେ ଭାରି ଶ୍ରଦ୍ଧା କରନ୍ତି । ତେଣୁ ଅଧିକାଂଶ ସମୟ ତାଙ୍କ ଘରେ ମୋର ପଢାପଢି ହୁଏ । ସେଦିନ ଅଉ ଟିଉସନକୁ ଯାଇ ନ ଥାଏ । ମେସ୍‌ରେ ସବୁ ଯୋଗାଡ଼ ସରିଲା ପରେ ଚାକର ଗଲା ମୋତେ ଡାକିବାକୁ, ଆସି ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କ ସହିତ ଦି'ଟା ଖାଇନେଲି । ଇଚ୍ଛା ହେଲା ଖାଇସାରିଲା ପରେ ଟିକେ ପଢିବି, କିନ୍ତୁ ପେଟଟା ଓଜନିଆ ଲାଗିବାରୁ ଟିକେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲି । ସତ ପ୍ରାୟ ତିନିଟା ହେବ, ଗୋଟିଏ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଲି—

ମୁଁ ନିଘୋଡ଼ ନିଦରେ ଶୋଇଛି, ଗୀତା ବସି ମୋର ମୁଣ୍ଡ ଟିପି ଦେଉଛି ଓ କହୁଛି "ଅପଣଙ୍କର ପରୀକ୍ଷା ସରିଲାପରେ ମୋତେ କଣ ଏକା ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯିବେ ? ନା ମୁଁ ଅପଣଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିବି ନାହିଁ । ସବୁଦିନେ ମୁଁ ଅପଣଙ୍କ ପାଖରେ ରହିବାକୁ ଚାହେଁ । ଅପଣ ଅଉ ମୋତେ ନିରାଶ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଅପଣ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ, ଏହି ହୃଦ

ମନ୍ଦିରରେ କାହାର ପ୍ରତିମା ପୂଜା ପାଉଛି । ଦିନେ, ସେହିଦିନ ସବୁ ମୁଁ ସମର୍ପି ଦେଇଛି” ଏହା କହି କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଏତିକିରେ ହଠାତ୍ ମୋର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା, ଭାବିଲି ଏହା କଣ ସତ୍ୟ । ସେତ ଜଣେ ବରିଷ୍ଠ ଡାକ୍ତର ତଥା ଜମିଦାରର ଝିଅ । ସେ କାହିଁକି ମୋ ପରି ଗରିବ ଯୁବକର ପାଣି ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଚାହେଁ । ଅଳ୍ପ କିଛି ଭାବି ପାରିଲି ନାହିଁ । ପଢ଼ିବାକୁ ଇଚ୍ଛାକଲି, ଶେଷରେ ଆଖି ବୁଜି ହୋଇ-ଗଲା । ପୁଣି ଥରେ ଶୋଇପଡ଼ିଲି, ଏକାଥରେ ସକାଳ ହେଲା । ଦାନ୍ତ ଘଷି ବହିପତ୍ର ନେଇ ପଢ଼ିବସିଛି ଏହି ସମୟରେ ନୀଳମଣି (ମେସ୍‌ ଚାକର) କହିଲା, ବାବୁ, ଆପଣଙ୍କୁ ପୂର୍ଣ୍ଣବାବୁ ଡାକ୍ତର ମଠର ପଠାଇ ଡକାଇଛନ୍ତି । ମଠର ପଦାରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛି । ମନରେ ଭାରି ସନ୍ଦେହ ହେଲା । ଭାବିଲି ପୂର୍ଣ୍ଣବାବୁତ ଦଶପଲ୍ଲୀ ଯାଇଛନ୍ତି । ଏତେ ଖବର କ'ଣ । ଗୋଟିଏ ଚାଞ୍ଚଲ୍ୟ ଖେଳିଗଲା । ପୂର୍ଣ୍ଣବାବୁଙ୍କର ଗୋଟିଏ ବୋଲି ଝିଅ ଗୀତା ଅଛି । ମେସ୍‌ର ପିଲାଙ୍କୁ ଅଗୋଚର ନୁହେଁ । ଅଠଦିନତଳେ ଶ୍ରୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଭବନରେ ଏସ୍ରାଜ ବଜାଇ ପ୍ରଥମ ହୋଇ ପ୍ରାଇଜ୍ ନେଇ ଚାଲିଗଲା ସମସ୍ତେ ଦେଖିଛନ୍ତି । କିଏ କେତେ ପ୍ରକାର କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଲେ । ଜଣେ ଦୁଇଜଣ ମୋର ସମବୟସ୍କ ମୋତେ ଶୁଣାଇ କହିଲେ, ଏଥର ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଫିଷ୍ଟ ବସନ୍ତବାବୁଙ୍କଠାରୁ ମିଳିବ । ସବୁଦିନିଆ ଟସଲୁଙ୍ଗି ଖଣ୍ଡିଏ ପିନ୍ଧିଥାଏ ଓ ମଇଳା ଜାମାଖଣ୍ଡିଏ ପିନ୍ଧି ଗୋଡ଼ରେ ଦୁଇଃ । ଛିଣ୍ଡା ଚପଲ ପୂରାଇ, କାହାରି କଥା ନ ଶୁଣି ଯାଇ ବସିଲି ମଟରରେ । ମୋତେ ଶୁଭୁଥାଏ ପିଲାମାନେ କହୁଥାନ୍ତି—ମୋତେ ଏହିପରି ଯୋଟିଲେ ପଚାଶଟଙ୍କିଆ ମିଲ୍‌ଲୁଗା ଜାମା ଯୋଡ଼ା ପିନ୍ଧିବାହାରି ପଡ଼ନ୍ତି । ଯେ ହତଭାଗା ସବୁଦିନେ ହତଭାଗା । କିନ୍ତୁ ବସନ୍ତବାବୁଙ୍କ ପରି ଭାଗ୍ୟ କେତେ ଜଣଙ୍କର ଅଛି । ପ୍ରତାପ କହି ପକାଇଲା, ଅରେ ତାଙ୍କ ସହିତ କଣ ତୁ ଆମକୁ ତୁଳନା କରୁଛୁ ? ସିଏତ କଲେଜରେ ଜଣେ ବଡ଼ସ୍କଲାର, ତାଙ୍କୁ, ଏପରିକି ପ୍ରଫେସରଙ୍କଠାରୁ ଆରମ୍ଭକରି

ପିଲାମାନେ ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି । ଦ୍ୱିତୀୟରେ ସେ ଜଣେ କଲେଜଛାତ୍ର ହୋଇ ଯେପରି ଭାବରେ ଜୀବନ ଯାପନ କରୁଛନ୍ତି, କିଏ ସେହିପରି କରିବ କହିଲୁ ? ସେ ପୂର୍ଣ୍ଣବାବୁଙ୍କର ଜ୍ୱାଇଁ ହେବେ ନାହିଁ ଅଜଜେ ପର ଭଗା ତାଙ୍କର ଜ୍ୱାଇଁ ହେବ । ତୁ ତ ଟକଟକିଆ ସୁଟ୍ ପିନ୍ଧି ଛୁଆ ହୋଇଥିଲୁ, ଡ୍ରାଇଭର ତୋତେ ନମସ୍କାର ପକାଇ ମଟର ଦେଖାଇ ଦେଲା ନାହିଁ ? ସେ ଶର୍ଲଙ୍ଗି ଜାମା ପିନ୍ଧିଛନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ଚାହିଁକି ନମସ୍କାର ହୋଇ ମଟର ଦରଜା ଖୋଲିଦେଲା । ତାଙ୍କ ଭିତରେ ମୋ କଥା ନେଇ ଯୁକ୍ତି ତର୍କ ଚାଲିଲା । ସେତେ ବେଳକୁ ମଟରଟା ଲେଙ୍କାଗଳି ପାରହୋଇ ଆଗକୁ ଚାଲି ଯାଇଥିଲା । କିଛି ସମୟ ପରେ ଗାଡ଼ି ପହଞ୍ଚିଲା ପୂର୍ଣ୍ଣବାବୁଙ୍କ କୋଠା ସାମନାରେ । ବଡୁ ଓ ଗୀତା ବସିଛନ୍ତି ଗୋଟିଏ ଲମ୍ବାବେଞ୍ଚ ଉପରେ । ମାଉସି ବସି ଦାନ୍ତ ଘଷୁଛନ୍ତି । ପାଗଳ ବେଶରେ ମୁଁ ମଟରରୁ ଓହ୍ଲାଇବା ଦେଖି ବଡୁ ଓ ଗୀତା ହସିହସି ଘର ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲେ । ମୁଁ ତାହା ବୁଝି ପାରିଲି । ଯାଇ ମାଉସୀଙ୍କ ପାଖରେ ରସିମାଇ ଡକାଇ ପଠାଇବାର ଖବର ବୁଝିଲି ।

ମାଉସୀ—ଅନ୍ତୁ ବାପା ସତ କହୁଚୁ, ଗୀତା ଯାହା ମୋ ଆଗରେ କହୁଥିଲା ତା କ'ଣ ସତ୍ୟ ?

କ'ଣ କହୁଥିଲା ମୁଁ ପଚାରିଲି—

ମାଉସୀ—ତୁ ସାଇକେଲ୍ ୯ ଘଣ୍ଟା ବିକିଲୁ କାହିଁକି ?

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘଟଣା ମୂଳରୁ କହିଗଲି, ମାଉସୀ କାନ୍ଦ ପକାଇଲେ, ମୁଁ ମଧ୍ୟ ସମ୍ଭାଳି ନ ପାରି କାନ୍ଦିଲି ।

ମାଉସୀ—ଅନ୍ତୁ ବାପା, ଘରେ ତୋର ବୁଢ଼ୀମା ଏକଲା ଚଳେ କିପରି ? ନା ଘରେ ଚାକରଟିଏ ଅଛି ।

ଆମର ଖଣ୍ଡାଏକ ଘର, ଜମି ପାଞ୍ଚମାଣ, ଗାଈ ଗୋରୁ ଛଅଟା, ଜମି ଭାଗ ଚାଷହୁଏ, ସେଥିରୁ ଯାହା ହୁଏ, ମା ଓ ଚାକରଟି ଚଳନ୍ତି । ଚାକରଟି ବୁଢ଼ିଆଁଳି ଦେଖାଶୁଣା କରୁଥାଏ ।

ମାଉସୀ—ମିନା କିଏ ?

ସେ ମୋର ସାନଭଉଣୀ । ମିନାକୁ ଯେତେବେଳେ ଛଅବର୍ଷ ସେତେବେଳେ ବାପା ମୋର ଆମକୁ ଦୁଃଖର ସମୁଦ୍ରରେ ଭସାଇ ଦେଇ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ସଂସାରରୁ ବିଦାୟ ଗ୍ରହଣ କଲେ । ସେତେବେଳକୁ ମୋତେ ତେରବର୍ଷ, ମୁଁ ଇନ୍ଦୁପୁର ମାଇନର-ସ୍କୁଲରେ ସପ୍ତମ ଶ୍ରେଣୀରେ ପଢୁଥାଏ । ବାପା ମରିଲାବେଳେ ମୋତେ କେତେ ଖୋଜି ଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇନାହାନ୍ତି । ତାପରେ ଆସି ଶୁଦ୍ଧକ୍ରିୟା ଶେଷକରି ଚୋକକୁ ବୋଧକରି ସ୍କୁଲକୁ ଚାଲିଗଲି । ସେ ବର୍ଷ ମୁଁ Universsity ରେ ପ୍ରଥମହୋଇ ବୃତ୍ତିପାଇ ପାଶ୍‌କଲି । ତା ପରେ ଗୋଟିଏ ମଫସଲ ସ୍କୁଲର ହେଡ୍‌ମାଷ୍ଟରଙ୍କଠାରୁ ସାହାଯ୍ୟ ନେଇ Matric ପାଶ୍‌କଲି ବୃତ୍ତିପାଇ, ତାପରେ କଲେଜରେ ନାଁ ଲେଖାଇଲି, ଆଇ. ଏସ୍, ସି ପାଶ୍‌କଲି । ବର୍ତ୍ତମାନ ବି. ଏସ୍ ସି ଗାଧୋଇ ଦେବି । ମିନା ଅପରପ୍ରାଇମେରୀ ପାଶକଲା ପ୍ରଥମ ହୋଇ ବୃତ୍ତି ପାଇଲା । ତାର ପଢ଼ିବାର ଇଚ୍ଛା ଦେଖି ଗାର୍ଲ୍‌ସ୍କୁଲରେ ନାଁ ଲେଖାଇ ବୋର୍ଡିଂରେ ରଖାଇ ଦେଇଛି, ତାର କୌଣସି ଅସୁବିଧା ନ ହେବ । ମିନା ପରି ଛାତ୍ରୀ କଦାପି ଅସୁବିଧା ଭୋଗ କରିବ ନାହିଁ ଲ କଲେଜ ପ୍ରତ୍ୟେକଥର ଫାଷ୍ଟ ହେଉଛି । ଏହି ଡିସେମ୍ବର ମାସରେ ପୁରେ ସମ- ପରୀକ୍ଷା ଦେବ । ସେ ବୃତ୍ତି ପାଇବାର ଆଶାଅଛି । ନଇ ଫେର ଲି, ପଥର

ମାଉସୀ—ଅଚ୍ଛା ମିନାକୁ ଆଣି ଆମ ଘରେ ରଖାଇଲେ କିଛି ହେବ ?

ନ ଯାଇ

ନା କ୍ଷତି ନୁହେଁ, ତଥାପି······କହିଲି ମୁଁ ।

ଜାଣି

ତଥାପି ଯଥାପି କରୁଛନ୍ତୁ ହେଁ ବୋଲି, ମିନାକୁ ଆଣି ଆମ ଘରେ ରଖିବା, ଏତକ କହି ପକାଇଲା ଗୀତା । ମିନା ଯେପରି ଛବି ତୁ ସେପରି ନା କହିଲ ? ତା ସାଙ୍ଗରେ ମିଶିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଛୁ, କହିଲେ ମାଉସୀ । ଗୀତା ଲମଲମ ହୋଇ ପଳାଇଲା ତାର ପଢ଼ା ଘରକୁ । ମୁହଁ ବନ୍ଦ ଥାଏ, ବହୁ ବସି ରହିଥାଏ । ଜଣା ଯାଉଥାଏ ସତେ ଯେପରି କୌଣସି ଭାବନାର ଯୋଝ ତାର ମସ୍ତକରେ ଓଜାଡ଼ି ହୋଇ ପଡ଼ୁଛି । ଅଚ୍ଛା ତୋର କେତେ ଟଙ୍କା ଫି ସ୍ ପଡ଼ିବ କଲେଜରେ ? କହିଲେ ମାଉସୀ । ମୋ ପାଖରେ ପଚାଶ ଟଙ୍କା ଅଛି ବାକି କୋଡ଼ିଏ ଟଙ୍କା ନଗଟ ହେଉଛି. କହିଲି ମୁଁ ।

ତୁ ଟିକେ ମୋତେ ନ ପଚାରି ପିଲାଟା ନୁଝିବେ ଏତେ କାମ କରିଦେଲୁ ଯୁ। ଭିତରେ, କହିଲେ ମାଉସୀ । ଅଉ କେଉଁ ବନ୍ଧୁମାନେ ଡକାଉ ଥିଲେ, ନା ଏକଥି ପାଇଁ ପଚାରିଲି ମୁଁ । ନା—ଏକଥି ପାରିଲି କହିଲେ ମାଉସୀ ।

ଖବର ବୁଝିଁ

। ତେବେ ଯାଉଛୁ ମୋତେ ଟଙ୍କ ହେଲାଣି ଗାଧୋଇ

ମାଉସୀ—ଅଛ ଯିବ ଏହା କହି ବାହାରିଲି । ମାଉସୀ ଅଟକାଇଲେ

ଥିଲା ତା ଗାଧୋଇ ବାକୁ, କିନ୍ତୁ ମନାକଲି ମୁଁ । ଗୀତା ମଧ

ଦ'ଣ ମ—ମନାକଲା । କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ଦଶଟଙ୍କିଆ ନୋଟ

ଉସୀ ଅଣି ମୋ ଛୁଣା ଜାମାର ଛାତି ପକେଟରେ ଦେଇ-

ମାଉସୀ—ଦିନ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବୁ, ପରେ ଦେଖାଯିବ । ମୁଁ ଚମକି ପଡ଼ିଲି

ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ତର ଏତେ•••ଟ•••ଙ୍କା. ମାଉସୀ କହିଲେ ତୋ ଟିଉସନ

ମୁଁ ମ: ପାଇଲୁ, ଏହା କହି ଘର ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲେ । ଏହି

ଗୀତା ଖଣ୍ଡେ ଦଶଟଙ୍କିଆ ନୋଟ ଅଣି ଉଲପକେଟରେ

ମାଉସୀ—

ଦେଇ କହିଲା "ମୋତେ ଅପଣ ଟିଉସନ କରିଛନ୍ତି ତାର

ନା

।। ମୋଠାରୁ ନେବେ, ସେ କିଏ ମୋ ପାଇଁ ଦେବେ ? ହଠାତ୍

ଚମକି ପଡ଼ିଲି କଣ କହିବି କିଛି ବୁଦ୍ଧି ଦେଖାଗଲା ନାହିଁ । ଗୀତା, ଟଙ୍କା ଯେତେ ଫେରାଇ ଦେଲି ସେ ନେଲା ନାହିଁ, ବରଂ ଅଭିମାନ କଲା । ଏହି ସମୟରେ ମାଉସୀ ଆସି କହିଲେ "ଗୀତା, ତା ସଙ୍ଗରେ କାହିଁକି ଲଗାଉଛୁ ଛାଡ଼ିଦେ ସେ ଯାଉ, ମଟର ଛିଡ଼ା ହେଲାଣି, ତାର ପରୀକ୍ଷା । ତୋର ସିନା ପାଶ କରିବାର ଇଚ୍ଛା ନାହିଁ, ତାର କ'ଣ ନାହିଁ ?"

ଗୀତା କହି ପକାଇଲା, ତୁ ଦେଲୁ ଟଙ୍କା ମୋର ହେଲା ଦୋଷ ଏହା କହି ମୋର ହାତଟାକୁ ଧରି ମଟର ପାଖକୁ ଟାଣି ନେଇ ଆସିଲା । କହିଲା ମୋ ଟଙ୍କାରେ ଭଲ ପୋଷାକ ତିଆରି କରିବ । ଅଭି ଶୀଘ୍ର ଆସରେ ପଠାଇବାକୁ ଅନେକ ରହିଗଲାଣି । ମୁଁ ଚାହିଁ ଦେଲି, ମାଉସୀ ଆମର ଅଡ଼କୁ ସ୍ଥିର ଦୃଷ୍ଟି ନିକ୍ଷେପ କରି ଥାନ୍ତି, ମଟରରେ ବସିଲି । କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ଯାଇଁ ଖଣ୍ଡ୍ରାପୃତ ମେସରେ ପହଞ୍ଚିଲା, ଡ୍ରାଇଭରକୁ ବିଦାୟ ଦେଲାବେଳେ ସେ କହିଲା 'ଆପଣଙ୍କୁ କଲେଜରେ ଛାଡ଼ି ଦିବ ମାଆ କହୁଛନ୍ତି ।' ଗୀତା ସ୍କୁଲକୁ ଯିବ କିପରି ? ମୁଁ ପଚାରିଲି । ବସରେ ଯିବେ କହିଲା ଡ୍ରାଇଭର । ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର ଗାଧୋଇ ଖାଇ ନେଇ ବାହାରିଲି କଲେଜ । ଇତିମଧ୍ୟରେ ମେସ୍‌ର କେତେକ ପିଲା ମଟରଟା ଏତେ ସମୟ ଛିଡ଼ା ହେବାର ଦେଖି ଡ୍ରାଇଭରକୁ ପଚାରି ନେଇଥାନ୍ତି ଯେ ମଟରରେ ବସନ୍ତ ବାବୁ କଲେଜ ଯିବେ । ମୁଁ ବାହାରିଲା ବେଳକୁ ମୋ ସାଥିରେ ଛ ସାତଜଣ ପିଲା କଲେଜ ଯିବାକୁ ବାହାରିଲେ । କଣ କରିବ ଡ୍ରାଇଭର ବିଚାରା, ଉପରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ କଲେଜରେ ଛାଡ଼ି ମୋତେ ନମସ୍କାର କରି ମଟର ନେଇ ଫେରି ଆସିଲା । ସେଦିନ ଅଫିସରେ ସମସ୍ତ ଫିସ୍ ଦାଖଲ କରିଦେଲି, ପଅରି ଦିନ ପରୀକ୍ଷା ।

ଅଙ୍କ ପରୀକ୍ଷା—ଖାଇବା ପିଇବା ଠିକ୍ ନ ଥାଏ । ମନ ଯାଇ ବହି ପାଖରେ, ମୋର ଯିବା ଆସିବାକୁ ଅସୁବିଧା ହେବ ଜାଣି

ମାଉସୀ ମୋ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ମଠରେ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିଥାନ୍ତି, ଆଉ କିଛି ଅସୁବିଧା ହେଲ ନାହିଁ। କ୍ରମେ ସମୁଦାୟ Peper ସରିଲା। ବାକିଥାଏ **Practical paper** ଟା । ସବୁଥିରେ ମୋର ଖୁବ୍ ଭଲ ହୋଇଥାଏ ଟିକେ ଭୟଥାଏ ଶେଷ Paper ଟାକୁ, ସେଦିନ ପରୀକ୍ଷା ସରିଗଲା। ମୁଁ ଆଶା କରି ନ ଥିଲି ଯେ ଏଥିରେ ଏତେ ଭଲ ହେବବୋଲି । ପରୀକ୍ଷା ଶେଷ ହେଲା ପରେ ମଠରେ ସିଧା ମେସ୍‌କୁ ନ ଯାଇ ମାଉସୀଙ୍କ ଘରକୁ ଚାଲିଗଲି । ପରୀକ୍ଷା ଭିତରେ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଆଦୌ ଯାଇ ନ ଥିଲି । ସମସ୍ତେ ଶୁଣିଲେ ମୁଁ ଖୁବ୍ ଭଲ କରିଛି, ମାଉସୀ ଆଶୀର୍ବାଦ କଲେ, ତୁ କୃତୀତ୍ୱ ସହିତ ପାଶ୍ କର । ଜାଣି ପାରିଲି ଅଉ ଜଣଙ୍କର ଅନ୍ତର କହି ଉଠୁଛି, ପାଶ କର—ଭୁଲି ନ ଯା—

ପ୍ରଥମେ ଜଳଖିଆ ଦିଟା ଖାଇନେଲି, ସେଦିନ କିଛି ନ ଭାବି ମେସ୍‌କୁ ଆସି ଆନନ୍ଦରେ ଶୋଇଗଲି । ଠିକ୍ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳକୁ ଉଠିଲି । ମନେ ପଡ଼ିଲା ବନ୍ଧୁ କ'ଣ ଖଣ୍ଡିଏ ଚିଠି ମୋ ପକେଟରେ ରଖି ଦେଇଛି । ମୁହଁ ଧୋଇ ଗାଇଖାନା ଆସି ସାରିଲା ପରେ ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ଖୋଲିଲି, ଲେଖାଅଛି—

ମାଷ୍ଟର ବାବୁ—ନମସ୍ତେ !

ଆସିଲା ବେଳେ ଆପଣଙ୍କ ସାକ୍ଷାତ ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ସେଥି ପାଇଁ ବିଶେଷ ଦୁଃଖିତ । ପିତାପତ୍ରିରତାଡ଼ନାରେ ମୁଁ ବାଧ୍ୟହୋଇ ଚାଲି ଆସିଲି । ମନ ହେଉଥିଲା ଆପଣମାନଙ୍କ ସହିତ କିଛିଦିନ କଟାଇବାକୁ । କିନ୍ତୁ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ, ପରୀକ୍ଷା ପରେ ଚେଷ୍ଟା କରିବି ଯିବାକୁ । କିନ୍ତୁ ତାହା ଠିକ୍ କରି କହି ପାରୁନାହିଁ, ଆପଣ ନିଶ୍ଚୟ ପାଶ୍‌କରିବେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର ଦୁଃଖ ଶୁଣିଛି, ସେଥି-ପାଇଁ ଦୁଃଖିତା । କାଲି ମୋର ପରୀକ୍ଷା, ଆଶା ନାହିଁ ପାସ୍‌କରିବାକୁ ଗୀତା କ'ଣ କରୁଛି ଈଶ୍ୱରଜାଣି, ସେ ନିଶ୍ଚୟ ପାସ୍ କରିବ । କାରଣ

ଆପଣଙ୍କ ପତ୍ର ଗୀତା ପାଖରେ ସେ ପଢୁଛନ୍ତି । ମିନାକୁ ଦେଖିବାର ମୋର ଗୋଟାଏ ମସ୍ତବଡ ଆଶା ରହିଲା । ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ଅନେକ ଖବର ରହିଗଲା, ଭାବିଥିଲି କହିଆନ୍ତି କିନ୍ତୁ ପାରିଲି ନାହିଁ । ପରେ କହିବି । ଆପଣଙ୍କୁ ପରୀକ୍ଷା ପରେ ଅନେକ ଦିନ ଛୁଟି ମିଳିବ, ଥରେ ବାଣପୁର ଆସନ୍ତୁ ଗୀତା ଓ ମିନାକୁ ଧରି । ଏତିକିରେ ବିଦାୟ ନେଉଛି, ବାପା ଓ ବୋଉଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦ ଗ୍ରହଣ କରିବେ । ଇତି । ଆପଣଙ୍କର

ଅପରିଚିତା

ବନ୍ଧୁ

ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ପଢ଼ିଲି, ପୁଣି ପକେଟରେ ରଖିଦେଲି । ଭାବିଲି ଜଣେ ଅପରିଚିତା ରମଣୀର ମୋ ନିକଟକୁ କି ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପ୍ରେରଣ । ସେ ତ ଶିକ୍ଷିତା, ସୁନ୍ଦରୀ, ଆଧୁନିକା, ଦ୍ୱିତୀୟରେ ଜଣେ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟର ଝିଅ, ପୁଣି ଏକା, କିନ୍ତୁ ତା ପାଖରେ ଏ ନିହାତି ଗରିବର ସ୍ଥାନ କେଉଁଠି ? ଆଉ କିଛି ନ ଭାବି ଗୀତାର ପରୀକ୍ଷା ଯୋଗୁ ତାକୁ ପଢ଼ାଇବାକୁ ଚାଲିଗଲି ।

୪ର୍ଥ ପରିଚ୍ଛେଦ

ମୋର ପରୀକ୍ଷା ସରିଛି । ଗୀତାର ଓ ମିନାର ମଧ୍ୟ ପରୀକ୍ଷା ସରିଛି । ଅପେକ୍ଷା ରହିଛି କେବଳ ଖବରକାଗଜକୁ, ଆଉ କାହିଁକି ମୋତେ କଟକ ସହରଟା ଭଲ ଲାଗିଲା ନାହିଁ । ଭାବିଲି ଘରେ କିଛିଦିନ ରହି କଟାଇ ଆସିବି । ଏହା ଭାବି ଗଲି ଗୀତାର ଘରକୁ । ଗୀତାକୁ ସମସ୍ତ ବିଷୟ କହିଲି, କିନ୍ତୁ ଯିବାର ବିଷୟ ଗୀତାଠାରୁ ଅନୁମତି

ପାଇଗଲି । ଯାହାକି ମୁଁ ସ୍ୱପ୍ନରେ ଅବେ ଭାବି ନ ଥିଲି ତା ଭଗବାନଙ୍କ କୃପାରୁ ହୋଇଗଲା । ଗାଡ଼ି ରହିଲେ ମାଳସୀ । ଭାବିଲି ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଅନୁମତି ଦେବେ ଯିବାକୁ । ଏହି ସମୟରେ ଗୀତା ଖଣ୍ଡିଏ ଚିଠି ଆଣି ମୋତେ ଦେଖାଇ କହିଲା—ମୋତେ କ'ଣ ପୁରସ୍କାର ଦେବେ କହନ୍ତୁ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଗୋଟାଏ ଜିନିସ ଦେବି । କି ଜିନିସ ପଚାରିଲି ମୁଁ । ପ୍ରଥମେ ଆପଣ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରନ୍ତୁ ତାପରେ ଦେବି— ନଚେତ ନାହିଁ, କହିଲା ଗୀତା ।

ତୁ'ତ ମତେ ସବୁ ଆଗରୁ ଦେଇ ଦେଇଛୁ—ଆଉ ତୋତେ ଦେବି କ'ଣ ? ଅଗ୍ନି ମୋ ପାଖରେ କିଛି ନାହିଁ, ଅଛି କେବଳ ଏହି **University Questions** ନେବୁ ? କହିଲି ମୁଁ ।

ମୋର ସେ ସବୁ କ'ଣ ହେବ ? କହିଲା ଗୀତା ।

ତେବେ ଏହି ଛୁଡ଼ା ଖଦଡ଼ ଜାମା ଖଣ୍ଡିକ ନେ, କହିଲି । ହସି ହସି ମୋ ଦେହରେ ଅଉଜି ପଡ଼ି ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ମୋ ହାତରେ ଧରାଇ-ଦେଲା । ସେଥିରେ ଲେଖା ଥିଲା—

ଗାର୍ଲ୍‌ସ୍କୁଲ ହଷ୍ଟେଲ
ତା ୧୩ । ୧୨ । ୪୭

ମାନନୀୟ ନନା !

ମୋର ଭକ୍ତିଭୋଳା ନମସ୍କାରଟି ଗ୍ରହଣ କରିବେ । ଆମର ପରୀକ୍ଷା ଅଠଦନହେବ ସରିଲାଣି, ସବୁ ପିଲମାନେ ଘରକୁ ଗୁଲି ଗଲେଣି । ଏବେ ଅଉ ଗୁରିଜଣ ଅଛୁ, ଆମ ବୋର୍ଡ଼ିଂର ସୁପରିନ୍-ଟେଣ୍ଡେଣ୍ଟ ମୋତେ ତାଙ୍କର ଧରମ ଭଉଣୀ କରିଛନ୍ତି, ମୋତେ ସେ ଭାରି ଭଲ ପାନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ତାଙ୍କର ରୁମ୍‌ରେ ଅଛି । ସେ ମୋତେ ଏ ଛୁଟିରେ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ନେବ ଯିବାକୁ କହୁଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଘର ଭଦ୍ରକରେ, କିନ୍ତୁ ମୋର ଆଦୌ ଇଚ୍ଛା ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ଘରକୁ

ଯିବାକୁ ମନ ହେଉଛି ଥରେ ତୋଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ । ପ୍ରାୟ ଦୁଇ ବର୍ଷ ହେବ ଘରକୁ ଯାଇ ନାହିଁ । ଆପଣଙ୍କର ବୋଧହୁଏ ପରୀକ୍ଷା ସରିବଣି । ହଁ ଗୀତା ଆପା ଭଲ ଅଛି ସେ ମୋ ପାଖକୁ ଖଣ୍ଡେ ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି ଦଅନ୍ତି, କାର୍ଯ୍ୟବଶତଃ ତଥା ଅସୁବିଧା ଯୋଗୁ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି ଦେଇ ପାରିନି, ବୋଧହୁଏ ସେ ମୋ ଉପରେ ରାଗ କରି ଥିବେ । ଅଳ୍ପରେ ଆପଣ ଆସି ମୋତେ ଏଠାରୁ ନେଇଯାନ୍ତୁ । ଇତି ।

ଆପଣଙ୍କର ସ୍ନେହାଧୀନା
ମିନି

ଚିଠିଖଣ୍ଡିକ ପଢ଼ିଲି, ପରେ ଗୀତା ହାତକୁ ଦେଇ ଦେଲି, ପଢ଼ି ଖୁବ ବଡ଼େ ହସିଲା । ଧାଇଁ ଗଲି ମାଉସୀଙ୍କ ପାଖକୁ, କହି ତାଙ୍କୁ କହିଲି ସେ କାହାଣି, ମାଉସୀ ମୋତେ ପଚାରିଲେ, ବସନ୍ତ ଆଉ ମିନି ଆସୁଛି ? ଆସିବାର ଅଛି କହିଲି ମୁଁ । ଆଜ୍ଞା ସେ ଚୁଅଲେଇ ଚିଠି ଲେଖିଛି, ବର୍ତ୍ତମାନ ଯା ମଟରରେ ତାକୁ ପ୍ରଥମେ ଆମ ଘରକୁ ନେଇ ଆସିବୁ, କହିଲେ ମାଉସୀ । ବାହାରିଲି ଗାର୍ଲସ୍କୁଲ ବୋର୍ଡ଼ିଂକୁ । ମୁଁ ଯିବା ଆଗରୁ ଗୀତା ଯାଇ ମଟରରେ ବସିଛି, ସାଙ୍ଗ ହୋଇ ଗଲି । ମଟର ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲା ଗାର୍ଲସ୍କୁଲ ହଷ୍ଟେଲ ଫାଟକ ପାଖରେ । ଗୀତା ଆଗରୁ ଯାଇ ମୋର ଭିତରକୁ ଯିବାର ସମସ୍ତ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରି ଦେଲା । ଭିତରକୁ ଗଲି । ସୁପରିନ୍‌ଟେଣ୍ଡେଣ୍ଟ ମିସେସ୍ ଦାସ ମିନିର ଅନେକ ପ୍ରଶଂସା କଲେ । ଆଉ ମିନି ପାଶ କରିବ ନା ପଚାରିଲି ମୁଁ । ମୁଁ ଲେଖିଦେଇ ପାରେ ମିନି ଇଉନିଭର୍‌ସିଟୀରେ ପ୍ରଥମସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରି ବୃତ୍ତି ପାଇ ପାରିବ । ତା ପରେ ଛାତ୍ରୀ ହୋଇ ସ୍କୁଲରେ ପଢ଼ିବ, କହିଲେ ମିସେସ୍ ଦାସ । ଏହି ସମୟରେ ମିନି ଓ ତାହାର ସାଥୀ ତିନିଜଣ ଆସି ମୋତେ ନମସ୍କାର କଲେ । ମିନିକୁ ମୁଁ ଭଲ ରୂପରେ ଚିହ୍ନି ପାରିଲି ନାହିଁ, କାରଣ ତାହାର ସେ ଅଳ୍ପ ପିଲାଳିଆ

ମିଛାପ ନାହିଁ । ସବୁ ଅତେ ତାହାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଛି । ତାହାର ସେ ଚଳ ଚଳ ଗୃହିଣୀ ଦେଖି ମନରେ ମୋର ଆସିଲା ଆନନ୍ଦ । ଭାବିଲି ଆଉ ମୋର ସେ ଅବାଧ୍ୟ ମିନା ନାହିଁ । ସେ ଗୃହିଣୀ ତାର ଜାଗାରେ, ତେଣୁ କିଛି ଭାବି ପାରିଲି ନାହିଁ । ପଚାରିଲି ଘରକୁ ଯିବୁ ମିନା ? ମିସେସ୍ ଦାସ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ଅପଣଙ୍କର ମିନାଠାରେ କି ଅଧିକାର ଅଛି ଯେ ଅପଣ ଆସିଛନ୍ତି ନେବାକୁ ? ସେ ମୋର ଭଉଣୀ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଆଉ ସ୍ୱତ ଗାଡ଼ିରେ ଆମ ଘରକୁ ଯିବ ।

ଅଚ୍ଛା ଅପଣ ନେଇଯାନ୍ତୁ କହିଲି ମୁଁ, ମୋର କିଛି ଆପତ୍ତି ନାହିଁ । ଆପତ୍ତି ନାହିଁ ଯଦି ଅପଣ କାହିଁକି ଆସିଲେ ନେବାକୁ, କହିଲେ ମିସେସ୍ ଦାସ । ଅପଣଙ୍କର ଭଉଣୀ ହେଲେ ସେ କ'ଣ ମୋର ଭଉଣୀ ନୁହେଁ । ସେହି ହିସାବରେ ଆସିଛି ମୁଁ ନେବାକୁ, କହିଲି ମୁଁ । ଘରର ସମସ୍ତ ଅବସ୍ଥା କହିଲି ତାଙ୍କୁ । ବୁଢ଼ୀମା ମୋର ମିନାକୁ ନ ଦେଖି ଡାକୁଥିବ, କହିବାରୁ ମିସେସ୍ ଦାସ ଅଣିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଲେ । ମିନା କେତେଖଣ୍ଡ ବହି, ତାହାର ବ୍ୟବହାରର ଲୁଗା ଯାମା ଧରି ମିସେସ୍ ଦାସଙ୍କୁ ନମସ୍କାର ହୋଇ ପଦାକୁ ବାହାରି ଆସିଲା । ମିସେସ ଦାସ ମଧ୍ୟ ଅମ ସହିତ ଗାଡ଼ି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆସିଲେ । ତାଙ୍କଠାରୁ ବିଦାୟ ଗ୍ରହଣକରି ତିନିଜଣ ବସିଲୁ ମଟରରେ । ବାଟରେ ପଚାରିଲି, ମିନା, ଗୀତା ଅପା କିଏ ତୋ ପାଖକୁ ଚିଠି ଦିଏ ? କେଜାଣି ମୁଁ ଜାଣି ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ଚିଠିରୁ ଜାଣିପାରେ ତାଙ୍କର ମୋ ପ୍ରତି ଭାରି ସ୍ନେହ, କହିଲା ମିନା । ଅମେ ଦୁଇଜଣ ହସି ଉଠିଲୁ । ମିନା ଅଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲା । କହିଲି ଯେ ତୋର ପାଖରେ ବସିଛନ୍ତି—ସେ ହେଉଛନ୍ତି ତୋର ଗୀତା ଅପା, ତାଙ୍କୁ ନମସ୍କାର ହୋଇଛୁ ? ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ମିନା ସେହି ମଟର ଭିତରେ ନମସ୍କାର ହେଲା । ଅମେ କିଉଁମାନେ କେଉଁଠାକୁ ଯାଉଛୁ ? ପଚାରିଲା ମିନା । ଯାଉଛେ ତୋର 'ଗୋଟିଏ ବୁଢ଼ୀ-ବୋହୂଟିଏ ଅଛି ଯେ ତାଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ । ଗୀତା ହସି ହସି

କହିଲା । ଗୀତାର ଗାଲରେ ଗୋଟିଏ ସରୁ ଚୁପୁଡ଼ାଦେଇ ମିନାକୁ କହିଲି ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ତୋର ଗୀତା ଅପାର ଘରକୁ ଯାଉଛୁ । ଅଜା ତାଙ୍କ ଘରେ ରହିବା କାଲିସକାଳେ ଗାଡ଼ିରେ ଘରକୁ ଫେରିବା । କଣ ତୋ ଇଚ୍ଛା କହିଲୁ ମିନା ? ଯାଙ୍କ ଘରେ ଯେଉଁ ବୁଢ଼ୀ ଅଛନ୍ତି ସେ ହେଉଛନ୍ତି ଗୀତାର ବୋଉ ତାଙ୍କୁ ନମସ୍କାର ହେବୁ । ମଟରରେ ଯାଇଁ ପହଞ୍ଚିଲୁ । ମାଉସୀ ଆମର ଡ଼େର ହେବାର ଦେଖି ବାରଣ୍ଡାରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥାନ୍ତି । ଆମେ ତିନିଜଣ ମଟରରୁ ଓହ୍ଲାଇଲୁ । ମୋର ଇଙ୍ଗିତରେ ମିନା ଯାଇ ନମସ୍କାର ହେଲା ମାଉସୀଙ୍କୁ । ମାଉସୀ ମିନାକୁ କୁଣ୍ଢାଇ ଘରଭିତରକୁ ନେଇଗଲେ, ଆମେ ଦୁହେଁ ଗଲୁ ଗୀତାର ପଢ଼ା ଘରକୁ ।

ଗୀତା—ଆଚ୍ଛା ଅପଣ କାଲି ମୋତେ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯିବେ ? ମୋତେ ଏକଲା ଆଦୌ ଭଲ ଲାଗିବ ନାହିଁ ।

ମୁଁ କହିଲି ଯିବାକୁ ବାଧ ହେଉଛୁ, କାରଣ ଘରକୁ ଅନେକ ଦିନ ହେବ ଯାଇ ନାହିଁ । ବୋଉ ଭାବୁଥିବ, ସେଆଡ଼େ ଘରର ଅବସ୍ଥା କ'ଣ ହେଲା କିଛି ଜାଣି ପାରିଲି ନାହିଁ ।

ଗୀତା—ତେବେ ମିନାକୁ ଛାଡ଼ି ଦେଇଯାନ୍ତୁ ।

ନା, ମିନା ଆମ ସଙ୍ଗରେ ଯିବ । ସେ ଅନେକ ଦିନ ହେବ ଘରକୁ ଯାଇ ନାହିଁ କହିଲି ମୁଁ । ଦିନ ଦିନକର ଘଟଣା ମନରେ ପଡ଼ିଲେ ମନେହୁଏ ସତେ ଯେପରି ସ୍ୱର୍ଗଟା ଛିଡ଼ି ପଡ଼ୁଛି । ପୃଥିବୀଟା ରସାତଳ ଗାମୀ ହୋଇ ଯାଉଛି । ସେ ଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟା-ସମୟ, ଅମାବାସ୍ୟା ରଜନୀଟା କ୍ରମେ ଗାଢ଼ରୁ ଗାଢ଼ତର ହୋଇ ଆସିଲା । ଜଣା ଯାଉ ଥାଏ ସତେ ଯେପରି ଧରଣୀ ରାଣୀ ଖଣ୍ଡିଏ କଳାଲୁଗା ପିନ୍ଧି ଦେଶ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ପାଇଁ ବାହାରୁଛନ୍ତି । ପକ୍ଷୀ-ବଧୂମାନେ ନିଜ ନିଜର ଅଭିଳାଷ ଜଣାଇ ବୃନ୍ଦାବନ୍ତାଙ୍କ ପାଖରେ

ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇ ସାରିଲେଣି । ଅଦୂରର ଦେବତା ମନ୍ଦିରରେ କେତେ ବେଳୁ ଆରତିର ଘଣ୍ଟା କାହାଳି ବାଜିସାରିଲାଣି । ଆମେ ଦୁଇ ଜଣ ବସିଥିଲୁ କୋଠାର ଛାତ ଉପରେ । ମୁଁ କେଉଁ ଭାବନା ରାଜ୍ୟ ହୋଇ ଗତି କରୁଥିଲି ସେତେବେଳେ ମୋର ମନେ ନାହିଁ । ଗୀତା ଭଣି ଅଜୁ ସାଉ ପଚାରୁଛି. ତାକୁ ମୁଁ କିଛି ଉତ୍ତର ଦେଇ ପାରୁ ନାହିଁ । କେତେ ବେଳେ ସେ ଗୋଟିଏ ଗୋଲାପର ସୁନ୍ଦର ହାରକରି ମୋର ଗଳାରେ ଝୁଲାଇ ଦେଇଛି । ଯେତେ ବେଳେ ସେ ଯୋରବର ନମ୍ର କୋଳରେ ତାର ମୁଣ୍ଡଟା ରଖି ଦେଲା, ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଜାଗ୍ରତ ହେଲି ।

ଗୀତା—ମୁଁ ତୁମେ ସବୁଦିନେ ଏହିପରି ତୁମ କୋଳରେ ମୁଣ୍ଡ ରଖି ଶୋଇବାକୁ । ଉଭୟସ୍ମୁଳିରେ ପଡ଼ିଲି ମୁଁ, କ'ଣ ବା ଉତ୍ତର ଦେବି ତାକୁ ? କହିଲି, ତୋପରି ବଡ଼ଲୋକ 'ଝିଅର ମଥା କ'ଣ ଏଗରିବ ସହି ପାରିବ ? ତାକୁ ବହିବାକୁ ଅନ୍ତୁର ଢେର ଅଛନ୍ତି । ଆଜ୍ଞ ତୋମାର ମଥାଟା କ'ଣ ଏତେ ଓଜନ ? ଗୀତା କହିଲା । କହିଲି, ନା ଓଜନ ନୁହେଁ ତମ ପାଖରେ ମୁଁ ଆକାଶ ପାତାଳ ପ୍ରଭେଦ । ଏହା ଶୁଣି ଗୀତା ମନରେ ଦୁଃଖିକରି କାନ୍ଦ ପକାଇଲା । ଅନେକ କଥା ବୁଝାଇଲା ପରେ ତୁନି ହେଲା । ସେତେବେଳକୁ ସେ ତାର ସମସ୍ତ ଶରୀରଟା ମୋ କୋଳରେ ରଖିସାରିଛି । କ'ଣ ଭାବିବ କିଛି ବୁଦ୍ଧି ଦେଖାଗଲା ନାହିଁ । ପାପପ୍ରବୃତ୍ତି ଆସି ବାରମ୍ବାର ମନକୁ ଉତ୍ତେଜନା ଦେଲା । ତାପରେ ସେହି ସ୍ଥଳ ଉପରେ ଯାହା ହେଲା ତାହା ବର୍ଣ୍ଣନାତୀତ————

ଏହି ସମୟରେ ମିନ ଗୀତା ଅପା—ଗୀତା ଅପା ଡାକ ଶୁଭିଲା । ଦୁହିଁଜଣ ଯାଇ ଗଲୁ । ସେତେବେଳେ ମୋତେ ଗୀତାର ମହଁକୁ ଚାହିଁବାକୁ ଲଜ ମାଡୁଥାଏ ।

ପାଖ ଅଠଟା ବାଜି ଯାଇଥିଲା. ଗୁରବ ଆସି ମୋତେ ଖାଇ-ବାକୁ ଡେକିଲା—ଖାଇଲି । ଖାଇସାରିଲା ପରେ ଗୀତା ମୋ ପାଇଁ ତାର

ପଢ଼ାଘରେ ବିଛଣା କରିଦେଲା । ଅଦୌ ନିଦ ମାଡ଼ୁ ନ ଥାଏ । ଅକାଶ ପାତାଳ ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲି । ମିନି ଓ ଗୀତା ମୋପାଖରେ ଶୋଇଲେ । ମାଉସୀ ଗୃହକର୍ମ କରି ଭିତର ମହାଲରେ ଶୋଇଲେ ବୋଲି ମୁଁ ଅନୁମାନ କଲି । ନିଦ ଆଦୌ ହେଲା ନାହିଁ । କାନ୍ଥଘଡ଼ିଟାରେ ଟିଂ ଟିଂ ହୋଇ ବାଜିଲା ଚାରିଟା । ଚେଷ୍ଟା କଲି ଶୋଇବାକୁ, କିନ୍ତୁ ନାନା ପ୍ରକାର ଭାବନା ଆସି ମୁଣ୍ଡରେ ଖେଳୁଥାଏ । ଟିକିଏ ତନ୍ଦ୍ରା ଆସିଲା ।

ରାତି ପାହି ସକାଳ ହେଲା ସବୁଦିନ ପରି । ଭାବିଲି ଆଜି ଏଠାରେ ରହିଲେ ବିପଦ । ମିନିକୁ ତରତର କରି ଗାଧୋଇ ଖୋଇଦେଲି । ମାଉସୀଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ଆଜି କିଛି ଦିନ ତାଙ୍କ ଘରେ ରହି ବାକୁ । କିନ୍ତୁ ତାହା ମୁଁ ରାଜି ହେଲି ନାହିଁ । ମାଉସୀ ମତେ ବିଦୋୟ କରିଦେଲେ । ତାଙ୍କଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ଚଳିଲୁ ମଟରରେ । ଗୀତା ବାଟେଇ ଦେବା ପାଇଁ ଗଲା ଅମ ସଙ୍ଗରେ ଷ୍ଟେସନ । ଡ୍ରାଇଭରକୁ କହିଲି ଖଣ୍ଡାୟତ ମେସ୍ ବାଟେ ଗାଡ଼ି ନେବାକୁ । ସେ ଗାଡ଼ି ନେଇ ମେସ ଫାଟକ ପାଖରେ ଛିଡ଼ାକଲା । ମେସ୍ ଚାକରକୁ କହି ମୋର ଜିନିଷ ପତ୍ର ଲଦିଲି ଗାଡ଼ିରେ । ମେସ୍ ପିଲାମାନେ ଫିଷ୍ଟ-ପାଇଁ ଦାବୀ କଲେ । କହିଲି ପାସ କଲେ ନିଶ୍ଚୟ ଦେବ । କେହି କେହି ମତେ ବିଦାୟ ଆଶାରେ ଓ କେହି ଗୀତା, ମିନିଙ୍କୁ ଦେଖିବା ଆଶାରେ ମଟର ପାଖରେ ଜମିଗଲେ । ସମସ୍ତଙ୍କ ପରିଚୟ ଦେଲି । ମିନିକୁ କହିଲି ପିଲାମାନଙ୍କୁ ନମସ୍କାର ହେବାକୁ । ସେ ତାହା କଲା—ସେମାନଙ୍କ ଧାରଣା ନ ଥିଲା ମିନି ମୋର ନିଜର ଭଉଣୀ ବୋଲି । ପିଲାମାନଙ୍କଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ବସିଲୁ ମଟରରେ । ଗୀତାର ପରିଚୟ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ମଟର ଚାଲିଲା ଆଗକୁ । ଷ୍ଟେସନରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ, ଗାଡ଼ି ଅଧଘଣ୍ଟାଏ ବାକିଥାଏ ଆସିବାକୁ । ମୁଁ ଯାଇ ଦୁଇଖଣ୍ଡି ଇଣ୍ଟର କ୍ଲାସ ଟିକେଟ କିଣିଲି । ଯାଇ ବସିଲୁ ୨ୟ ଶ୍ରେଣୀ ୱେଟିଂ ରୁମରେ । ପ୍ରଥମ ବେଲ୍ ବାଜିଲା । ତା କିଛି

ସମସ୍ତ ପରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ବେଲ ଓ ତା ପରେ ତୃତୀୟ ବେଲ୍ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗାଡ଼ିଟା ତାର ପ୍ରକାଣ୍ଡ କାୟା ବିସ୍ତାର କରି ଆସି ଛିଡ଼ା ହୋଇଗଲା ପ୍ଲାଟ ଫର୍ମ ଭିତରେ । କୁଲି ଲଗାଇ ଜିନିସ ପତ୍ରତକ ଗାଡ଼ିକୁ ଉଠାଇ ଦେଲି । ମିନି ମଧ୍ୟ ଉଠିଗଲା । କିଛି ସମୟ ପରେ ଗାଡ଼ି ଛାଡ଼ିବାର ଘଣ୍ଟା ବାଜିଲା, ସେତେବେଳକୁ ଗୀତାର ମୁହଁଟି ଶୁଖି ଯାଇଥାଏ କ'ଣ କହିବ କହିବ ହେଉଥାଏ କିନ୍ତୁ ତାର ପାଟି ଖୋଲୁ ନ ଥାଏ ଗାଡ଼ି ଛାଡ଼ିବାର ଦେଖି କହିଲି, ଗୀତା ତମେ ନିଶ୍ଚୟ ପାସ କରିବ, ମନରେ ଦୁଃଖ କରନା । ମୋତେ ଅଳ୍ପ ଦିନେ ମିନିକୁ ନେଇ ପୁଣି କଟକ ଆସିବାକୁ ହେବ । ଆମର ବୋଧହୁଏ ଏକା ସାଙ୍ଗରେ ଫଳ ବାହାରିବ । ଆଚ୍ଛା ତମେ ପାସ୍ କଲେ ମତେ କଣ ଦେବ କହିଲ ? କେବଳ ଶୁଷ୍କ ହସଟିଏ ତା ମୁଖରୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଲା—କହିଲା ଯାହା ଦେବାର ଦେଇ ସାରିଛି, ଆଉ ଦବାର କିଛି ନାହିଁ । ସବୁ ବୁଝି ପାରିଲି । ଏହି ସମୟରେ ଗାଡ଼ି ଛାଡ଼ିଲା, ବସିଲି ଗାଡ଼ିରେ, ମିନି ପାଇଁ ହଳେ କାନ ଫୁଲ୍ ଆଣିଥିଲା ବଢାଇ ଦେଲା ତାର ହାତକୁ, ଓ ଗୋଟିଏ କାଗଜ ପୁଡ଼ୁଲାରେ ମୋ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ସରୁ ଧୋତି ଓ ଶିଲ୍କ ପଞ୍ଜାବି ରଖିଥିଲା ଦେଲା । ଖୋଲି ଦେଖିବାକୁ ଅବସର ପାଇଲି ନାହିଁ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗାଡ଼ିଟା ସିହିଦେଇ ତାର ଅସୁର କାୟା ବିସ୍ତାର କରି ଧାଇଁଲା ଆଗକୁ । ସେତେବେଳକୁ ଗୀତାର ଆଖିରେ ଲୁହ । ଗୁହୁଁ ଥାଏ ଆଖି ପାଇବା ଯାଏଁ । ତାହାର ରୁମାଲ ଆମ ଆଡ଼କୁ ହଲୁଥାଏ । କମେ ଗାଡ଼ିଟା ପାହାଡ଼ର ଅନ୍ତରାଳରେ ଲୁଚିଗଲା । ଯାହା କିଛି ଭାବନା ମୋର ମିନି ଆଉ ପାଉ ପଛରୁ ମୋର ଭାବନାରେ ବାଧା ଦେଉଥାଏ ।

ପଞ୍ଚମ ପରିଚ୍ଛେଦ

ଘରକୁ ଆସିବାର ଅମର ଅଠଦିନ ହୋଇଗଲାଣି । ଗ୍ରାମର ଅଡ଼ଦେଖାଲୋକ କେତେପ୍ରକାର ବଦନାମି ଅମ ନାମରେ ଦେଉଛନ୍ତି । ଦିନେ ମୁଁ ଚାରିଟା ବେଳେ ଅମର ପିଣ୍ଡାରେ ମସିଣାଖଣ୍ଡେ ବିଛାଇ ବସି ପରୀକ୍ଷା ଫଳ କଥା ଭାବୁଥିଲି । ଏହି ସମୟରେ ଜଣେ ମଉସା ଲେଖା ହେବ ଅସି ବସିଲେ । ନମସ୍କାର ହେଲି । ପରେ ସେ ମୋତେ ପଚାରିଲେ ଅଚ୍ଛା ବାପା ତୁ ଏତେ ବଡ଼ ଝିଅଟାକୁ ନେଇ କଟକରେ ପଢ଼ାଉଛୁ ? ଅମର ସେ ପାଠପଢ଼ା ନ ହେଲେ । ଏପରି ହେଲେ ସେ ଝିଅକୁ କିଏ ବିଭା ହେବ କହିଲୁ ? ଯେବେ ଅସିଲା ଦିନ ମୁଁ ଅମ ଅମ୍ବ ତୋଠାରେ ବସି ଚାହିଁ ଥାଏ । ମିନା ଜୋତା ମାଉ, ମୁଣ୍ଡରେ ଲୁଗା ନ ଦେଇ ତୋ ସାଙ୍ଗରେ ଅସୁଛୁ । ମୁଁ ପ୍ରଥମେ ଚିହ୍ନି ପାରିଲି ନାହିଁ । ସେଠି ଶ୍ୟାମଭାଇ ବସିଥିଲେ, ପଚାରିବାରୁ କହିଲେ, ସେପରି ଦୀନବନ୍ଧୁ ଭାଇଙ୍କ ପୁଅ ବସନ୍ତ ଅଉ ତାଙ୍କ ଝିଅ ମିନା କଟକରୁ ଅସିଲେ । ସେତେବେଳେ ମୋ ମୁଣ୍ଡରେ ବଜ୍ର ପଡ଼ିଲା ପରି ଜଣାଗଲା । ଦୀନବନ୍ଧୁ ଭାଇଅଲେ କ'ଣ ଏପରି ମୁଣ୍ଡ ଦିଅନ୍ତେ ?

ରାଗ ସମ୍ଭାଳି ନେଇ କହିଲି—ମଉସା—ଏପରି ଯେ କହନ୍ତି ବା ବଦନାମ ଦିଅନ୍ତି ସେ ନିହାତି ଛୋଟ ଲୋକ । ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ ଆଜିକାଲି ଝିଅମାନେ ପାଠ ନ ପଢ଼ିଲେ ତାଙ୍କର ଅବସ୍ଥା କ'ଣ ହେଉଛି ? କଲିକତାରେ ସବୁ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକମାନେ ଝିଅପୋଟି ହୋଇଛନ୍ତି । ଆପଣ କିଛି ନ ବୁଝି ଏପରି କହୁଛନ୍ତି । ବିଶେଷତଃ ମିନା ସେ ରକମ

ପିଲା ନୁହେଁ, ଏତିକି କହୁ ଚୁପ୍ ହେଲି । ମଉସା କହିଲେ—କାହିଁକି ନା ମୋ ଦେହ ନ ସହିବାରୁ ମୁଁ ଉତେ କହୁଛି । ଅଛୁ ମିନା ଯେତିକି ପଢ଼ୁଛି ସେତିକିରେ କ'ଣ ହେବ ନାହିଁ ? ମୁଁ କହିଲି—ମୁଁ ବି, ଏ ପଢ଼ିଛି ମିନାକୁ ମଧ୍ୟ ବି. ଏ. ପଢ଼ାଇବି । ଏହା ମୋ'ର ପ୍ରତିଜ୍ଞା, ଯଦି ତେହୁ ମୋର ରଜଣୀକୁ ବାହା ନ ହୁଏ ମୁଁ ତାକୁ ପୋଷିବି । ଏଥିରେ ହ୍ରାସବାଦୀଙ୍କର ଯାଏ ଆସେ କେତେ ? ଅଜ ଗୃହଦାନ ପରେ ତ ପୁଣି ତାକୁ କଟକ ନେଇଯିବି, ଏତିକି କହିଲି ।

ସଗରେ ଭଦ୍ରଲୋକଟି ଉମଭମ ହୋଇ ଉଠି ଚାଲି ଗଲେ । ମାଆ ମୋର ଅସୁସ୍ଥ ଥିବାରୁ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ତା ନିକଟକୁ ଚାଲିଗଲି ! ସେ ଦିନ ତାକୁ ଭୀଷଣ ଜ୍ୱର । ମିନା ସର୍ବଦା ତା ପାଖରେ ଥାଏ । ସେଦିନ କିଛି ଖାଇବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଲା ନାହିଁ । କୌଣସି ମତେ ରାତିଟି କଟାଇ ଦେଲି । ସକାଳ ହେଲା, କ୍ରମେ ରୋଗର ଅବସ୍ଥା ଶୋଚନୀୟ ହୋଇ ଆସିଲା । ମିନାକୁ ଦେଖିଲି ଭୟରେ ରହିଗଲାଣି । ଅମର ଗାଁ ନିହାତି ମଫସଲ, ଡାକ୍ତର କି କବିରାଜ ଆଦୌ ନାହାନ୍ତି । ତେଣୁ କଟକ ମାଉସୀଙ୍କ ପାଖକୁ ଚିଠି ଖଣ୍ଡିଏ ଲେଖିଲି—

କଂପଗଡ
ତା ୧୩ । ୧୨ । ୪୭

ପୂଜନୀୟା ମାଉସୀ,

ମୋର ନମସ୍କାର ଗ୍ରହଣ କରିବେ ଓ ଗୀତାକୁ ଆଶୀର୍ବାଦ ଜଣାଇବେ । ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ବଡ଼ଦୁଃଖରେ ପଡ଼ିଛି ଗଲେ କହିବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ବୋଉକୁ "ନିମୋନିଆ" ଧରିଛି ବଞ୍ଚିବ କି ନା ସନ୍ଦେହ, ମଉସା ଯଦି ଥିବେ ତାଙ୍କୁ ଅଳ୍ପରେ ପଠାଇଦେବେ । ଆମର ଏଠାରେ ଆଦୌ ଡାକ୍ତର କବିରାଜ ନାହାନ୍ତି । ପଞ୍ଚାମୁଣ୍ଡ ଭ. କେନାଲ ବନ୍ଦରେ ମଟର ଆସି ଘର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗଲି ଅସିବ. ଅଜ ଭଡ଼ା ଫଳ ମଧ୍ୟ ପଠା-

ଇବେ । ମିନା ବୋଉର ସେବା କରି କରି ତାକୁ ମଧ୍ୟ ଜର । ଆଉ କିଛି ଲେଖି ପାରୁ ନାହିଁ । ଇତି ।

ଆପଣଙ୍କର

ବସନ୍ତ

ଚିଠିଖଣ୍ଡିକ ଲେଖି ଶନିବାର ଦିନ ଡ଼ାକରେ ପକାଇ ଦେଲି । ରବିବାର ଓ ସୋମବାର ମଝିରେ ବିତିଗଲା । ଠିକ୍ ମଙ୍ଗଳବାର ରାତି ସାଢ଼େ ତିନ୍, ମିନା ହଠାତ୍ କାନ୍ଦି ଉଠିଲା । ରାତି ଅନିଦ୍ରା ଯୋଗୁ ମୁଁ ଟିକେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଥାଏ । ତାହାର ଚିତ୍କାର ଶୁଣି ଧାଇଁଗଲି, ଦେଖିଲି ବୋଉ ମୁହଁଟା କଳାପଡ଼ି ଗଲାଣି, ବାଲିଆଉ ଠାକୁ ନାହିଁ । କେବଳ କାନ୍ଦୁଛି ସେ । କେତେବେଳେ କହିଲା—ବାପ ବସନ୍ତ ପାଖକୁ ଆ । ଭାବିଥିଲି ତୋର ବାହାଘରଟା ଦେଖି ସୁଖୀ ହୋଇଥାନ୍ତି । ତାହା ଏ ହତଭାଗିନୀ ଜୀବନରେ ଘଟିଲା ନାହିଁ, ବୁଢ଼ୀ (ମିନା) ତୋ ଜିମା ହେଲା । ତାହାର କୌଣସି ତ୍ରୁଟି କରିବୁ ନାହିଁ, ଏତିକି କହି ପାଣି ଟୋପାଏ ମାଗିଲା—ମିନାପାଟିରେ ଟୋପାଏ ପାଣିଦେଲା—ତାପରେ ପୁଣି ଅବସ୍ଥା—ଗାଁବାଲା ଯାହା କହୁଥିବେ ଶୁଣିବୁ ନାହିଁ । ଆ ବୁଢ଼ୀ—ତୋତେ ଟିକେ ଦେଖିନିଏ । ଏହା କହି ଝିଲିକାଏ ବାନ୍ତି କରି ପକାଇଲା । ମୁଁ ଜାଣିଲି ଆଉ ବେଶୀ ସମୟ ନାହିଁ । ତାହାର ପାଟିରେ ଟୋପାଏ ନିର୍ମାଲ୍ୟ ପାଣିଦେଲି । ଦଶବାର ମିନିଟ ପରେ ବୋଉ ମୋର ଜଗନ୍ନାଥ କହି ଆଖି ବୁଜିଦେଲା । ମୁକ୍ତ ପରି ଛୁଡ଼ା ହୋଇଛି ମୁଁ ସେଇଠି । ମିନା ତଳେ ପଡ଼ିଛି ତାହାର ଚେତା ନାହିଁ । ଗୃହବତି ପାଖରେ ଥିଲା—ମିନା ମୁହଁରେ ପାଣି ଦେବାରୁ ସେ ଉଠିଲା—ମିନାକୁ ଗୃହର ଜିମାରେ ଶବ ପାଖରେ ଛାଡ଼ି ସେହି ରାତିରେ ପଡ଼ୋଶୀଘରକୁ ଗଲି । କେତେ ଅନୁରୋଧରେ ଅଠଜଣ ଆସିଲେ । ସେହି ରାତିରେ ଶବ ଶ୍ମଶାନକୁ ନେଇଗଲୁ । ମୁଁ ଏଡ଼େ ସୋଟାରେ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧରି ପାରୁ ନ ଥାଏ, କିନ୍ତୁ ମନେ ପଡ଼ୁଥାଏ ଘଡ଼ିକୁ ପଥର କରିବାକୁ ହେବ । ମୁଁ ରୁହୁଥାଏ ମାତ୍ର ମୋର ମୋଡ଼ମାଡ଼ି ଛାତିରେ ଲଦି ନିଆଁ ଲଗାଇ

ହେଲେ । କି ଦୋଷ ସେ କରିଥିଲା ସେମାନଙ୍କର କେ ଜାଣି
ସକାଳ ଆଠଟା ସୁଦ୍ଧା ସର୍ବଗ୍ରାସୀ ଅଗ୍ନି ମୋର ମାକୁ ଖାଇ ଭସ୍ମୀକ
ଦେଲା । ସମସ୍ତେ ଆସିଲେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ପଛକୁ ଅନାଇ ଅନାଇ ଆସିଲି
ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ । ଦେଖେ ତ ଆମ ଦାଣ୍ଡରେ ମଟରକାର ଖଡ଼ା
ଠିଆ ହୋଇଛି । ମାଉସୀ ଓ ଗୀତା ମଟରରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଛିଡ଼ାହୋଇଛନ୍ତି ।
ମୋର ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ମଉସା କାନ୍ଦି ପକାଇଲେ, ଗୀତା ମଧ୍ୟ କାନ୍ଦି
ସମ୍ଭାଳି ପାରିଲା ନାହିଁ । ମୁଁ ଆଉ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧରି ରହି ପାରିଲି ନାହିଁ ।
ଗାଁର ଲୋକେ ଆସି ଜମା ହୋଇଛନ୍ତି । ବିଶେଷତଃ ମୂର୍ଖଲୋକମାନେ
ଗୀତାକୁ ଦେଖି କେତେ ପ୍ରକାର ସନ୍ଦେହ କରୁଛନ୍ତି । କିଛି ସମୟ ପରେ
ମଉସା ଓ ଗୀତାକୁ ବିଦାୟ ଦେଲି । ମଟର ଚାଲିଗଲା । ଗାଧୋଇ
ଆସି କିଛି ଖାଇବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଲା ନାହିଁ । ମିନାକୁ ଖୁଆଇଲି ସେ
ମଧ୍ୟ ଖାଇଲା ନାହିଁ ।

ଘଟକୁ ପଥର କରି ଶୁଦ୍ଧିକ୍ରିୟା ସମାପନ କଲି । ବ୍ରାହ୍ମଣ ଖିଆ
ଇତ୍ୟାଦି କାମସରିଲା । ସେମାନଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଦକ୍ଷିଣା ଦେଲି । ଗ୍ରାମ
ମାନେ କାହିଁକି କେ ଜାଣି ସ୍ୱଗରେ ଖାଇବାକୁ ଆସିଲେ ନାହିଁ ।
ବାଟର ଦୁଇବାର ପାଞ୍ଚବାର ଖୋସାମତ କଲି ତେବେ ହେଁ ସେମା-
ନଙ୍କର ପାଷାଣ ହୃଦୟ ତରଳିଲା ନାହିଁ । ସ୍ୱଗରେ ଆଉ ଡାକିଲି
ନାହିଁ ।

ମାଆ ମୋର ମରିବାର କୋଡ଼ିଏ ଦିନପରେ । ମିନା ମୋର
ସାଥେ ସାଥେ ସବୁବେଳେ ଥାଏ । ଏତେଦିନ ରହିଲା କାହାର ଘରକୁ
ଯାଇନାହିଁ । ଦିନେ ମୁଁ ଓ ମିନା ବୁଲି ଯାଇଥିଲୁ ଫେରୁଛୁ, ଆମର
ଜଣେ ବଡ଼ବାପାଙ୍କ ଦାଣ୍ଡବାଟେ । ବଡମା ଦେଖି ଡାକିଲେ । ଆମେ
ଦୁହେଁ ଗଲୁ । ଆମ ଦୁଃଖରେ କେତେ ସେ ଦୁଃଖିତା ହେଲେ ।
ମୋତେ ଜଣାପଡୁ ଥାଏ ଏ ସବୁ ଉପରମନରେ । ଗୁଡ଼ି—କେତେ

କଥା ପଡ଼ିଲା । ଶେଷରେ ଖାଇବାକୁ ଅନୁରୋଧ କଲେ । ନ ଖାଇ ଆମେ ଚାଲିଆସିଲୁ, ବେଳ ପାଖୁ ସାଢ଼େ ତିନି । ଏହି ସମୟରେ ପୋଷ୍ଟ ପିଅନ ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି ଆଣିଦେଲା, ଦେଖିଲି ଗୀତାର ହସ୍ତାକ୍ଷର ।

କଟକ

ଶୁକ୍ରବାର

ସ୍ନେହର ମିନା;

ଆଶୀର୍ବାଦ ଗ୍ରହଣ କରିବୁ ଓ ନନାଙ୍କୁ ମୋର ପ୍ରଣାମ ଜଣାଇ ଦେବୁ । କାଲି ଆମର ଫଳ ବାହାରିଛି ଯେ ନନା ତୋର ଅନର୍ସ ଡିଷ୍ଟିଂସନ ରଖି ପାସ୍ କରିଛନ୍ତି । ତୁ ପାସ୍ କରିଛୁ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀରେ କିନ୍ତୁ ଦୁଃଖର କଥା ମୁଁ ଥାର୍ଡ ଡିଭିଜନରେ ପାସ୍ କରିଛି । ସେ ଯାହା ହେଉ ଭାଇଙ୍କି କହିବୁ ମିଠେଇ ନ ଆଣିଲେ ସବୁଦିନ ମିଠେଇ କର ଛଡ଼ାଇବ । ତୁ ଶୀଘ୍ର ଚାଲିଆ — ଗାଁରେ ରହିଲେ ମନ ବେଶୀ ଦୁଃଖୀ ହେବ । ନନା ତୋର ଏଥର ପଢ଼ିବେ କି ନା କେ ଜାଣି । ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ଜଣେ B. Sc. । ସେଦିନ ଆମେ ଯେଉଁ ଦୁଃଖରେ ଫେରିଛୁ ଆମେ ଜାଣୁ । ନନାକୁ କହ ଶୀଘ୍ର ଆସି ହାଇସ୍କୁଲରେ ନାମ ଲେଖାଇବାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିବୁ । ଇତି ।

ତୋର

ଗୀତାଅପା

ଚିଠିଖଣ୍ଡିକ ପଢ଼ି ମନରେ ଆନନ୍ଦ ଆସିଲା ନାହିଁ । ବରଂ ଆସିଲା ନିରାନନ୍ଦ, ମିନାର ସେହିପରି ଜଣା ପଡ଼ୁଥାଏ । ଘରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲି । ମିନାକୁ କହିଲି, କାଲି କଟକ ଯିବା । ସେ ଏଥିରେ ସମ୍ମତି ପ୍ରକାଶ କଲା । ସେ ଦିନ ରାତିରେ ସମସ୍ତ ଜିନିଷ ପତ୍ର ବନ୍ଧା ବନ୍ଧି କଲୁ ଦି'ଟା ଖାଇ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲୁ । ସକାଳୁ ଉଠି ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରି ଷ୍ଟେସନକୁ ଯିବାକୁ ଖଣ୍ଡିଏ ବଳଦ ଗାଡ଼ି ଠିକ୍ କଲୁ । ଆଜି ଆମର କେହି ନାହିଁ । ପଦେ ମିଠା କଥା କହିବାକୁ ଯେ ଥିଲା ସେ ଆଜି ନାହିଁ ।

ମେ ଅଳ୍ପ ସାଜିଶ ହୋଇ ପଡ଼ିଛୁ ନୂଆ ଟୋକାଟାଏରେ । ଶୁକ୍ରବାର ଜମାରେ ଘଟ ଛୁଡ଼ି ଗାଡ଼ିରେ ଚଢ଼ିଲୁ । ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ଆମକୁ ଦେଖି ଆଖିଠାର ମାରୁଥାନ୍ତି । ସେଥି ପ୍ରତି ଆମର ଭ୍ରୂକ୍ଷେପ ନ ଥାଏ । ଗାଡ଼ି ଚାଲିଲା—ଧାନମଣ୍ଡଳ ଷ୍ଟେସନ ଆମ ଘରଠାରୁ ତିନିକୋଶ ବାଟ । ଗରୁଗାଡ଼ିରେ ଗଳିଧରି ଗଲେ ବାଟ ଦେଢ଼କୋଶ ହେବ । ନିମେଷେ ଗାଡ଼ି ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲା ଧାନମଣ୍ଡଳ ଷ୍ଟେସନରେ । ଆମର ପହଞ୍ଚିଲାବେଳକୁ ଗାଡ଼ି ଟାଇମ୍ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ଦୁଇଖଣ୍ଡ ଟିକେଟ ଆଣିଲି । ଗାଡ଼ି ଆସି ଛିଡ଼ାହେଲା, ଜିନିସ ପତ୍ର କୁଲି ଦ୍ୱାରା ଚଢ଼ାଇ ମିନାକୁ ମଧ୍ୟ ଚଢ଼ାଇ ଦେଲି । ତାପରେ ନିଜେ ଗାଡ଼ି ଭିତରକୁ ଗଲି । କାରଣ ମୋଟେ ତିନିମିନିଟ ଗାଡ଼ି ଷ୍ଟେସନରେ ରହେ । ଠିକ୍ ସାଢ଼େ ଗୋଟାକରେ ଗାଡ଼ିଟା କଟକ ଷ୍ଟେସନରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ଗାଡ଼ିରୁ ଉତୁରି ଖଣ୍ଡିଏ ବଗି କରି ଜିନିସପତ୍ର ଲଦି କରି ଛୁଟାଇ ଦେଲୁ ଗୀତାର ଘରକୁ । ଅଧଘଣ୍ଟାରେ ଗାଡ଼ି ଯାଇଁ କୋଠା ସାମନାରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ବଗିରୁ ଓହ୍ଲାଇ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଗଲୁ । ମାଉସୀ ଓ ଗୀତାର ଅପୂର୍ବ ଆନନ୍ଦ ଆମକୁ ଦେଖି । ସେ ଦିନ କୌଣସି ମତେ ଦିନଟି କଟିଗଲା ।

ଷଷ୍ଠ ପରିଚ୍ଛେଦ

ଅନେକ ଦିନପରେ ମୁଁ ଖଣ୍ଡିଏ S. I. of Police Post ପାଇଲି ଗୋଟିଏ ନିହାତି ମଫସଲ ଥାନା ବଂଶୀଧରପୁରରେ । ମିନା ଏଥି ମଧ୍ୟରେ ମ୍ୟାଟ୍ରିକ୍ ପାସ୍ କରି ସାରିଛି । କଲେଜରେ ତାର ନାମ ଲେଖାଇ ଗାର୍ଲସ Hostel ରେ ତାକୁ ରଖାଇ ଦେଇଛି । ଅଶାଥିଲି

ମୋର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଗୃହକର୍ମ କଟକରେ କରିଲେ ପଡ଼ିବ । କିନ୍ତୁ ତା ଭାଗ୍ୟରେ ଜୁଟିଲା ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଅନୁଭବ କରୁଛି ସେ ଲ୍ସ ଗୃହକର୍ମ ଅବେଳୀ ଭଲ ନୁହେଁ । କାରଣ ଦୌଡ଼ ଦୌଡ଼ ନିଜର ପ୍ରାଣ ଯିବ ।

ଦିନେ ମଫସଲରୁ ଗୋଟିଏ ମର୍ଡର କେସ୍ ଇନ୍କ୍ୱାରିରୁ ଫେରି ମୋର ବସାର ସାମନାରେ ଖଣ୍ଡିଏ ଚୌକି ପକାଇ ବସିଛି । ପ୍ରାୟ ଦିନ ସତେ ଦୁଇ । ସେତିକି ବେଳେ ବସି ଭାବୁଛି, ଏହି ସମୟରେ ଡାକ ପିଅନ ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି ଆଣିଦେଲା । ଚିଠିଟି ଖୋଲି ପଢ଼ିଲି । ମାଉସୀ ଲେଖିଛନ୍ତି,—

ସ୍ନେହର ବସନ୍ତ,

କଟକ
ମଙ୍ଗଳବାର

ଅନେକ ଦିନ ହେବ ତୋର ସାକ୍ଷାତ ନ ପାଇ ବଡ଼ ଦୁଃଖିତ—ହିଁ କଅଣ କରିବୁ ପର ଅଧୀନରେ ମୁଣ୍ଡ ବିକିଲେ ତ ସେ ଅଛି । ଗୀତା ବର୍ତ୍ତମାନ ରୋଗ ଶଯ୍ୟାରେ ଶାୟିତା । ମଉସା ନିଜେ ଔଷଧ ଇନ୍ଜେକ୍ସନ୍ ଦେଇ ଥକିଲେଣି । ଅନ୍ୟ ଡାକ୍ତରମାନେ ମଧ୍ୟ ଆସି ଦେଖି ଗଲେଣି । କାନ୍ତବାବୁ ସିଭିଲ୍ ସର୍ଜନ କହୁଛନ୍ତି କି, ରୋଗ ନାର୍ଭସାବସ୍ଥାରେ ବିଶେଷ ଭାବ ଭାବ Brain ର Defect ଘଟିଛି । କିଛି ଦିନ ଯାଏ ପୁରୀର ସମୁଦ୍ରକୂଳରେ ରଖନ୍ତୁ, ନଚେତ୍ Case ଟା Serious ହୋଇଯିବ । ତୋର ମଉସା ବଡ଼ ଚିନ୍ତାରେ ଅଛନ୍ତି । ଏକୁଟିଆ ଲୋକ, ଯଦି ଘର ଛାଡ଼ିଯିବେ ଘରର ଅନେକ କ୍ଷତି ହେବ । ଏଣେ ବଡ଼ ଘରକୁ ଯଦି ପୁରୀର ଗୃହର ସିମାରେ ଛାଡ଼ି ମୁଁ ଯାଏଁ ଘରର ଅବସ୍ଥା ଯାହା ହେବ ଅନୁମାନ କରି ନେବୁ । ଥରେ ଆସି ଗୀତାକୁ ଦେଖି ଯା । ଚେଷ୍ଟା କରିବୁ କିଛି ଦିନ ଛୁଟି ଆଣିବାକୁ । ତୋତେ ସେ ଅନେକଥର ଖୋଜିଲାଣି ଦେଖିବାକୁ । କିନ୍ତୁ ନ ପାଇ କାନ୍ଦୁଛି । କହିଲି, କଲେଜରେ ପଢ଼ିବାକୁ ପଠାଇଲି । ମଉସା ତୋର

ସେଥିରେ ବାଧାଦେଲେନାହିଁ । ମନରେ ଦୁଃଖ କରବୁନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମା
ସେ ଟିକେ ଚୁଲବୁଲ କଲାଣି । ମିନାକୁ ମଠର ପଠାଇ ଦୁଇଥର ଅଣି
ଥିଲି । କେବଳ କାନ୍ଦକାଟ ସେ ଯାଉଛି । ମିନା ଭଲରେ ଅଛି । ଅଣ
କରେ ତୁ ଭଲରେ ଥିବୁ । ଇତି । ତୋର

ମାଉସ

ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ପଢ଼ି ମନ ମୋର ଭାରି କଷ୍ଟହେଲା । ଦୁଇପ୍ରକାର
ଚିନ୍ତା ଆସି ମନରେ ଧକା ଦେଲା । ଏଣେ ମୋର ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟର
ଚିନ୍ତା, ଏଣେ ଗୀତା— ଭାବିଲି ଗୀତା ମୋର କିଏ ? ମୁଁ କାହିଁକି
ତା ପାଇଁ ଏତେ ଚିନ୍ତିତ ? ଯେଉଁ ଦିନ ତା ଘରେ ଖଟୁଥିଲି ତାର
ବିନିମୟରେ ଅଣୁ...ଲ ଟଙ୍କା, କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସେଦିନ ନାହିଁ ।
ବିବେକ କହୁଛି ରେ ନିଷ୍ଠୁର, ତୁ ଜାଣୁନା, ସେଇ ନିରୀହ ବାଳିକା ଅଙ୍କ
କାହା ପାଇଁ ରୋଗଶଯ୍ୟାରେ ଶାୟିତା । ଜାଣିଶୁଣି ତୁ ତାକୁ ଏ ସେବ
ଦେଉଛୁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁ ତାକୁ ଭୁଲି ନଯାଇ ତା ପ୍ରତି ତୋର ଯାହା
କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ତା କର, ନଚେତ୍ ପରେ ବିପଦ । ଚମକି ପଡ଼ିଲି । ସବୁ
ଅନ୍ଧାର ଦିଶିଲା, ଭାବିଲି ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଛୁଟି ଏକମାସ ନେଇ ଅଙ୍ଗ
ସ୍ତ ଗାଡ଼ିରେ କଟକ ଯିବି ଗୀତାକୁ ଦେଖିବାକୁ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ
ଖଣ୍ଡେ ଦରଖାସ୍ତ ଲେଖିଲି; ଥାନାକୁ ଗଲି ଛୁଟିପାଇଁ କିନ୍ତୁ ଭାଗ୍ୟର
କଥା ଏକମାସ ଛୁଟି ମିଳିଗଲା, ଫେରିଲି ବସାକୁ । ବନ୍ଧଣାପତ୍ର ବନ୍ଧା
ବନ୍ଧ କଲି, ଇଚ୍ଛା ହେଲାନାହିଁ କିଛି ଖାଇବାକୁ, ଅଉ କିଛି ଚିନ୍ତା
ନାହିଁ । ଚିନ୍ତା ଦୁଃଚିନ୍ତା ମୋର ସବୁ ପିଲିପିଲି ଥାନ୍ତେ । ଦୁଇଜଣ
କନେଷ୍ଟବଲ୍ ସଙ୍ଗରେନେଇ ମଠର ଷ୍ଟାଣ୍ଡକୁ ଗଲି । ସେମାନେ ମୋତେ
ମଠରରେ ଚଢ଼ାଇ ଦେଇ ଫେରିଲେ ଥାନାକୁ । ମଠର ପହଁଞ୍ଚିଲା
ଯାଜପୁର ରୋଡ୍ ଷ୍ଟେସନରେ । ପ୍ରାୟବତ୍ତ ସାଢ଼େତିନି ହେଉଥିବେଳକୁ
ପାସେଞ୍ଜର ଗାଡ଼ିଟା ଚାଲି ଯାଇଥିଲା । ଅଉ କୌଣସି ଗାଡ଼ି ନାହିଁ ।
ତେଣୁ ସ୍ତତ ସାର୍ ସେଇ ଖୋଲା ମୁସାଫର ଖାନାରେ ବସିବାକୁ ହେଲା

ସକାଳ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ଗାଡ଼ି ପୁଣି ଦିନ ଦଶଟାରେ । ଗାଡ଼ି ଆସି-
ବାର ସମୟ ହେଲା । ଦାନ୍ତ ଘସିନଥାଏ, କି ପାଇଖାନା ଯାଇ ନ ଥାଏ,
କେବଳ ଗାଡ଼ିକୁ ମୋର ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିଥାଏ । କେତେବେଳେକେ
ଗାଡ଼ିଟା ଆସି ଠିଆ ହେଲା ଷ୍ଟେସନରେ, ସମସ୍ତ ଭାବନା ମୋର
ଛୁଟିଗଲା । କୁଲି ହାତରୁ ବାକ୍ସଟା ଉଠାଇ ନେଇ ବସିଲି ଗାଡ଼ିରେ ।
ପାଞ୍ଚମିନିଟ୍ ପରେ ଗାଡ଼ି ଛାଡ଼ିଲା । କଟକରେ ଗାଡ଼ି ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ
ଦିନ ସାଢେ ଗୋଟାଏ । ଖଣ୍ଡିଏ ବଗି କରି ଛୁଟାଇଦେଲି ଗୀତାର
ଘରକୁ । ପୋଷାକ ଭିତରେ ମୋ ଦେହରେ ଥାଏ ପୋଲିସ S.I.ର
ଡ୍ରେସ୍ । ବଗିଟା ଯେବେ ଘରର ନିକଟ ହୋଇ ଆସିଲା । ଚାହିଁଥାଏ;
ଗୀତା କୋଠାର ଝରକାପଟରେ ଠିଆ ହୋଇ କ'ଣ ଖଣ୍ଡିଏ ପଢୁଛି ।
ବଗିର ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ଚାହିଁ ରହିଲା ଆମରି ଆଡ଼େ । ବୋଧହୁଏ ସେ
ଚିହ୍ନିପାରିଲା ନାହିଁ ଦୂରରୁ ମୋତେ । କାରଣ ତାହାର ଆଶା ନୁହେଁ
ଯେ ମୋତେ ଏପରି ମାଷ୍ଟିଅ ଡ୍ରେସ୍‌ରେ ଦେଖିବ ବୋଲି । କୋଠାର
ସାମନାରେ ବଗି ଠିଆହେଲା । ତଥାପି ଗୀତା ମୋତେ ଝରକାପଟରେ
ଠିଆହୋଇ ଚାହିଁଥାଏ । ମୁଁ ବଗିରୁ ଓହ୍ଲାଇ ସିଧା ପଶିଗଲି ଘର ଭିତ-
ରକୁ । ମାଉସୀ ଓ ମଉସା କ'ଣ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉଥାନ୍ତି ମୁଁ ଯାଇ ତାଙ୍କୁ
ନମସ୍କାର କଲି । ରାତି ଅନିଦ୍ରା ଯୋଗୁଁ ଶୁଖିଯାଇଥାଏ ମୁଁ । ମୋତେ
ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଦେଖି ସେମାନେ ବଡ଼ ଦୁଃଖ ପ୍ରକାଶ କଲେ ।
ମାଉସୀ ଆଣି ତେଲ ଦେଲେ, ଗାଧୋଇ ପଡ଼ି ଦିଟା ଖାଇନେଲି ।
କିପରି ଭାବରେ ଆସିଲି ସମସ୍ତ କଥା କହିଗଲି, କିନ୍ତୁ ମାସେ ଛୁଟି
ଆଣିଛି ବୋଲି କହିଲି ନାହିଁ । ଯାହା ପାଇଁ ଏତେ କଷ୍ଟକରି ଧାଇଁ
ଆସିଲି ତାହାର ଦେଖା ଏତେବେଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଇ ନାହିଁ । ମାଉସୀ
ଡାକିଲେ ଗୀତା, ଗୀତା ! ଗୀତା ଆସି ଦରଜା ପାଖରେ ଠିଆ
ହେଲା । ଦେଖିଲା ଆମ ଘରେ ଏ. ଭଦ୍ରଲୋକ କିଏ ବସିଛନ୍ତି ?
ମାଉସୀ କହିଲେ । ଗୀତା ଗୋଟିଏ ଶୁଷ୍କନମସ୍କାର ପକାଇ ଚାଲିଗଲା

ଦେଇଁ ଅଛେ । କିଛି ସମୟ ପରେ ମୋର ସେହି ପୂର୍ବ ପରିଚିତ ଗୀତାର ପଢ଼ା ଘରକୁ ଗଲି । ଟେବୁଲ ଉପରେ ଦେଖିଲି, କେତେ ଖଣ୍ଡି ପଡ଼ ବହି ଛିନ୍ନ ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ିଛି, ବାଛିଲି କେ ନଭେଲ । ନଭେଲ ବହି ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଖଣ୍ଡିଏ ବହି ଦେଖିଲି "ଅମିର 'କେବେ ପ୍ରିୟ'" ମନହେଲା ଟିକିଏ ବହିଟା ପଢ଼ିବାକୁ, କାରଣ ମୋର ଜୀବନରେ କେବେହେଲେ ଖଣ୍ଡେ ମୁଁ ନଭେଲ ବହି ଧରିନାହିଁ, କିମ୍ବା ବର୍ତ୍ତମାନ ବ୍ୟସ୍ତ ଜୀବନରେ ସମୟ ପାଇନାହିଁ ଖଣ୍ଡେ ବହି ପଢ଼ିବାକୁ । ତେଣୁ ବହି ଖଣ୍ଡିକ ଖୋଲାଇଲି, ହଠାତ୍ ଆଖିରେ ପଡ଼ିଗଲା ଗୀତାର ଖଣ୍ଡିଏ ଚିଠି, ଖୋଲିଲି ଗୌରଙ୍କ ପତ୍ର —

କଲେଜ ହଷ୍ଟେଲ

ସାଥି ମୋର ! ରାତ୍ରି ସାଢ଼େବାର

ଦିନକର ଦେଖାରେ ନିଜର କରିନେଲ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ଭାବୁଛି, ମନେ ଅଛି ସେଦିନ ସିନେମା ହଲରେ କିଣ କହିଥିଲି ? ମୁଁ ତମକୁ ଭଲ ପାଏନା ବୋଲି ଲେଖିଛି । ତଥାପି ଜାଣେନା କାହାର ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି ମୋର ଆଖି ଆଗରେ ନାଚୁଛି । ଯେବେ କହନ୍ତି ହୃଦୟ ଚିରି ଦେଖାଇ ଦିଅନ୍ତି ଯେ, ମୋର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିରା ପ୍ରଶିରାରେ କାହାର ଛବି ଅଙ୍କିତ । ଏପରିକି ପାଠପଢ଼ା ମୋତେ ବିଷ ପରି ଲାଗୁଛି, ତମେ ବୋଧହୁଏ ଜାଣନା, ମୁଁ ଅନେକବାର ଛପର ଘର ଦେଇ ବଜାରକୁ ଯାଏ, କେବଳ ତମକୁ ଦେଖିବା ପାଇଁ ଥରେ । ମାତ୍ର ତମର ସାକ୍ଷାତ ନ ପାଇ ନିରାଶରେ ଫେରେ । ଭାବେ ତମ ଘରକୁ ଯିବାକୁ. କିନ୍ତୁ ବାରମ୍ବାର ଯିବାଟା ଲୋକଙ୍କ ମନରେ ସନ୍ଦେହ, ତଥା ମୋର ଅନଧିକାର ଚର୍ଚ୍ଚା ହୋଇଯିବ ଏହା ଭାବି ଯାଏ ନାହିଁ । ଥରେ ଥରେ ମନ ମୋର ଏପରି ହୁଏ, ବହି ପତ୍ର ପୋଡ଼ିଦେଇ ଧାଇଁଯିବି ତମ ନିକଟକୁ । ମାତ୍ର ପାରେନା । ବିବାହ ! ବିବାହ ଯେଉଁ ସମ୍ବନ୍ଧ ତାହା କାହାର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେନା, କରେ କେବଳ ବର ଓ କନ୍ୟା ଉପରେ,

ବାପା ମାଙ୍କ ଅନ୍ୟ କାହାର ଉପରେ ନୁହେଁ । ମୁଁ ଶୁଣି ପାରୁଛି ବାପା ମୋର ଗୋଟାଏ ଜାଗାରେ ମୋ ପାଇଁ ବିବାହ ପ୍ରସ୍ତାବ ପକାଉଛନ୍ତି । ଜୀବନ ଗଲେ ସେଠି ମୁଁ ବିବାହ କରି ପାରେନା, ବରଂ ବାପା ବୋଉ ସାଙ୍ଗରେ ଅପଡ଼ ହେବ । ପୁଛେ ମୁଁ ତମକୁ, ହଁ ସେଦିନ ତମେ ଯେ ବସନ୍ତ ବାବୁଙ୍କ କଥା କହୁଥିଲ ମୁଁ ଅନେକ ଉପରକ୍ଲାସ ପିଲାଙ୍କୁ ପଚାରି ତାଙ୍କ ଖବର ବୁଝିଛି । ସେ ଖୁବ ଭଲ ଆଦର୍ଶ ଧରଣର ଛାତ୍ର ଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ତାଙ୍କର କେତେଗୋଟା ଭଲ କାମର ରେକର୍ଡ଼ ଅଛି । ପ୍ରଫେସରମାନେ ମଧ୍ୟ ସମୟ ସମୟରେ ତାଙ୍କର ଉଦାହରଣ ଦିଅନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଭଉଣୀ ମିନା ସେକେଣ୍ଡ ଇୟରରେ ପଢୁଛି । ଖୁବ୍ ଭଲ ଛାତ୍ରୀ—ଦେଖିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦରୀ । ସେସବୁ ଯାହା ହେଉ ଆମର ପ୍ରତିଜ୍ଞା ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ଯୁବକ ଯୁବତୀମାନଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ନୂତନ ଆଦର୍ଶର ପଥ ଦର୍ଶାଇଦେବା । ଦେଖିବା ଆମର ଅନ୍ଧସମାଜ ଆମ ବନ୍ଧୁତାର କ'ଣ କରିପାରେ । ସତ୍ୟକର, ନିବାର ମତ୍ୟକର ଏ ପଥରେ ତମେ ପଥିକ ହେବକି ନା ? ଅନେକ କଥା ରହିଗଲା । ତାହା ଚିଠି ଦ୍ୱାରା ଲେଖି ପାରୁନାହିଁ । କାଲି ରବିବାର ଅଛି ନିଶ୍ଚୟ ଯିବ—ଅପେକ୍ଷାରେ ଥିବ । ଇତି

ତମର

ଶରତ

ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ପଢ଼ିବାମାତ୍ରେ ମୋର ସମସ୍ତ ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗ ଯାଇଁ ଏକଥିଁ ଲୋହିତ ସାଗରରେ ପଡ଼ିଲା । ମୋତେ ଅଦୌ ମାଲୁମ ନାହିଁ, ଭାବିଲି—ବିଶ୍ୱାସଘାତକୀ ! ଅନ୍ତର ବନ୍ଧୁ ହୋଇ ଅନ୍ତ ଅନ୍ତରେ କରିଚ, ତାହାର ଅନ୍ତ ରଖାନାହିଁ । ମୋତେ ଦିନେ ଏହି ରାକ୍ଷସୀ ତାହାର ମାୟାରେ ପକାଇଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ପକାଉଛି ଆଉ ଜଣକୁ । ଧିକ ତମ ସ୍ତ୍ରୀ ଜାତିକୁ ଶତଧିକ । କେଉଁ ଅପୂର୍ବ ଉପାୟରେ ପୁରୁଷଙ୍କୁ

ଭୁଲାଇଦେଇ ତାହାର ସର୍ବସ୍ୱ ନଷ୍ଟକର । ଶିକ୍ଷିତା ସ୍ତ୍ରୀଜାତିର କ'ଣ ଆଦର୍ଶ ଏ ? ବରଂ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ନଦେଇ, ଡଙ୍କା ଚଟ ଖଣ୍ଡିଏ ଦେଇ ଶଢାସ୍ତୁ ଦେବ ହାଣ୍ଡିଶାଳ ଅଫିସକୁ । ରାଗରେ ମୋର ସର୍ବାଙ୍ଗ ଥରି ଉଠିଲା, ଭାବିଲି ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଚାଲିଯିବି ଏଠାରୁ । ଏହି ସମୟରେ ଗୀତା ପଶି ଆସି କହିଲା— ଆପଣଙ୍କର କ'ଣ ମୁଁ ମନେ ଥିଲି ? ସବୁ ହେଉଛି ଜଣା ପଡ଼ିଲା ଯେ, ଅସ୍ଥ ଯଦି ମୁଁ ମରି ଯାଇଥାନ୍ତି...... । ମନେ ମନେ ଭାବୁଥାଏ ମରି ଯାଇଥିଲେ ବରଂ ଭଲ ହୋଇଥାନ୍ତା । ସେ ଯେଉଁ କଥା କହିଯାଉ ଥାଏ ସେ କଥା ଗୁଡ଼ାକ ମୋର କାନରେ ଆଦୌ ପଶୁ ନଥାଏ ।

ହଠାତ୍ ମୋର କାନ୍ଧରେ ହାତ ପକାଇ ଦେବାରୁ, ମୁଁ ଚୌକି ଉପରରୁ ଉଠି ପଡ଼ି କହିଲି—ଯାଉଛି ମିନା ବାଟେ ହୋଇ ଷ୍ଟେସନ ଯିବି । ଯମା ଦୁଇଦିନ ଛୁଟି ଆଣିଛି । ହଠାତ୍ ଛଳନା କରି ଗୀତା କହିଲା—ସବୁ ସ୍ନେହ କ'ଣ ଭୁଲି ଗଲେ ? ହିଁ ନ ଯିବେ କାହିଁକି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଟଙ୍କା ରୋଜଗାର କଲେ । କେତେ ଲୋକଙ୍କୁ ଧରି ଜେଲ ଦେଲେ । ସେଥିପାଇଁ ନୁହେଁ ?

ହିଁ ତା ହୋଇ ପାରେ, କିନ୍ତୁ ବିନା ଦୋଷରେ ତ କାହାରିକୁ ମୁଁ ଜେଲ ଦେଇନାହିଁ କହିଲି ମୁଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିବ ନାହିଁ ଆଠ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, କହିଲା ଗୀତା । ମୋତେ କ'ଣ ବାନ୍ଧି ରଖିବୁ ? କହିଲି ମୁଁ ।

ହିଁ ସେ କ୍ଷମତା ମୋର ଅଛି କହିଲା ଗୀତା ।

ତା ମାନିଥାରେ, ସେ କ୍ଷମତା ଦିନେ ତୋର ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁ ତାହା ହରାଇ ବସିଛୁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ତୋ ସହିତ ପଦେ କଥା କହିବା ଅନ୍ୟାୟ, କହିଲି ମୁଁ । ସନ୍ଦେହରେ ଗୀତା ପଡ଼ିଲା ପରି ଜଣାଗଲା, ତାର ମୁହଁ ଶୁଖିଆସିଲା । କହିଲା—କିଛି ତ ମୁଁ ଅବହେଳା କରି ନାହିଁ ।

ମୁଁ କହିଲି—ସେ କଥା କିଛି କହୁନାହିଁ । ଏହା କହି ଉଠିଲି ଆସିବାକୁ—ଗୀତା ମୋର ଫାଉଣ୍ଟେନ ଓ ଗୋଟାଏ ଆନାର ଡାଏରି ନେଇ ପଳାଇଗଲା, କହିଲା ଆଜି ଯିବେ ନାହିଁ । ବାଧ ହେଲି ରହି-ବାକୁ । ବସି ରହିବାକୁ ଘରେ ମୋତେ କାହିଁକି ଅଦୌ ଭଲ ଲାଗିଲା ନାହିଁ । ବଜାରକୁ ବାହାରିଲି । ମାଉସୀ ଆସି କହିଲେ—ଟିକେ ନ ଶୋଇ କେଉଁଠାକୁ ବାହାରିଲୁ ?

କହିଲି – ଆଜି ରାତିଗାଡ଼ିରେ ବଞ୍ଚାର ପୁର ଯିବ । ତେଣୁ ମିନି-ପାଖକୁ ଯାଇ ତାର କ'ଣ ଦରକାର ଖିର୍ଦ୍ଦିକରି ଦେଇ ତାକୁ ଦେଇ ଯିବ । ଗୀତାକୁ ଆସିଥିଲି ଦେଖିବାକୁ ସେ ତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭଲ । ଆଉ ରହିବା ଦରକାର ନାହିଁ । ତାପରେ ମୋର ଗୋଟାଏ ମଡ଼ର କେସ୍ ଇନକ୍ୱାରି କରି ଯିବାର ଅଛି । ନିହାତ ଯିବାକୁ ହେବ. କହିଲି ମୁଁ । ମାଉସୀ କିଛି ନ କହି କହିଲେ—ତୋ ମଉସା ଆସନ୍ତୁ କ'ଣ କହୁ-ଛନ୍ତି, ଏହା କହି ଚାଲି ଗଲେ । ବଜାରକୁ ବାହାରିବା ସମୟରେ ଗୀତା ଆସି କହିଲା—ମୋର କେତୋଟା ଜିନିସ ବଜାରରୁ ଆଣିବାର ଅଛି ମୁଁ ଯିବ । କି ଜିନିସ ପଚାରିଲି ମୁଁ ?

ସୁଏଟର ବୁଣା ସୂତା । ଆଉ ଦେଖି......କ'ଣ ନଭେଲ ବହିନା, କହିଲି ମୁଁ । ନାଁ କହି ହସିଦେଲା । କହିଲି ଯାଉଛି ମୁଁ ତେବେ ହେଲାଣି, ବାହାରିଲି ପ୍ରଥମେ ମିନି ପାଖକୁ । ମିନି ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କଲି । ତାହାର କ'ଣ ଆବଶ୍ୟକ ବୁଝିଲି ଯେ କାଗଜ ଦୁଇ ଦସ୍ତା, ଗୋଟିଏ Fountainpen । ମୁଁ ତା ପାଖରୁ ଆସିବା ସମୟରେ ମିନି କହିଲା—ନନା ମୁଁ ଟିକେ ଆପଣଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ବଜାରକୁ ଯିବ । ତା ଅନୁରୋଧ ରକ୍ଷାକରିବାକୁ ଖଣ୍ଡେ ରିକ୍ସା ଡାକିଲି । ରିକ୍ସା ଆସିବାରୁ ଦୁଇଜଣ ଯାଇ ବଜାରକୁ ଗଲୁ । ମୋର ଛେଢ଼ୋଟି ନିହାତି ଦରକାରି ଜିନିସ କିଣିଲି ଓ ତା ପାଇଁ କାଗଜ ଓ ଗୋଟିଏ ପାର୍କର ଫାଉଣ୍ଟେନପେନ୍ ପଇଁତିରିଶ ଟଙ୍କାରେ

କିଣିଲି । ବଜାରରୁ ପ୍ରଭାତ ସିନେମା ବାଟେ ଫେରିଲା ବେଳେ ଦେଖିଲି ଗ୍ରାମସ୍ୱରାଜ୍ୟ ଛବି ଚାଲିଛି । ମନ ହେଲା ଯିବାକୁ । ମାତ୍ର ମିନା ଥିବାରୁ ଟିକେ ଅଡୁଆ ଲାଗୁଥାଏ । ପଚାରିଲି ମିନା, ତୁ କେବେ ବାଇସ୍କୋପ ଦେଖିଛୁ ? ନା ମୁଁ ଆଜିଯାଏ ଦେଖି ନାହିଁ । ଆମ ହଷ୍ଟେଲରୁ ସବୁ ପିଲାମାନେ ଥରେ ଥରେ ଆସନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଆସେ ନା, କହିଲା ମିନା । ଆଜି ତେବେ ଗୋଟେ ଭଲ ଫିଲ୍ମଟା ଅଛି, ଦେଖିଯିବା, ମୁଁ କହିଲି । ମିନା କିଛି ଉତ୍ତର ଦେଲା ନାହିଁ । ରିକ୍ସାକୁ ବିଦାୟ ଦେଇ ଭାଇ ଭଉଣୀ ଦୁହେଁ ହଲ ଭିତରକୁ ଗଲୁ । ମୁଁ ଯାଇ ଟିକେଟି ଦି'ଖଣ୍ଡ ଆଣି-ବାର ପାଞ୍ଚ ମିନିଟ୍ ପରେ ଖେଳ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ମିନାର ସିନେମା ବିଷ-ୟରେ କୌଣସି ଅଭିଜ୍ଞତା ନ ଥିଲା । ତେଣୁ ମଝିରେ ମୋତେ ସବୁ କଥା ପଚାରୁଥାଏ । ଖେଳ ସରିଲା । ଗାଡ଼ିଏ ରିକ୍ସା କରି ଆସିଲି ମିନାକୁ ତା ହଷ୍ଟେଲରେ ଛାଡ଼ିବାକୁ । ରାତି ପ୍ରାୟ ସାଢ଼େ ଆଠ । ମିନା ତାଙ୍କ ମେସ୍ ସୁପରିଣ୍ଟେଣ୍ଡେଣ୍ଟଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ମୋର ପରିଚୟ କରାଇ ଦେଲା । ସେ ହେଉଛନ୍ତି ଜଣେ କଲେଜର ପ୍ରଫେସର । ତାଙ୍କ ସହିତ ଅନେକ କଥା ଆଳାପ ହେଲା । ଏହା ଭିତରେ ମିନା ଯାଇ ମୋର ଖାଇବାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରି ସାରିଛି । ମୁଁ ଯିବା ସମୟରେ ମିନା କହିଲା—ନନା ପୁଷ୍ପାର ଭାତ ବାଢ଼ିଲାଣି, ଦି'ଟା ଖାଇ ଦେଇ ଯାଆନ୍ତୁ । ଅନେକ ମନା କଲି, କାରଣ ଏତେ ଯୁବତୀଙ୍କ ଭିତରେ ଜଣେ ଯୁବକର ଯିବା ଅଚଳ ହୁଏ । ମୋତେ ଭାରି ଲାଜ ଲାଗୁଥାଏ । ମିନା ତାର ରୁମ୍କୁ ମୋତେ ଡାକି ନେଲା ଦେଖିଲି କୋଠରିଟି ବେଶ ପରିଷ୍କାର ଅଛି । ପାଞ୍ଚଟି ଖଟ ପଡ଼ିଛି ସମସ୍ତେ Second year ର ଛାତ୍ରୀ । ଏହା ଭିତରେ ସେମାନେ ମିନାଠାରୁ ମୋର ପରିଚୟ ବୁଝି ନେଇଥିଲେ । ମୁଁ କୋଠରିରେ ପ୍ରବେଶ କଲାମାତ୍ରେ ସମସ୍ତେ ମତେ ନମସ୍କାର କଲେ । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତି ନମସ୍କାର କଲି । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ମୁହଁକୁ ମୁଁ ଚାହିଁ ପାରୁ ନ ଥାଏ ଲାଜରେ । କ'ଣ ବା ତାଙ୍କୁ କହିବ କିଛି ବୁଝି ପାରୁନଥାଏ, ଖାଇବା

କଥା ଦୂରେ ଥାଉ । ମିନା ସମସ୍ତଙ୍କ ପରିଚୟ ଦେଲା । ତାଙ୍କ ଭିତରେ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ପୋଲିସ ସୁପରିନ୍‌ଟେଣ୍ଡେଣ୍ଟଙ୍କ ଝିଅ ମିସ୍ ଥାଏ । କେଜାଣି ତାଙ୍କୁ କି ପାଞ୍ଚମିନିଟ୍ ଦେଖାରେ ତାଙ୍କର ସ୍ନେହଟା ମୋ ଅଡ଼କୁ ଘେନିଇ ଆସୁଥିବାର ଜଣା ଯାଉଥାଏ । ତାହାର ପଦେ ପଦେ କଥାରୁ ଏମିତି ଜଣା ଯାଉଥାଏ ସତେ ଯେପରି ଅମୃତ ବୃଷ୍ଟି ହେଉଛି । ଏହି ସମୟରେ ସ୍ନାକ୍ସ ଖାଇବାକୁ ନେଇଆସିଲା । ମିନା ଆଉ କଣ ଆଣିବାକୁ ବରାଦ କରୁଥାଏ । ମିସ୍ ଆଣି ଖଣ୍ଡିଏ ଆସନ ପକାଇ ଦେଇ କହିଲା, ବସନ୍ତୁ । ନଚେତ ଭାତ ଶୁଖିଯିବ । ନିଜର କାଚଗ୍ଲାସରେ ନିଜର ସୁତେ ଭରି ପାଣି ଆଣି ଦେଲା । ଏହି ସମୟରେ ମିନା ନିଜେ ଭଙ୍ଗା ଥାଳିଅଟି ଆଣି ପହଞ୍ଚିଲା । ହଠାତ୍ ମିସ୍ ରାଗିଯାଇ କହିଲା, ଏହିପରି କଣ ଭଦ୍ର ଲୋକଙ୍କ ଚଳାଇବନ୍ତି ? ମୁଁ ଜାଣେ ତୁ ନିଶ୍ଚୟ ସବୁ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରି ଦେଇଥିବୁ । ତେଣୁ ଅ·ବାର ମୋର ଟିକେ ଡେରି ହେଲା । ଏହା ଶୁଣି ମନେ ମନେ ମୁଁ ଭାବିଲି ଏହା ଭିତରେ ଗୋଟେ ଗୁପ୍ତରହସ୍ୟ ଅଛି । ଲଜ୍ଜାରେ ଖାଇ ନେଇ ଶୀଘ୍ର ହାତ ଧୋଇନେଲି । ମିସ୍ ଏହା ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ୟାକେଟ୍ ସିଗାରେଟ ଆଣି ଖଟ ଉପରେ ରଖି ଦେଇଛି । ପଚାରିଲି ଆପଣ ସିଗାରେଟ ଆଣିଛନ୍ତି କିଏ ଦେବା । ଗୋଟ ହଁ ଟିଏ କଲା । ମୋର ସେତେ ସିଗାରେଟ ଖାଇବାର ଅଭ୍ୟାସ ନାହିଁ କହିଲି ମୁଁ । ହଠାତ୍ ମିନା କହି ପକାଇଲା, ନନା କଲେଜରେ B.Sc. ପାସ କଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସିଗାରେଟ ଧରି ନ ଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଏହି ଗୁଡ଼ିକର ଗଣ୍ଡିକି ପାଇବାରୁ ସିଗାରେଟ ପ୍ୟାକେଟ ପଛରେ ଉଡ଼ିଯାଉଛି । ମୁଁ କେବଳ ହସିଲି । ଏହି ସମୟରେ ମିନାର ଆଉ ଗୋଟିଏ ସାଙ୍ଗ ଲିଲି କହି ପକାଇଲା—ନନା ତ ଉପର ଏକଲା, ଆଉ ଯେଉଁ ଟଙ୍କା ପାଉଛନ୍ତି ତୁ ସେଥିରୁ କିଛି ଆଣୁଛୁ । ବାକିତକ ଆଉ କ'ଣ ହେବ ? ଏହି ପରି ଧୂମ ପାନରେ······କହି ହସିଲା ।

କହିଲି ମିନା ମୁଁ ଯାଉଛି । ଏହାକହି ଉଠି ଛିଡ଼ାହେଲି । ଆପଣ ବର୍ତ୍ତମାନ କେଉଁ ଠାକୁ ଯିବେ ପଚାରିଲା ମିନା ? କହିଲି ଯେଉଁଠିକି ଯିବ ସେଇଠି ରହିବ । କଟକ ସହରର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗଳି ମୋର ଆଖିଆଗରେ ନାଚୁଛି । ମୁଁ ଯେଉଁ ମେସ୍‌ରେ ଥିଲି ସେଠି ରହିପାରେ, ନଚେତ୍ ମୋର Class mate ଦ୍ରୁପଲ୍ ଏହି କଟକରେ ସବଢ଼ପୋଷ୍ଟି ଅଛି । ସେ ମୋତେ ଦେଖି ଭାରି ଅଭିମାନରେ କହିଥିଲା ତା ବସାରେ ଆସି ରହିବାକୁ । ସେଠି ରହିପାରେ, ରହିବାକୁ ଅନେକ ଜାଗା ଅଛି । ଏହା କହି ମିନାକୁ କହିଲି—କିଛି ଦରକାର ହେଲେ ଚିଠି ଲେଖିବୁ ମୋ ପାଖକୁ, କହି ବାହାରିଲି । ସମସ୍ତେ ମୋ ସଙ୍ଗରେ ବାଟେଇ ଦବାକୁ ଗଲେ । ଫାଟକ ପାଖରେ ସେମାନଙ୍କୁ ବିଦାୟ ଦେଇ ଚାଲିଲି ଆଗକୁ । ସେମାନେ ନମସ୍କାର ହୋଇ ଫେରିଗଲେ । ଜାଣିପାରୁ ଥାଏ ମିନା କିଛି ଭାବିଲା ପରି ତାର ମୁହଁଟି ଦେଖାଯାଉଥାଏ ।

ଟାଉନ ବସରେ ଚଢ଼ି ଆସି ମାଉସୀଙ୍କ ଘରେ ପହଁଚିଲି । ମାଉସୀ ଖାଇବାକୁ କହିଲେ, ମନାକଲି । ଗୋଡ଼ର ଯନ୍ତ୍ରଣା କଷ୍ଟଦେଲା । ଶୋଇ ପଡ଼ିଲି । ମୁଁ ଆସିବା ଆଗରୁ ଗୀତା ଶୋଇ ପଡ଼ିଥାଏ । ଭାବିଲି—ଯେଉଁ ଗୀତା ମୋର ଅପେକ୍ଷାରେ ରାତି ପାହିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନ ଶୋଇ ନ ଖାଇ ଜାଗ୍ରତ ହୋଇ ରହେ, ଆଜି ସେ.........ଆଉ ଭାବି ପାରିଲି ନାହିଁ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲି ।

ସକାଳ ହେଲା । ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରି ଜଳଖିଆ ଖାଇ ବାହାରିଲି ଷ୍ଟେସନ । ବଗି ଘଣ୍ଟାଏ ତାଙ୍କ ଯନ୍ତ୍ରଣା ପତ୍ର ନେଇଲି । ମାଉସୀଙ୍କଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ବସିଲି ବଗିଟିରେ । ଗୀତା ନମସ୍କାରଟିଏ ହୋଇ କହିଲା—ଆଚ୍ଛା ଆପଣ ଆସନ୍ତୁ । ମୋର ଟିକେ କାମ ଅଛି ମୁଁ ଯାଉଛି । ଭୁଲିଯିବେ ନାହିଁ । ରଗି ଗଲି ନାହିଁ—ଗୀତା ଏତକ କହି ଚାଲିଗଲା । ମନେ ମନେ କହିଲି—ଧିକ୍ ଶତଧିକ୍ ଏହି ଯୁବତୀକୁ ।

ସପ୍ତମ ପରିଚ୍ଛେଦ

ଏହା ଭିତରେ ଅନେକ ଦିନ ବିତି ଗଲାଣି । ମୁଁ ଯାହା ଲୋକ ମାନଙ୍କ ଆଗରେ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରିଥିଲି, ମୋ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି ଭଗ ବାନଙ୍କ କୃପାରୁ । ମିନା B.A. ପାସ୍ କରିଛି । କେବଳ ମୋର ଭାବନା, ମାର ମୃତକାଳୀନ ଉପଦେଶ 'ବୁଢୀର ମୋର ଅବହେଳା କରିହୁଏନାହିଁ' ଏହି କଥା ପଦକ ମନରେ ପଡ଼ିଲେ ଗୋଟାଏ ଭାବନା ଆସେ । ମିନା ବର୍ତ୍ତମାନ ଯୁବତୀ, ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷିତା, ଅଧୁନିକା, ତେଣୁ ତାହାର ଉପଯୁକ୍ତ ବର ଠିକ୍ କରିବାକୁ ହେବ । ମନେ ମନେ ବୁଦ୍ଧି ପକାଉ ଥାଏ, କିନ୍ତୁ ପାଉ ନ ଥାଏ । ମୁଁ ଚାକିରି କରୁଛି, ମିନା ମଧ୍ୟ B. A. ପାଶକରି ଗାର୍ଲ୍ସ ହାଇସ୍କୁଲରେ ମାଷ୍ଟରାଣୀ ହୋଇଛି । ଦରମା ଶହେ ତିରିଶ ଟଙ୍କା ପାଏ । ବାକି ଟିଉସନରୁ ଟଙ୍କା ପଚାଶ ଉପାର୍ଜନ କରେ । ମାସକୁ ମାସ ସେ ଶହେ କୋଡ଼ିଏ ଟଙ୍କା ମୋ ନାମରେ ମନିଅର୍ଡର କରି ପଠାଏ । ତାର ଇଚ୍ଛା ଆମର କପରି ଖଣ୍ଡିଏ ଭଲ ଘର ହେବ, କିନ୍ତୁ ଉଦ୍ଯୋଗ କରି କରାଇବାକୁ କେହି ଲୋକ ନ ଥିବାରୁ ତାହାର ଇଚ୍ଛା ପୂରଣ ହୋଇ ପାରେନା । ମିନା ଚଉଁଦିଏ । ମୋର ପୁର ପଚାଶ । ମିନୁ ମଧ୍ୟ ଚଠି ଲେଖେ । ମିନୁ ମଧ୍ୟ B. A. ପାସ୍ କରି ତାର ବାପାଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ସତ୍ତ୍ୱେ ମାଷ୍ଟରାଣୀ ଚାକିରି କରୁଛି । ସେମାନେ ଏକା ଘରେ ଅଛନ୍ତି । ଦିନେ ମୁଁ ଥାନାରୁ ଆସି ବସାରେ ଖଣ୍ଡିଏ ନବେଲ୍ ବହି ପଢ଼ୁଛି, ଏହି ସମୟରେ ଜଣେ କନେଷ୍ଟବଲ୍ ଖଣ୍ଡିଏ ଚିଠି ଆଣି ଦେଲା । ଖୋଲି ଦେଖିଲି ତହିଁରେ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ଚିଠି ଅଛି । ଖଣ୍ଡିଏ ମିନା ଓ ଆଉ ଖଣ୍ଡିଏ ମିନୁର । ମିନୁ ଚିଠିଖଣ୍ଡି ଖୋଲି ପଢ଼ିଲି —

କଟକ

ସୋମବାର

ପ୍ରିୟ ମହାଶୟ,

ପ୍ରଣାମ ଗ୍ରହଣ କରିବେ, ଅପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ଏତେ ଖଣ୍ଡ ଚିଠି ଦେଲି ତାହା କ'ଣ ମାନାର ଫାଇଲ ସଙ୍ଗରେ ରଖି ଦେଇଛନ୍ତି ? ହଇ ବଡ ଲୋକ, କାହିଁକି ଚିଠି ଖାତଣ୍ଡ ଦେବେ । ଏଣିକି ମିନା ମତେ ଚଲେଇ ବୁଲେଇ ଦେଉ ନାହିଁ । ଖାଲି ନୁଆବୋଉ ନୁଆବୋଉ କହି ଚିଡ଼ାଉଛି । ଆମ Staff ମଧ୍ୟ ତାହା ସହିତ ଯୋଗ ଦେଉଛନ୍ତି । ଅପଣ ଦିନଟେ ପାଇଁ ଆସି ଏ Case ଟା Decide କରି ଦେଇ ଯାଆନ୍ତୁ । ଇତି—

ଆପଣଙ୍କର

ମିସ୍

ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ପଢି ନ ହସି ରହି ପାରିଲି ନାହିଁ । ଭାବିଲି ମିସ୍ ଯଦି ମିନାର ନୁଆବୋଉ ହୁଅନ୍ତା ସେ ତ ମୋର ଅତି ଭାଗ୍ୟର କଥା । କିନ୍ତୁ ମନେ ପଡ଼ିଲା,—ନା—ମିନାର ଆଗ, ତା ପରେ ମୋର । ଖଣ୍ଡିଏ ଚିଠି ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଲେଖିଲି ମିସ୍ ପାଖକୁ—

ବ୍ରହ୍ମପୁର

ବୁଧବାର

ସ୍ନେହର ମିସ୍ ନଦବା,

ଆପଣ ଅନେକ ଥର ଚିଠି ଦେଇଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତାର ଉତ୍ତର ଦେଇନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ କ୍ଷମା ଦେବେ । ଏଥର ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ଅନେକ ଚିଠି ଯିବାର କଥା, କାରଣ ଅପଣଙ୍କ ଚିଠିରୁ— । ମିନା ଟା ବଡ଼ ଦୁଷ୍ଟ, ନୁହେଁ ? ସେ କହିବା ସମୟରେ ଆପଣ ଜବାବ ଦେଉଥିବେ ବୋଲି ସେ ସିନା ଡାକୁଥିବ । ମୁଁ ଏଥିରେ କ'ଣ କରିବି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଯାଇ ପାରୁ ନାହିଁ । ଶୁଣୁଛି ମୋର ଏଠାରୁ କଟକ ବଦଳି ହେବ ବୋଲି, ଗଲେ ସବୁ କଥା—ମିନା ତ ଆପଣଙ୍କର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ

କରିଦେଲି ଆପଣ ତାହାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରନ୍ତୁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଥାନା ବିଷୟ ନେଇ ଟିକେ ଚିନ୍ତିତ ଅଛି—ପରେ । ଇତି ଭ୍ରମର

ବସନ୍ତ

ଚିଠି ଚଣ୍ଡିକି ପାଠେ ପାଠେ ଡାକରେ ଫେରେଇ ଦେଲି । ଏଥି ଭିତରେ ମେ ଚ କେତେକ ସାଙ୍ଗ ମିନୁର ବିବାହର ପ୍ରସ୍ତାବ ଅନେକ ଜାଗାରେ ପକାଇଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମୋ ମନକୁ ଯାଉ ନ ଥିବାରୁ ମନା କରିଦିଏ । ଦିନେ ମିନୁର ଧରମ ଭଉଣୀ ମିସେସ୍ ଦାସଙ୍କ ପାଖରୁ ଖଣ୍ଡିଏ ଚିଠି ପାଇଲି, ଲେଖାଥିଲା—

ପୂଜନୀୟ ମହାଶୟ,

ମୁଁ ଜାଣି ପାରୁଛି ଆପଣ ବୋଧହୁଏ ମିନୁର ବିବାହକୁ ନେଇ ଚିନ୍ତିତ । ମୁଁ ଗୋଟିଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ପକାଉଛି ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ । ଏଥିରେ ଆପଣଙ୍କର ମତ କ'ଣ ଲେଖିବେ । ମୋର ଗୋଟିଏ ଭଣଜା M. Sc. ପାସ୍ କରି ପୁରୀ କଲେଜରେ ପ୍ରଫେସର ହୋଇଛନ୍ତି । ବୟସ ତାଙ୍କ ପଚିଶ କି ଛବିଶ । ବାପା ଓ ବୋଉ ଅନେକ ଜାଗାରେ ତାଙ୍କର ବିବାହ ପ୍ରସ୍ତାବ ପକେଇଛନ୍ତି । ସେ କହୁଛନ୍ତି ନିଜ ଇଚ୍ଛାରେ ବିବାହ କରିବେ । ସେ ମୋତେ ଭାରି ଆଦର କରନ୍ତି । ମୁଁ ଯଦି ଏ କଥା ତାଙ୍କ ଆଗରେ କହେ ତେବେ ସେ ନାରାଜ ହେବେ ନାହିଁ । ମିନୁକୁ ମୁଁ ଯେପରି ଭଲପାଏ ମୁଁ ତାହାର କେବେ ଖରାପ କରିବି ନାହିଁ । ସେ ଆମ ଘରକୁ ଗଲେ ଭଲ ହୁଅନ୍ତା । ଭାଇ ଏଥି ଭିତରେ ରେଭେନ୍ସା କଲେଜକୁ ବଦଳି ହୋଇ ଆସୁଛନ୍ତି । ଏଥିରେ ଆପଣଙ୍କର ମତ କ'ଣ ? ଯଦି ମତ ଜଣାନ୍ତି ତାହାର ସମସ୍ତ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ମୁଁ କରିବି । ମିନୁ ଯେଉଁ ମନସ୍ୱିନୀ ହୋଇଛି ତାହା ପୁଣି ହେବ । କିନ୍ତୁ ମଝିରେ ବିଭ୍ରାଟ ପଡ଼ିବ । ଶୀଘ୍ର ଏହାର ଉତ୍ତର ପଠାଇବେ । ଇତି ।

ଆପଣଙ୍କର

ମିସେସ୍ ଦାସ

ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ପଢ଼ି ଭାବିଲି ବରଟି M. Sc. ପାସ୍ କରିଛି । ମିନା ମୋର B. A. ପାସ୍ କରିଛି । ବାହାଘରଟା ହେଲେ କିଛି ମନ୍ଦ ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ । ପରକ୍ଷଣରେ ଭାବେ ତାର ବାପ ମା ତ ତାଙ୍କୁ ଏମ୍.ଏସ୍. ସି, ପଢ଼େଇଛନ୍ତି, କେତେ ଜିନିଷ ଡିମାଣ୍ଡ କରିବେ । କିନ୍ତୁ ମୋ ପରି ଗରିବ କଣ ତାଙ୍କୁ ଏତେ ଜିନିଷ ଦେଇ ପାରିବ । ବିଶେଷତଃ ଆଜି କାଲି ଯେ ଶିକ୍ଷିତ ପାଠୁଆ ବର ସେମାନେ ଯେତେ ଯୌତୁକ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ବାପା ମା ତାଙ୍କର ସେତେ ଚାହୁଁ ନାହାନ୍ତି । ଅଚ୍ଛା ଚେଷ୍ଟା କରିବି, ଯଦି ତାର ଭାଗ୍ୟରେ ଥାଏ, ଏହା ଭାବି ମିସେସ୍ ଦାସଙ୍କ ପାଖକୁ ଖଣ୍ଡିଏ ଚିଠି ଲେଖିଲି ।

ବଂହ୍ମାର ପୁର

ତା—

ମାନନୀୟା ମିସେସ୍ ଦାସ,

ଆପଣ ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ପଠାଇ କେବଳ ମୋ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଭାବନାର ବୋଝଟିଏ ଥୋଇ ଦେଲେ । ଆପଣ ଯାହା ଲେଖିଛନ୍ତି ମୋ ମନକୁ ଖୁବ୍ ଗଲା, କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କର ଭାଇ ଯାହା ମୋ ଉପରେ Demand କରିବେ ମୋ ପରି ଗରିବ କ'ଣ ତାହା ସବୁ ଦେଇ ପାରିବ ? ହଁ ମୁଁ ଦେବି କିନ୍ତୁ ମୋର ସଷ ମୁତାବକ । ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ମିନା ପାଠ ପଢିଛି, କେତେ ହଇରାଣରେ ତାହା ସବୁ ଜାଣନ୍ତି । ମିନାଠାରୁ ମଧ୍ୟ ମୋ କଲେଜ ପଢ଼ା ଅବସ୍ଥା ଜାଣିଥିବେ । ଘର ଖଣ୍ଡିଏ ନାହିଁ, ତିଆରି କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ନିଜର ଲୋକ କେହି ନାହିଁ କରିବାକୁ । ଏପରି ଅବସ୍ଥା ମୋର, ହେଉ ଆପଣ ଭାଇଙ୍କ ପାଖକୁ ଓ ବାପା, ବୋଉଙ୍କ ପାଖକୁ ଲେଖି ଜଣାନ୍ତୁ, ସେମାନଙ୍କ ମତ କ'ଣ ? ମିନା ତ ଆପଣଙ୍କ ଭଉଣୀ, ଆପଣ ଯାହା କରିବେ ସେଥିରେ ମୋର କୌଣସି ଆପତ୍ତି ନାହିଁ । ମୁଁ ତ ଆଜି କଟକ ଠାରୁ ସୁଦୂର ମଫସଲରେ ଚାକିରୀ କରୁଛି, ମିନାର ଖବର ବୁଝି ପାରୁ ନାହିଁ । ମିନାଠାରୁ ଯଦିଓ ନ ଶୁଣିଛୁ

ତଥାପି ତାର ସାଥିମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଶୁଣିଛି । ସେ କହୁଛି ବିବାହ ନକରି ଚୀରକୁମାରୀ ବ୍ରତ ଅବଲମ୍ବନ କରିବ । କିନ୍ତୁ ସେ ସବୁ ତାର ପିଲାଳିଆ କଥା । ଯାହା ହେଉ ଏହାର ଉତ୍ତର ଶୀଘ୍ର ଲେଖିବେ । ମୋର ଏଥି ଭିତରେ କଟକ ମଙ୍ଗଳାବାଗ ଥାନାକୁ ବଦଳି ହେବାର ଅଛି, ଯଦି ଯାଏ ଭଲ ହେବ । ଇତି ।

ଆପଣଙ୍କର
ବସନ୍ତ

ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ଡ଼ାକରେ ପକାଇ ଆଉ ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ବସି ପାରିଲି ନାହିଁ । ସବୁ ସମୟରେ ମିନାର ବିଭାଘର ମୋର ଆଖି ଆଗରେ ନାଚିବୁଲିଲା । ସମୟେ ସମୟେ ମନରେ ସୁଖ ଆସେ ଦୁଃଖମଧ୍ୟ ଆସେ । ଭାବେ ମିନା ବିଭା ହୋଇଗଲେ ତା ଭାଗ୍ୟ ନେଇଯିବ । କିନ୍ତୁ ପର କ୍ଷଣରେ ଭାବେ ମିନା ମୋର ଗୋଟିଏ ଭାଇ ପରି ଥିଲା । ସବୁକାର୍ଯ୍ୟରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲା ମୋତେ । ମିନାଗଲେ ମୁଁ ଏକା । ଗୋଟାଏ ବଂଶରେ ଏକା ମୁଁ । ମୁଁ ଜାଣେ ତାରଇଚ୍ଛା ନୁହେଁ ଏକାକରି ଦେବାକୁ ମତେ । ପ୍ରଥମେ ମୋର ବିଭାଘର ସରିଲେ ତାର ଇଚ୍ଛା ପରେ ବିବାହ କରିବାକୁ । କି ଭାଗ୍ୟରେ ତା'ପରି ଭଉଣୀ ମୋ ପାଖରେ ଜୁଟିଥିଲା କେଜାଣେ ? ଯେତେବେଳେ ମନେପଡ଼େ ମିନା ଆଉ ଅଳ୍ପ ଦିନପରେ ମୋ ପାଖରୁ ଅନ୍ତର ହୋଇଯିବ ଏକାଥରେ ମୁଁ ଛେଠାହୋଇ ପଡ଼ିବି, କାନ୍ଦ ମାଡ଼େ ଆଉକିଛି ଭାବିପାରେ ନାହିଁ । ଛୋଟ ପିଲାଟି ଦିନରୁ ମୋର କୋଳରେ ବଢ଼ି ଅଛି ସେ । ଆଜି ତାକୁ ଉଣେଇଶି ବର୍ଷ ବୟସ । ଦିନେ ହେଲେ ମୋ ମୁହଁକୁ ଅନାଇ କଥା କହିନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ମନେ ପଡ଼େ ମାଆ ଯାହା କହୁଥିଲା ତାହା ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବ । ମା ମୋର ଅଧା ସ୍ୱର୍ଗରେ ରହି ତାର ବିଭାଘର ଦେଖି ଖୁସି ହେବ । ଆମ ମୂର୍ଖ ଗ୍ରାମବାସୀମାନଙ୍କୁ ଗୋଟାଏ ଆଦର୍ଶ ଦେଖାଇ ଦେବ । ଯେପରିକି ସେମାନେ ନିଜମୁହଁରେ ନିଜେ କାଳି ବୋଲି ହେବେ । ଆମ ଗ୍ରାମର ଯେଉଁ ମୁଖିଆମାନେ ମୋ ନାଁରେ ଓ ମୋର ଭଉଣୀ ନାମରେ ଯେଉଁ

କ୍ଷୁଧାରଞ୍ଜନା କରୁଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖିବି-ଯଦି ଭଗବାନଙ୍କ ଦୟାରୁ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧଟା ହୋଇଯାଏ । ଏହିପରି ଅନେକ କଥା ମୋର ମସ୍ତିଷ୍କକୁ ଆଲୋଡ଼ିତ କରୁଛି, ପ୍ରାୟ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳ, ଏହି ସମୟରେ ନୋଟିସ୍ ପାଇଲି ଯେ ଥାନାରୁ ନଅମାଇଲ ଦୂରରେ ଗୋଟିଏ ସ୍ମଲ୍‌ପକ୍ସ କେସ୍ ଇନ୍‌କ୍ୱାରି କରିଯିବାକୁ ହେବ । ତେଣୁ ପୂଜାରୀକୁ ଶୀଘ୍ର ରୋଷେଇ କରିବାକୁ କହିଲି; ଖାଲି ଭାତ ଡାଲ୍‌ଟିକେ କରିଦେଲା । ଦି'ଟା ଖାଇ ଦେଇ ପୂଜାରୀକୁ ବସାରେ ଛାଡ଼ି ଗୁରୁଗଣି କନେଷ୍ଟବଲ ଓ ମୁଁ ସାଇ-କେଲ୍ ଧରି ବାହାରିଲୁ । ବଡପଦାରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ରାତିପ୍ରାୟ ଦଶଟା ରାସ୍ତା ଟିକେ ଭଲ ଥିବାରୁ କଷ୍ଟ ହେଲା ନାହିଁ—ଜହ୍ନରାତି ଥିଲା ।

ତାହାର ମାସକ ପରେ, ଭାଗ୍ୟକୁ ମୋର କଟକର ମଙ୍ଗଳାବାଗ ଥାନାକୁ ବଦଳି ହୋଇଛି । ସେଠାରେ ମୋର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଗଲାଣି । ଅନେକ ମୋର ସାଙ୍ଗପିଲା ଦେଖା ହୁଅନ୍ତି । ଯେତେବେଳେ, ଖୁବ୍ ହସ ଖୁସିରେ ବେଳ କଟିଯାଏ, ଭାବେ ମିନାକୁ ଆଣି ମୋ ବସାରେ ରଖିବି । ତାହାର ସ୍କୁଲ ଟାଇମ୍‌କୁ ସେ ଯାଇ ସ୍କୁଲରେ ପହଞ୍ଚିବ । ତାର ପରକ୍ଷଣରେ ଭାବେ ନା ସୁବର୍ଣ୍ଣା ଭଉଣୀକୁ ମୋ ପାଖରେ ରଖିଲେ ଲୋକେ ମୋର ଭଉଣୀ ନ ଭାବି ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାର ଭାବିବେ । ଆଉ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ତ ସବୁ ସମୟରେ କଟକରେ ରହି-ପାରୁ ନାହିଁ, ବଦଳି ଚାକିରି—ଯଦି ଆଉ ଜଣେ କେହି ତା ସାଙ୍ଗକୁ ଯୋଟନ୍ତା ତେବେ ତାକୁ ଆଣିଲେ କିଛି ଅସୁବିଧା ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ । କିଛି ଭାବି ସ୍ଥିର କରି ପାରିଲି ନାହିଁ । ସେ ଦିନ ରବିବାର ଥାଏ । ଭାବିଲି ମିସେସ ଦାସଙ୍କ ସହିତ ଟିକେ ସାକ୍ଷାତ କରିବି : ଆଉ ମିନା ଓ ମିସ୍‌ଙ୍କୁ କହି ଆସିବି ଯେ ମୁଁ କଟକ ବଦଳି ହୋଇ ଆସିଛି ବୋଲି । ଗାର୍ଲସ୍କୁଲ୍ ଭିତରକୁ ଯିବା ସେତେ ସହଜ ନୁହେଁ, ଫାଟକ ପାଖରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ମିନା ପାଖକୁ ଖଣ୍ଡିଏ ଛଲେଖି ପଠାଇଲି । ସେ ମୋର

ପରିଚୟ ଦେଇ ଭିତରକୁ ଯିବାକୁ ଅନୁମତି ଆଣିଲି । ସେ ଦିନ ରବିବାର ଥାଏ ବୋଲି ପିଲାମାନେ ସିନେମା ଦେଖି ବାହାରିଥାନ୍ତି, ମିନି ମଧ୍ୟ ବାହାରିଛି । ମୋତେ ଦେଖି ମିନି ଓ ମିସ୍‌ଙ୍କର ସିନେମା ଦେଖା ସ୍ଥଗିତ ହେଲା । ଅନ୍ୟ ପିଲାମାନେ ମାଟିନି ସୋ ଅଟେଣ୍ଡ କରିବାକୁ ଚାଲିଗଲେ । ମିନି ଓ ମିସ୍‌ଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ରୁମକୁ ବିଦାକରି ମିସେସ୍ ଦାସଙ୍କ ପାଖକୁ ସାକ୍ଷାତ ପାଇଁ ଗଲି । ଯାଇ ଦେଖେ ତ ତାଙ୍କର ଦୁଇଜଣ ସାଥି ଓ ସେ ନିଜେ କଣ କଥା ଭାଷା ହେଉଛନ୍ତି। ପାଞ୍ଚମିନିଟ ସେଠାରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ଯାହାକି ଶୁଣି । ମିସେସ୍ ଦାସ ତାଙ୍କ ସାଥିଙ୍କ ସହିତ, ମିନିର ବିଭାଘର ପ୍ରସ୍ତାବ ଖୁବ ଯୋର ସୋରରେ ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଇଛନ୍ତି । ମଝିରେ ମଝିରେ ମିନିର ଖୁବ ପ୍ରଶଂସା ମଧ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି । କେତେବେଳେ ତାଙ୍କର କଥା ବାର୍ତ୍ତା ସରିବାରୁ ପଦାକୁ ଆସି ଦେଖନ୍ତି ତ ମୁଁ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛି । ଓଃ ନମସ୍କାର ଆପଣ କେତେବେଳୁ ଏଠାରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛନ୍ତି, ଭିତରକୁ ଗଲେ ନାହିଁ, କହିଲେ ମିସେସ୍‌ଦାସ । ପ୍ରତି ନମସ୍କାର ଜଣାଇ କହିଲି. ଭାବିଥିଲି ଯିବାକୁ, ମାତ୍ର ସେଟା ମୋର ଅନଧିକାରଚର୍ଚ୍ଚା ହୋଇ ଥାନ୍ତା । ତାଙ୍କର ଡ୍ରୋଠରକୁ ନେଇ ବସିବାକୁ ଖଣ୍ଡେ ଚୌକି ଦେଖାଇ କହିଲେ—ଆପଣ ଟିକେ ବସନ୍ତୁ, ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ବିଦାୟ ଦେଇଆସୁଛି, କହି ମିସେସ୍ ଦାସ ଚାଲିଗଲେ ।

ପ୍ରାୟ ପାଞ୍ଚମିନିଟ ପରେ ଫେରିଆସି ପଚାରିଲେ ଆପଣ ବର୍ତ୍ତ-ମାନ କେଉଁଠି ?

ମୁଁ କହିଲି ଏହି କଟକକୁ ପନ୍ଦରଦିନ ହେବ ବଦଳିହୋଇ ଆସିଛି ।

ମିଃ ଦାସ—କ'ଣ ପନ୍ଦର ଦିନ ହେବ ଆସିଲେଣି ଏ ଆଡ଼କୁ ଟିକେ ଆସି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି ?

ମୁଁ—କ'ଣ କରିବ ଭଉଣୀ ଅପଣଙ୍କ ପରି ତ ବର୍ହିବାକାମ ଅପର ନୁହେଁ ? କେତେଅଡ଼କୁ ମଧ୍ୟ ଖେଳାଇବାକୁ ପଡୁଛି ଏଥିମଧ୍ୟରେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ମିନ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିବାକୁ ଅସି ପାରି ନାହିଁ । ଅଣ୍ଡ ଅସି ତାଙ୍କର ସିନେମା ଦେଖା ବନ୍ଦ କଲି ।

ମିଃଦାସ— ଅପଣ ଚିଠି ଖଣ୍ଡିଏ ପଠାଇଥିଲେ ତାହା ପଢ଼ି ମୋତେ ତାହିଁକି ଖୁବ୍ ହସ ମାଡ଼ିଲା । ଅପଣ ଯାହା ଲେଖିଥିଲେ ସେଥି- ପାଇଁ କୌଣସି ଚିନ୍ତା କରିବେ ନାହିଁ । ମୁଁ ବାପା ବୋଉ ଓ ଭାଇଙ୍କଠାରୁ ସେମାନଙ୍କର ମତାମତ ବୁଝିଛି । ଅପଣ ଜାଣନ୍ତି- ନାହିଁ । ବାପା ଓ ବୋଉ ଏଥିମଧ୍ୟରେ ପୁରୀ ଯାଇଥିଲେ, ଫେରିବା ସମୟରେ କଟକରେ ଦୁଇଦିନ ରହିଗଲେ । ତା ଭିତରେ ମିନାକୁ ଦେଖି ଭାରି ଖୁସି ହୋଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ମିନ ଏତେ ଗୂଢ଼ ରହସ୍ୟ ଜାଣେନା । ଭାଇ ମଧ୍ୟ ରେଭେନ୍ସା କଲେଜକୁ ବଦଳି ହୋଇ ଆସିଛନ୍ତି । ମିନାକୁ ଦେଖି ତାଙ୍କର ମଧ୍ୟ ପସନ୍ଦ ହୋଇଛି ।

ମୁଁ—ହେଉ ଅପଣଙ୍କର ଯାହା ଇଚ୍ଛା ।

ମିଃଦାସ—ଇଚ୍ଛା କଣ ? ଅଜହେଲୁ ବୈଶାଖର ତେର । ସତେଇଶରେ ଗୋଟାଏ ଲଗ୍ନ ଅଛି । ସେହିଥିରେ ବାହାଘର ହେବ ।

ମୁଁ—ଏତେ ଶୀଘ୍ର ?

ମିଃଦାସ - ଯେତେଶୀଘ୍ର ହେବ ଭଲ ।

ଅଉକି କହି ପାରିଲି ନାହିଁ ମନେ ମନେ ହସ ମାଡୁଥାଏ । କହିଲି ହେଉ ଚିଠି ଲେଖନ୍ତୁ ।

ମିଃଦାସ—ବାପା ବୋଉଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ଅଣ୍ଡ ଯଦି ଗୋଟାଏ ଲଗୁଥାନ୍ତା ତେବେ ବଡ଼ ଘରଟା ସରି ଯାନ୍ତା ।

ମୁଁ କହିଲି ଯାଉଛି ମିନ ଓ ମିସ୍ ସିନେମା ଦେଖି ବାହାରିଥିଲେ । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ମଫସଲରେ ଥିଲି ଅନେକଦିନ ହେବ ଯାଇନି । ସେମା- ନଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ଟିକେ ଯିବି ସିନେମା ଦେଖି ।

ମିଃଦାସ—ହଁ ଅଉ ଗୋଟିଏ କଥା, ଆପଣ ଥିଲେ ଭାଇ ଭଉଣୀ ଦୁଇ ଜଣ । ମିନା ଆମଘରକୁ ଚାଲିଗଲେ ଆପଣତ ଏକୁଟିଆ ରହିଗଲେ । ଅନ୍ୟ ମୁଁ ଜଣକୁ ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ଦେବ, ଗ୍ରହଣ କରିବେ କିନା ଉତ୍ତର ଦିଅନ୍ତୁ ।

ମୁଁ—ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲି । ପ୍ରଥମେ ନ ଦେଖିଲେ ଓ ନଜାଣିଲେ ତ ଗ୍ରହଣ କରି ହେବ ନାହିଁ ?

ମିଃଦାସ—ନା ହେ ସବୁ କହୁନାହିଁ, କଟକରେ ତ ରହିଲେଣି ସବୁଦିନେ ସିନେମା ଦେଖିବାର ସାଥି ।

ମୁଁ—ମୋର ସେ ସବୁ କିଛି ଦରକାର କରେନା ।

ମିଃଦାସ—ସେ କଥା କହିଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ । ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ମୁଁ କରିସାରିଛି ।

ମୁଁ—ସେ କେଉଁ ଟିଏ ? ପଚାରିଲି ।

ମିନାକୁ ଛାଡ଼ି ଅଉଜଣେ ଯେ ଆପଣଙ୍କ ସହିତ ସିନେମା ଦେଖି ଯିବେ, କହିଲେ ମିସେସ ଦାସ । ବୁଝିପାରି ହସିଲି କେବଳ । ମିନାତ ତାଙ୍କୁ ଅନେକ ଦିନରୁ ନୂଆବୋଉ ଡାକି ଆସୁଛି । ଆମ Staff ର ମଧ୍ୟ ସେ ନୂଆବୋଉ । ଏଥି ମଧ୍ୟରେ ମିସ୍‌ର ବାପା ପୁରୀର ପୋଲିସ ସୁପରିଣ୍ଟେଣ୍ଡେଣ୍ଟ କଟକ ଆସି ଝିଅଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ସାକ୍ଷାତ କରିବାକୁ ଆସିଥିଲେ; ତାଙ୍କ ମାଆ ମଧ୍ୟ ଆସିଥିଲେ । ମିସ୍‌ର ମାଆଙ୍କ ଆଗରେ ଆପଣଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ପକାଇଛୁ ବୋଲି ଶୁଣି ଖୁସିହେଲେ । ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ମିସ୍ ଚାକିରି କରିବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଟମର ଅବାଧ ମିନା ସେପରି ଢଙ୍ଗ ଧରିଛି, ମିସ୍ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି । ହେଉ—ମିନା ଚାଲିଗଲେ ମିସ୍‌ର ବିଦାୟ ତା ପରେ ପରେ ।

ଆପଣ କିପରି ପ୍ରସ୍ତାବଟା ପକାଇଦେଲେ ମୋତେ ନ ପଚାରି ? ମୁଁ ତ ବର୍ତ୍ତମାନ ବିବାହ କରିବାକୁ ଚାହେଁ ନା, କହିଲି ମୁଁ ।

ଆପଣଙ୍କ ଉପରେ ମୋର ଅଧିକାର ଅଛି ବୋଲି ପ୍ରସ୍ତାବଟା ପକାଇବାକୁ ସାହସ କଲି । ପୁଣି ଜଣେ ଭଦ୍ର ଲୋକର ଝିଅ ନାମରେ ଆମେ ବଦନାମ ହୋଇ ସାରିଲୁଣି । ଯେ ଯାହା ହେଉ ଆପଣଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବାକୁ ହେବ କହିଲେ ମିଷ୍ଟର୍ ଦାସ ।

କେବଳ ହସିଦେଇ ବାହାରିଲି ମିନାପାଖକୁ । ମୋର କଟେଜ ବଦଳି ହୋଇ ଆସିବା କଥା ତାଙ୍କୁ କହିଲି । ସେତେବେଳକୁ ସାତ ସାତଟା ବାଜିଥିଲା । କହିଲି ମିନା ସିନେମା ଦେଖିବାକୁ ବାହାରି-ଥିଲି ଆ ଯିବା । ମୋ କଥାକୁ ମିସ୍ ଅନୁମୋଦନ କଲା ।

ବାହାରିଲି—ଆସିବା ସମୟରେ ମିସେସ ଦାସଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କଲି ଆସିବାକୁ । ତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟଥିବାରୁ ଆସିବାକୁ ମନାକଲେ । ଖଣ୍ଡିଏ ବଗିରେ ବସିଲୁ ଆମେ ତିନିଜଣ । ପଚାରିଲା, ମିସ୍ ଦେଖା ଆପଣଙ୍କର କେସଟା କଣ କୁହନ୍ତୁ ବୁଝି ଦେବା ।

କି କେସ୍ ? ପଚାରିଲା ମିସ୍ ।

କହିଲି ଯେଉଁ କେସ୍ କଥା ମୋ ପାଖକୁ ଚିଠିରେ ଲେଖି-ଥିଲ । ବୁଝିପାରି ହସିଲା, କହିଲା କ'ଣ ଏହି ରାତ୍ରୀରେ ସେପରି କେସ ବୁଝାଯାଏ । ମିନା ବୁଝି ପାରି କହିଲା, ସେ କେସ୍ ସବୁ ବୁଝା ଯାଏ ଟେବୁଲ ଉପରେ, ଯେତେବେଳେ ଦୁଇଦଳ ଏକାଠି ହୁଏ ।

ଟିପି ପେଲି ଦେଲି ମିନାକୁ । କେବଳ ବ'ଥାଏ ମୁଁ । ମିନା-ଥିଲା ବୋଲି ଆଉ କିଛି ଉତ୍ତର ଦେଇ ପାରିଲି ନାହିଁ । କମେ କୋଚମ୍ୟାନ୍ ନେଇ ବଗିଟା "କ୍ୟାପିଟାଲ" ଆଗରେ ଛିଡ଼ାକରି ଦେଲା । ତାକୁ ପଇସା ଦେଇ ସିନେମାହଲ ଭିତରକୁ ଗଲୁ । 'କିସମତ' ବହୁଥିବାରୁ ଅନେକଲୋକ ଆସିଥାନ୍ତି, ଟିକେଟ କରିବା କଥା ହେଲା ମୁସ୍କିଲ । କୌଣସି ମତେ ଫାଷ୍ଟକ୍ଲାସ ଟିକେଟ ତିନିଖଣ୍ଡି ଆଣି ହଲ ଭିତରକୁ ଯାଇ ତିନୋଟି ସିଟ୍‌ରେ ବସିଲୁ ।

ଜାଣେ ନା ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ ଆମ ପାଖସିଟ୍‌ରେ ବସି ଆମର ଆଡକୁ ବାରମ୍ବାର ଚାହୁଁଥାନ୍ତି । କେତେବେଳେକେ ଦେଖିଲି ସେ ସେହିପରି ଭାବରେ ଆମ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଛନ୍ତି । ଖେଳ ହେବାର ଅନେକ ଡେରିଥାଏ । କିଛି ସମୟ ପରେ ମୁଁ ସେ ଭଦ୍ର ଲୋକଟିର ପରିଚୟ ମାଗିଲି ।

ଉତ୍ତର ଦେଲେ ତାଙ୍କ ଘର ହେଉଛି ଭଦ୍ରକରେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ରେଭେନ୍ସା କଲେଜରେ ଜଣେ ବଟାନି ପ୍ରଫେସର । ଆଉ କିଛି ପଚା-ରିଲି ନାହିଁ । ମିନା ମୋ ପାଖକୁ ବସିଥିଲା, ସେ ଚୁପ୍ ଚୁପ୍ ହୋଇ କହିଲା—ସେ ହେଉଛନ୍ତି ମିସେସ୍ ଦାସଙ୍କ ବଡଭାଇ । ଅନେକଥର ସେ ତାଙ୍କର ଭଉଣୀ ପାଖକୁ ଯା ଆସ କରନ୍ତି ମୁଁ ଦେଖିଛି । ଏତିକି କହି ଚୁପ୍ ରହିଲା ।

ଏଥି ଭିତରେ ଖେଳ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା । ଆଜି କାହିଁକି ଖେଳଟା ମୋତେ ଭଲ ଲାଗିଲା ନାହିଁ । ବସି ଭାବୁଥାଏଁ ମିନାର କି ଭାଗ୍ୟ, ସବୁ ତା ପାଇଁ ଜୋଟି ଯାଉଛି । ଅଥଚ ମୋତେ କିଛି ମୁଣ୍ଡ ଖେଳାଇବାକୁ ପଡ଼ୁନାହିଁ । ବରଟି ତ ଦେଖିବାକୁ ଖୁବ ସୁନ୍ଦର, ଜଣେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତ, ଯାହାହେଉ ଏହି ମାସ ସତେଇଶ ଦିନ ବାହାଘରଟା ଶେଷ କରିଦେବ । ଏହି ସମୟରେ ଅଶୋକ କୁମାରର "ଧୀରେ-ଧୀରେ ଆରେ ବାଦଲ" ଗୀତଟା ଶୁଣି ଭାବନାଟା ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ଭାବିଲି ଖେଳ ବୋଧହୁଏ ସରି ଆସିଲାଣି, ତାହାର କିଛି ସମୟ ପରେ Interval ହେଲା । ପଦାକୁ ଗଲି ଏମାନଙ୍କୁ ବସାଇଦେଇ ସିଗା-ରେଟ୍ ଆଣିବାକୁ । Interval ସରିଲା । କେଜାଣି କାହିଁକି ଭଲ ଫିଲ୍ମଟା ମୋତେ ଆଦୌ ଭଲ ଲାଗିଲା ନାହିଁ । କ୍ରମେ ଖେଳ ସରିଲା । ପଦାକୁ ଆସି ଖଣ୍ଡିଏ ବଗିକର ଆଣିଲି ଏମାନଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଦେବାକୁ । ଫାଟକପାଖରେ ଛାଡ଼ିଦେଇ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଟାଉନ ବସରେ ଫେରିଲି ଥାନାକୁ ।

ଏବେ ମୁଁ ଭାରି କାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟସ୍ତ ଥାଏଁ । ଏହିସମୟରେ ମାଉସୀଙ୍କ ଚାକର ଆଣି ଖଣ୍ଡିଏ ଚିଠି ଦେଇଗଲା । ସେତେବେଳେ ଆଜି ପଢ଼ିବାକୁ ସମୟ ପାଇଲି ନାହିଁ । ଥାନାରୁ ବସାରୁ ଫେରିଲା ବେଳକୁ ରାତି ନଅଟା । ବସାରେ ପହଞ୍ଚି ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ଖୋଲିଲି ।

କଟକ

ଆୟୁଷ୍ମାନ ବସନ୍ତ, ମଙ୍ଗଳବାର

ଶୁଣି ଖୁସି ହେବୁ ଯେ ଗୀତାର ବାହାଘର ଏହି ବୈଶାଖ ମାସ ଦ୨୭ନ କାକଟପୁର ନିବାସୀ ବୈକୁଣ୍ଠ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ମଧ୍ୟମ ପୁତ୍ର ଶ୍ରୀମାନ ସାଧୁଚରଣଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଉଛି । ବୈକୁଣ୍ଠ ବାବୁ କାକଟପୁରର ଜଣେ ଉକିଲ ତଥା ମସ୍ତବଡ଼ ଜମିଦାର । ତାଙ୍କର ପୁଅ ଆଇ. ଏ. ପାସ କରିଛନ୍ତି । ମଉସା ତାଙ୍କ ଘର ଦେଖିବାକୁ ଯାଇଥିଲେ । ସେହିଦିନଠାରୁ ତାଙ୍କର ଭାରି ଇଚ୍ଛା ସେଠାରେ ତାର ବାହାଘର କରିବାକୁ । ତୁରେ ଆସି ବୁଲିଯିବୁ, ମିନାର ଖବର ମୁଁ ଅନେକଦିନୁ ପାଉନାହିଁ । ଗୀତାର ବାହାଘରକୁ ମିନାକୁ ବାଧ କରିବ କିଛିଦିନ ଛୁଟି ଆଣି ଆମ ଘରେ ରହିବାକୁ । କଟକରେ ଅଛୁ ତୁରେ ଆସି ମୋତେ ସାକ୍ଷାତ କରିବୁ । ଇତି

ତୋର ମାଉସୀ

କାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟସ୍ତ ଥିବାରୁ ଚିଠିଖଣ୍ଡି ପଢ଼ି ରଖିଦେଲି । ସେହିଦିନ ରାତିରେ ଗୋଟାଏ ଚୋର ଜଣେ ମାରୁଆଡ଼ି ଘରୁ ଦଶହଜାର ଟଙ୍କା ଚୋରିକରି ପଳାଇ ଯାଇଛି । ସେହି କେସ୍‌ଟା ମୋ ହାତକୁ ଆସିଲା । ସେ ଲୋକ ମାରୁଆଡ଼ି ଦୋକାନରେ ଚାକିରି କରିଥିଲା । ତା ଘର ଜଗତସିଂହପୁର । ତେଣୁ ମୋତେ ସେହି ରାତି ମଟରରେ ଜଗତସିଂହ-ପୁର ଯିବାକୁ ହେଲା । ଚାରିଦିନ ରହି ଚୋରକୁ ଧରି ଫେରିଲି କଟକ । ଆଉ ଗୋଟିଏ କେସ୍ ନେଇଥିଲି ସେଥିରେ ମଧ୍ୟ ନାମ ହୋଇଛି ।

ଗୁରୁଦିନ ପରେ—ଠିକ୍ ସନ୍ଧ୍ୟାହେବାକୁ ଦଶ ପନ୍ଦର ମିନିଟ ବାକି ଥାଏ । ସେଦିନ ଥାନାରେ କିଛି କାମ ନ ଥିବାରୁ ବସାକୁ ଯାଇ ଖଣ୍ଡିଏ "ଡ଼ିଟେକ୍ଟିଭ" ନଭେଲ ବସି ପଢ଼ୁଛି, ଦେଖିଲି ଖଣ୍ଡିଏ ବଗି ଆସି ମୋର ବସା ଦୁଆରେ ଛିଡ଼ା ହେଲା । ଗୃହଥାଏ, ମିସେସ-ଦାସ ବଗିରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଲେ । ନ ଦେଖିଲା ପରି ବହିକୁ ଚାହିଁ ରହିଲି । ନମସ୍କାର କହି ମିସେସ ଦାସ ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଆସିଲେ । ଖଣ୍ଡିଏ ଚୌକି ଦେଖାଇ ଦେଲି ବସିବାକୁ, ଆସିବାର କାରଣ ପଚାରିଲି

ମିସେସ୍ ଦାସ କହିଲେ ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ଗୋଟିଏ ଜରୁରି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆସିଛି । ଆଜି ବାପା ଓ ବୋଉ ଭାଇଙ୍କ ବାହାଘରର ଶେଷକଥା ଛିଡ଼ାଇବାକୁ ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସିଛନ୍ତି । କାରଣ ଆଜି ମାସର ତେରଦିନ, ଆଉ ରହିଲା ମାତ୍ର ଦିନ ଚୌଦଟା । ସତେଇଶ ପରେ ଆଉ ଲଗ୍ନ ନାହିଁ । ସେମାନେ ଭାଇଙ୍କ ବସାରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅଛନ୍ତି, ଆପଣ ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋ ସହିତ ଚାଲନ୍ତୁ । ପଚାରିଲି, ତମ ଭାଇଙ୍କ ବସାଟା କେଉଁଠି ?

ଉତ୍ତର ଆସିଲା—ଗୃଜଳିଆ ଗଞ୍ଜରେ । କିଛି ନ ବୁଝି ଲୁଗିଟା ପାଲଟି ପକାଇ ଆସି ବସିଲି ବଗିରେ । ବଗି ଯାଇଁ ପହଞ୍ଚିଲା ତାଙ୍କ ବସାରେ । ମିସେସ୍ ଦାସଙ୍କ ବାପା ଓ ମାଙ୍କୁ ଦେଖିନଥିଲି । ଦାସ ତାଙ୍କ ସହିତ ପରିଚୟ କରାଇ ଦେବାରୁ ନମସ୍କାର ହେଲି । ସେମାନେ ମୋତେ ଦେଖି ଖୁବ ଆନନ୍ଦ ହେଲେ । ମିଃ ଦାସଙ୍କ ମା ପଚାରିଲେ ଆମେ ଯେଉଁଥି ପାଇଁ ଆସିଛୁ ତୁମେ ବୋଧହୁଏ ଜାଣିଥିବ । ହଁ ସବୁକଥା ଜାଣେ, କିନ୍ତୁ…ଅତେକିଛି କହି ପାରିଲି ନାହିଁ । ଗୁନ-ବାବୁ (ଦାସଙ୍କ ବାପା) କହିଲେ ଆଉ କିନ୍ତୁ କ'ଣ ? ଆଉ ଭାବିବା କିଛି ଦରକାର ନାହିଁ । ଝିଅଠାରୁ ସବୁକଥା ଶୁଣିଛୁ । ସେ ସବୁ ବିଷ-

ଯୁବେ ତୁମକୁ ମନ୍ତ୍ର ଖେଳାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ହଁ ଗ୍ରାମରେ ତମର ଦଳ ଘର ନାହିଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ । ଭଲକଥା ଆମ ତରଫରୁ ତ କିଛି Objection ହେବନାହିଁ । ଲୁଅଟେଲ୍‌କ ଏତେ ମନ୍ତ୍ର ଖେଳା- ଇବା ଦରକାର ନାହିଁ । ଏଥି କଟକରେ ବଙ୍ଗାଳିସାହିରେ ହେମନ୍ତର (ବୁଢ଼ାରପୁଅ) ମାମୁଁ ଘର, ସେଠାରେ ଆମ ତରଫର ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ହେବ । ଭଦ୍ରକରେ ହେବନାହିଁ, ତମର ତ ବସାଅଛି । ଏଠାରେ ଠିକ୍ ହେବ । ଅମେ ସେତେ ଆଡ଼ମ୍ବରରେ ଯିବୁନାହିଁ ଅଳ୍ପଲୋକେ ଜଣ । ଯୌତୁକ କଥା ଭାବୁଥିବ—ମୁଁ ତାକୁ ଘୃଣା କରେ । ସେ ସବୁ କିଛି ଦରକାର ନାହିଁ, କେବଳ ମୁଁ ଗୃହେଁ ମୋର ଉପଯୁକ୍ତା ପୁତ୍ରବଧୂ । ତାଙ୍କର ଝିଅ କହି ପକାଇଲେ—ସେସବୁ କଥା କିଛି ଭାବି- ବାକୁ ପଡିବନାହିଁ ଅପଣଙ୍କୁ, ମୁଁ ମୋର ଉପଯୁକ୍ତା ଭାଉଜଟିଏ ଠିକ୍ କରି ନେଇଛି ।

ଗୁନ ବାବୁ କହିଲେ—ବାପ ତମେ ଜାଣନା, ତମ ଭଉଣୀ ଯେତେବେଳେ ମୋର ଝିଅ ପାଖରେ ଥିଲା କୌଣସି ଛୁଟିରେ ଝିଅ ଘରକୁ ଗଲେ କେତେ ଭଲକଥା ତା ବିଷୟରେ କହେ । ତେବେ ସବୁ କଥାରେ ହଁ ମାରି ଅସିବାକୁ ବସିଲି । ଗୁନବାବୁ ଓ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଖାଇବାକୁ ବାଧ କଲେ । ମନ ମୋର ପୋଡ଼ି ଯାଉଥାଏ, କହିଲି ନାହିଁ ଅଜ୍ଞା, କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ । ପୁହାର ଝେସ୍‌ପାଇ ଜରିସାରିଥିବ । ଏଥଡ଼େ ଖାଇଲେ ସେଅଡ଼େ ନଷ୍ଟ, କହି ବାହାରିଲି ଅସିବାକୁ ।

ସେ ଦିନ ବସାରେ ପହଞ୍ଚି ଖାଇବାକୁ କିମ୍ବା ଶୋଇବାକୁ ଅଦୌ ଇଚ୍ଛା ହେଲା ନାହିଁ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପତ୍ର ଲେଖି ଛପାଇବାକୁ ଦେଲି ଜଣେ ବନ୍ଧୁଙ୍କୁ । ଅଉ ମଧ୍ୟ ଏକମାସ ଛୁଟି ପାଇଁ ଦରଖାସ୍ତ ଲେଖି ଥାନାକୁ ଗଲି, ସେହିକ୍ଷଣି ମଞ୍ଜୁର କରି ଫେରିଲି । ପୁହାର ଡାକିଲା ଖାଇବାକୁ, ସେତେବେଳକୁ ସବୁ ଶ୍ରେକ ଯୋର

ଜଡେଇ ଯାଇଥାଏ । କ'ଣ ଖାଇଲି କିଛି ବୁଝି ପାରିଲି ନାହିଁ । ଯାଇ ଶୋଇ ରହି ଠିକ୍ କଲି ମୋତେ ନିଶ୍ଚୟ ଗ୍ରାମକୁ ଯିବାକୁ ହେବ ଗୁଡିଲ ପନ ସବୁ ଆଣିବାକୁ । ଆଉ, ମିନା ପାଇଁ ଛୁଟି ଦୁଇମାସ ଅଣି ତାକୁ କାଲି ଆଣିବାକୁ ହେବ । ଭାବି ଭାବି ଶୋଇ ପଡ଼ିଲି ।

ସକାଳ ହେଲା—ଦାନ୍ତ ପନ ଘଷି, ପାଇଖାନା ଯାଇ ସାଇକେଲ୍ ଖଣ୍ଡିକ ଧରି ବଜାରକୁ ବାହାରିଲି । ଗହଣା ଦୋକାନରେ ମିନା ପାଇଁ ଯୁନା ଛାଚ, ଗୋଟିଏ ହାର, ଦୁଇଟି ମୁଦି ଓ ବରପାଇଁ ଗୋଟିଏ ହାର ଓ ମୁଦି ପାଇଁ ବଇନା ଦେଲି । ପାର୍ଲ ସାଇକେଲ୍ ଷ୍ଟୋରରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସାଇକେଲ ପାଇଁ ଶହେ ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟ ବଇନା ଦେଲି । ଏହାପରି କେତେକ ଦରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷକରି ମିନା ପାଖକୁ ଗଲି । ମିନାକୁ ଦେଖେ ତ ତାହାର ମୁହଁ କଳା ପଡ଼ି ଯାଇଛି । ଆଉ ସେ ପୂର୍ବ ହସ ନାହିଁ, କଣ ଯେପରି ସବୁବେଳେ ଭାବୁଛି । ପ୍ରଥମେ କିଛି ତାକୁ କହି ପାରିଲି ନାହିଁ । ମିସ୍ ଆସି ପ୍ରଥମେ କଥା ପକାଇଲେ । ମିନାର ବଜ୍ରଘର କଥା । ମୁଁ କହିଲି, ମିନା ପାଇଁ ଦୁଇମାସ ଓ ତୁମ ପାଇଁ ପନ୍ଦରଦିନ ଛୁଟି ନେବାକୁ ଆସିଛି । ଦେଖିଲି ମିନା ଟେବୁଲ ଉପରେ ମୁହଁ ରଖି କାନ୍ଦୁଛି । ମୁଁ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧରି ପାରିଲି ନାହିଁ । କେଜାଣେ କ'ଣ ମନେ ପଡ଼ି କାନ୍ଦିପକାଇଲି । ମିସ୍ ଆମ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ କାନ୍ଦଣାରୁ କ୍ଷାନ୍ତ କଲେ ଏବଂ କହିଲେ ଭାଇ ଭଉଣୀଙ୍କର କଣ ଉଚିତ ଶିକ୍ଷାର ଆଦର୍ଶ ଏ । କିଛି ଉତ୍ତର ଦେଇ ପାରିଲି ନାହିଁ । ମିସ୍‌ଙ୍କୁ କହିଲି ତା ପାଇଁ ଖଣ୍ଡେ ଦରଖାସ୍ତ ଲେଖିବାକୁ । ମିସ୍ ଦରଖାସ୍ତ ଲେଖି ଦୁଇମାସ ଛୁଟି ଆଣିଲେ । ମିନାର ଜିନିଷ ସବୁ ମିସ୍ ଜିମା ଦେଇ ବାହାରିଲୁ । କାରଣ ପନ୍ଦରଦିନ ପରେ ଫେରିବାକୁ ହେବ । ଅକାରଣରେ ରେଲଭଡ଼ା ଦେବା କେବଳ ସାର ହେବ । ମିନା ତାର ଷ୍ଟାଫମାନଙ୍କ ଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ଆସିଲା ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଘା ଟିକ ବାହାରିଲୁ । ମିସ୍ ସାଙ୍ଗରେ ଆସିଲେ, ଗୁହିଁଥାଏ ତାର ଆଖିରେ ଲୁହ । କୌଣସି ମତେ ତାକୁ ବିଦାୟ

ଡେଇ ବରି ଖଣ୍ଡିଏ କରି ବସାକୁ ଫେରିଲି । ଗୃହଠାଗାଡ଼ରେ ଘରକୁ ଯିବୁ । ଭାବିଥିଲି ପିଲାଙ୍କୁ ଗାଁକୁ ନେଇ ନ ଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ପଡ଼ୋଶୀ-ମାନେ କାଳେ ମନରେ କିଛି ଖରାପ ଭାବିବେ ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ନବାକୁ ବାଧ ହେଲି ।

ଅଷ୍ଟମ ପରିଚ୍ଛେଦ

ଆମେ ଭାଇ ଭଉଣୀ ଦୁଇ ଜଣ ଘରେ ଅଛୁ । ଏଥିମଧ୍ୟରେ ମୁଁ ମୋର ଭାଇମାନଙ୍କୁ ବିଭାଘର କଥା କହିଲି । କେଏ କେଏ ଗ୍ରାମରେ କରିବାକୁ କହିଲେ କିନ୍ତୁ ଯେଉଁମାନେ ମୋ ଦୁଃଖରେ ଦୁଃଖୀ ସେମାନେ ମୋର ଅବସ୍ଥା ବୁଝି କଟକରେ କରିବାକୁ କହିଲେ । ଧାନ ଅମର ଯାହାକି ଥିଲା ଗ୍ରାମରେ କୁଟାଇବାକୁ ଦେଇଦେଲି । ମଫସଲରୁ ଭଲ ପରିବା ସସ୍ତାରେ ମିଳେ ବୋଲି ଅଗତ୍ରିମ ଟଙ୍କା ବଇନା କଲି । ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଜ୍ୟୋତିଷ ଏମାନଙ୍କୁ ଖବର ଦେଲି । ଏ ସମସ୍ତ ଭାର ମୋର ଜଣେ ବିଶ୍ୱାସି ଲୋକର ଜିମା ଦେଇ ଦେଲି । ଗ୍ରାମର ଲୋକମାନଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ଚଦ୍ଧିଁ ଅରଦନା କଟକ ବାହାରିଲି । ଶୁଣିପାରୁଥାଏଁ ଗ୍ରାମର ଲୋକମାନେ କହୁଥାନ୍ତି, ଭାଇ ଭଉଣୀ ଦୁହେଁ ଖଣ୍ଡାୟତ କୁଳରୁ ଗଲେ । ଗ୍ରାମବାସୀମାନଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି କଟକିଆଙ୍କୁ ଧରି ବିଭାଘର କରୁଛି । ସେମାନଙ୍କର କଥା ନ ଶୁଣି କଟକ ଚାଲି ଅସିଲି ।

ଆଜ ବାହାଘର ରହିଲା ଛ ଦିନ । ମୋତେ ଆଦୌ ଫୁରୁସତ ନ ଥାଏ । ଏଥିମଧ୍ୟରେ ମିନାକୁ ମୋ ବସାକୁ ନେଇ ଆସିଛି । କାରଣ ମିନା ଏକୁଟିଆ କାନ୍ଦିବ ବୋଲି । ସମୟେ ସମୟେ ତାର ସହକର୍ମୀ-ମାନେ ଆସନ୍ତି । ଯାହାହେଉ ମୋର ସାଙ୍ଗଲୋକ, ଆଉ କଟକର ଜଣା ଶୁଣା ଲୋକଙ୍କ ନିକଟକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପଠାଇଲି । ବାହାଘରରେ ନିଜର ମାମୁଁଙ୍କର ଉପସ୍ଥିତ ରହିବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । କଣ କରିବ ସେ ତ ରାଗିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଭଉଣୀ ମରିଛନ୍ତି । ଦେଖିବାକୁ ଥରେ ଆସି ନାହାନ୍ତି । କିପରି ଆସିବେ ତାହା ଭାବି ବହୁତ ଅନୁରୋଧ କରି ଚିଠି ଲେଖି ଡାକରେ ପକାଇ ଦେଲି । ବାହାଘରର ସମସ୍ତ ଆୟୋଜନ କଲି । କାଲି ବାହାଘର ।

ଶୁଭଲଗ୍ନ ଶୁଭକ୍ଷଣରେ ବାହା ଘରଟା ସରିଗଲା । ଜଣାପଡୁଥାଏ ସତେ ଯେପରି ମସ୍ତବଡ ପର୍ବତ ମୋ ମୁଣ୍ଡ ଉପରୁ ଗଲା, କିନ୍ତୁ ମନମଧ୍ୟରେ କ୍ରୋଧ ଆସୁଥାଏ ମିନା କଥାକୁ ଭାବି । ବାହାଘର ଦିନ-ଠାରୁ ମିନା କଟକରେ ନାହିଁ, ତାର ଶାଶୁ ଘରକୁ କିଛିଦିନ ପାଇଁ ଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ମୋତେ ଆଦୌ ଭଲ ଲାଗୁ ନ ଥାଏ । ସେ ଦିନ ମୁଣ୍ଡଟା କାହିଁକି ଭାରି ବିନ୍ଧିଲା । ତେଣୁ ବସାରେ ଶୋଇଛି । ଏ ସମୟରେ କାଗଜବାଲା ଆଣି କାଗଜ ଦେଇଗଲା । ପ୍ରଥମେ ଆଖି ପଡ଼ିଗଲା ଗୋଟାଏ ଜାଗାରେ । ଲେଖା ଅଛି—

ମୋର ଝିଅ ଗୀତାଦେବୀ ଦୁଇଦିନ ହେବ କୁଆଡ଼େ ଚାଲି ଯାଇଛି । ତାର ଅନିଚ୍ଛା ସତ୍ତ୍ୱେ ତାର ବାହାଘର ଠିକ୍ କରିଥିଲି । ଠିକ୍ ମଙ୍ଗଳପାଗ ସ୍ନାନ ଦିନଟା ବେଳେ କେଉଁ ଆଡ଼େ ପଳାଇ ଯାଇଛି । ବୟସ ପ୍ରାୟ ଅଠର, ବର୍ଣ୍ଣ ସଫା, ହାତରେ ଦୁଇପଟ ଲେଖାଏଁ ସୁନାକାଚ, କାନରେ ଇଅରିଂ, ଚଷମା ଦିଏ । ଥରେ

କେଙ୍ଗା, ଅଳ୍ପ ପାତଳୀ । ଯଦି କେହି ଭଦ୍ରଲୋକ 'ତାରା'ସନ୍ଧାନ ପାଏ ନିମ୍ନ ଠିକଣାକୁ ଖବର ଦେଲେ ମୁଁ ଉପକୃତ ହେବି । ଇତି ।

ଶ୍ରୀ ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି,
ଭୂଷାକୋଷଗଳି
ପୋ. ଚାନ୍ଦନୀଚୌକ, କଟକ ।

ଅନ୍ତର ମଧ୍ୟ ଲେଖାଅଛି—ମା ମୋର । କେଉଁଠାରେ ଅଛୁ ଫେରିଆ, ବାପ ତୋର ଗୃହ ଧନ ହେବ କିନ୍ତୁ ଖାଉନାହାନ୍ତି । ଏପରିକି ଜଳ ମୁନ୍ଦା ଗ୍ରହଣ କରୁ ନାହାନ୍ତି । ଯଦି ଅମେ ତୋର ମତ ନନେଇ ଭୁଲ କରିଅଛୁ, ତଥାପି ଅମେ ତୋର ବାପମା, ସବୁକର ଭୁଲି ଗଲୁ । କି ଲୋକଲଜ୍ଜା ଦେଲୁ କହିଲୁ ? ବାପା ତୋର ଘରୁ ବାହାରୁ ନାହାନ୍ତି କି ଅଉ ବାହାରି ପାରିବେ ନାହିଁ । ମୁଁ ତ ତୋର ମାଆ କେତେ ଶ୍ରଦ୍ଧାସ୍ନେହ ଦାନକଠାରୁ ଅଠ କଷ୍ଟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କରିଛୁ । ତୁ ଟଙ୍କାରେ ଅବହେଳା କରିଛୁ ମୋର ସ୍ନେହଉପରେ । ଦିନଙ୍କର ଭୁଲ୍ ମୋର ସହି ପାରିଲୁ ନାହିଁ । ନୂଆ ପାଠ ପଢ଼ିଛୁ ତାର ଫଳ କ'ଣ ଏହି ବାପ ମାଆଙ୍କୁ ପଦଦଳିତ ଲାଞ୍ଛିତ କରି ଯିବା; କେଉଁ ଅଜେ ରାଜପୁଣୀ ମୋର କେଉଁଠି ଅଛୁ ଫେରିଆ । ଡ୍ରାଇଭର ପ୍ରତିଦିନ ତୋତେ ମଟର ନେଇ ଏଅଡ଼େ ସେଅଡ଼େ ଖୋଜିବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ନ ପାଇ ଫେରୁଛନ୍ତି । ତୁତ ଜାଣୁ ତୋର ଭାଇ ନାହିଁ, କେତେ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ପୁଅ ପରି ବଢ଼ାଇଥିଲୁ, କ'ଣ ଅପର ଶେଷଜୀବନରେ ଦୁଃଖଦେବାକୁ! ସୁନାଝିଅ ମୋର କେଉଁଠି ଯାଇ କାହା ଆଶ୍ରିତ ହୋଇଥିବୁ, କ'ଣ କରୁଥିବୁ, ସକାଳୁ ବେଳକୁ ଭାତ ପାଉଛୁ, ଫେରିଆ ମୋର କୋଳକୁ ତୁ ଜାଣିନୁ ତୋର ସାଥୀ ମିନାର ବାହାଘର ହୋଇଯାଉଛି ଭଦ୍ରକରେ, ସେ ଯଦି ଶୁଣିବ କ'ଣ କହିବ । କଟକରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅମ କଥା ନେଇ ହାଟ ବସିଛି । ଫେରିଆ, ଯାହା ତ ହେବାର ହେଲାଣି ତୁ

ଯିବାଦିନଠାରୁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଜଳ ସୁଦ୍ଧା ସ୍ପର୍ଶକର ନାହିଁ । ଆଜି ମଧ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନଠାରୁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରୁଛି ତୁ ଫେରିଆ । ମୋ ସଙ୍ଗରେ ନ ଖାଇବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ଖାଇବି ନାହିଁ । ଶୁଖି ଶୁଖି ମରିବି । ତୋର ମାଆର ଶେଷ ସ୍ନେହ ରକ୍ଷାକର ଫେରିଆ ମା ଫେରିଆ । ଇତି ।

ତୋର ବୋଉ

ଏତକ ପଢ଼ି ସାରିଲା ପରେ ଓ ମାଉସୀଙ୍କ ମର୍ମନ୍ତୁଦ ଚିଠିପତ୍ର କାଗଜ ଖଣ୍ଡିକ ଖସି ପଡ଼ିଲା ମୋର ଅଜାଣତରେ । ଭାବିଲି ଖଚଡ଼ ଶରତର ଚକ୍ରାନ୍ତ ଏ । ଶୀଘ୍ର ଥାନାକୁ ଗଲି ଜାଣିବାକୁ ଥାନାକୁ ଏ ଖବର ଆସିଛି କି ନା—ଯାଇ ଦେଖେତ ଥାନାକୁ ଖବର ଆସିଛି । ମୋ ନିଜ ହାତକୁ ଚେଷ୍ଟା ନେଲି, ପ୍ରତିଜ୍ଞା କଲି ନିଶ୍ଚୟ C.I.D. ଭାବରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଧରିବି । ଭାବିଲି ବର୍ତ୍ତମାନ ଯାଇ ଗୀତାର ମାଆକୁ ବୋଧକରି ଆସିବି—କିନ୍ତୁ ସେ ଯେ ମୋତେ ଦେଖିଲେ ବେଶି କ୍ରୋଧ ବଢ଼ି ହାର୍ଟଫେଲ ହୋଇଯାଇ ପାରନ୍ତି, ଏହା ଭାବି ଗଲି ନାହିଁ । କଟକରେ ଯୁବକ ଓ ଯୁବତୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଏ କଥାକୁ ନେଇ ଗୁଞ୍ଜନ ଖେଳି ଯାଇଛି । ବିଶେଷତଃ ରେଭେନ୍ସା କଲେଜରେ ବେଶି, ଯେଉଁ ଆଡ଼କୁ ଗଲି କେବଳ ଗୀତା ଓ ଶରତ କଥା । କେତେ ପୁରୁଣା କଲେଜ ସାଙ୍ଗ ମଧ୍ୟ କହିଲେ, କିରେ ବସନ୍ତ ତୋର ଗୀତା ଦେବୀଙ୍କୁ ତ ଚିଲ୍ ଝାମ୍ପି ନେଇ ଗଲା, ତୁ ମାହାଳିଆରେ ଏତେ ପରିଶ୍ରମ କରୁଥିଲୁ । ଲଜରେ କିଛି କହେନା, କହେ କେବଳ ଗୀତା ମୋର କିଏ ? ଯେତେଦିନ ପାଠ ପଢାଉ ଥିଲି ତା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଅଣୁଥିଲି ଟଙ୍କା । ଦିନେ ଶନିବାର କଲେଜକୁ ଯାଇ ଶରତର ସମୁଦାୟ ଠିକଣା ଓ ବାପର ଠିକଣା ଆଣି ଦେଖିଲି ଯେ ଶରତର ଘର କୁଜଙ୍ଗରେ, ମୋତେ ସେଠାକୁ ଯିବାକୁ ନିଶ୍ଚୟ ହେବ । ତାହାର ପିତାର ନାମ ବୈଦ୍ୟନାଥ ରଥ, ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ।

ସେଦିନ ରାତିବସ୍ ଧରିଲି । କୁଜଙ୍ଗରେ ଓହ୍ଲାଇଲି ପ୍ରାୟ ରାତି ସାଢ଼େଦଶ । ସେ ରାତିକ ଡାକ ବଙ୍ଗଳାରେ କୌଣସି ମତେ ରାତିଟି କଟାଇଲି, ସକାଳ ହେଲା, ନିଜର ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରି ଶରତର ଘରକୁ ଗଲି । ଦେଖିଲି ଘରେ ତାର ବୃଦ୍ଧ ପିତା ଓ ମାତା ବଂଚିତ ଆଉ କେହି ନାହାନ୍ତି । ଭଙ୍ଗା ଘର । ବୃଦ୍ଧଙ୍କୁ ଶରତ ସମ୍ବନ୍ଧେ ପଚାରିବାରୁ ସେ କହିଲେ—

ସେ ଦୁଇଦିନ ହେବ ଘରକୁ ଆସିଥିଲା, ମୁଁ ଦେଖି ନାହିଁ । ଗ୍ରାମ ବାସୀମାନେ କହୁଥିଲେ ସେ କୁଅଭ୍ୟାସ ବଶ୍ୟହୋଇ ସାରିଲାଣି. ସେ ଦିନ ତା ସ୍ତ୍ରୀକୁ ସାଙ୍ଗରେ ଧରି ଆସି ଥିଲା । ଘରେ ଆସି ପହଞ୍ଚି ଖିଆ ନାହିଁ ପିଆ ନାହିଁ ବାହାରିଲା । ମା ତାର ଯେତେ ଅଟକାଇଲା ନ ମାନି ଚାଲିଗଲା । ସୁଟକେଶ ଭାଙ୍ଗି ତାର ମାର ଗୋଟିଏ ସୁନାର ହାର ନେଇ ଚାଲି ଯାଇଛି । ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ପୁଅ ଭିକ୍ଷାକରି ପଢ଼ାଉଥିଲି ମୁଁ ତାକୁ କିନ୍ତୁ, ଆମକୁ ଏ ଅବସ୍ଥାରେ ଏପରି କରି ଯାଇଛି ତାହାର କଦାପି ମଙ୍ଗଳ ହେବ ନାହିଁ ବାପା । ଏହା କହି ବୃଦ୍ଧ କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲେ. ଏବେ ପଚାରିଲେ ଆପଣ କିଏ ? ମୁଁ କହିଲି ଶରତ ମୋର ସାଙ୍ଗପିଲା ଏକା ସାଙ୍ଗରେ ପଢୁଁ, ଆଉ ସେଠାରେ ଧୈର୍ଯ୍ୟଧରି ରହି ପାରିଲି ନାହିଁ, ଭାବିଲି ଯଦି ଶରତ ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋର ହାବୁଡ଼ରେ ପଡ଼ନ୍ତା···ଭିକାରି ବ୍ରାହ୍ମଣର ସନ୍ତାନ ହୋଇ ଗୀତା ଆଗରେ ବଡ଼ଲୋକର ପ୍ରତାରଣା କରି ଅଳ୍ପ ସେହି ସରଳା ବାଳିକାର ଜୀବନ ନଷ୍ଟ କରିଛି, ଆଉ ଜଳାଇଛି ନିଆଁ ଦୁଇଟି ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ । ଗ୍ରାମବାସୀ ମାନଙ୍କଠାରୁ ବୁଝିଲି ସେ ଗୀତାକୁ ନେଇ ଚାଲିଯାଇଛି ଖୋର୍ଦ୍ଧା । ଗ୍ରାମରେ ହାଟ କରୁଛି ଗୀତା ତାହାର ବିବାହିତା ସ୍ତ୍ରୀ । ବେଳ ଡେରି ନ କରି ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଅଭିମୁଖରେ ଯାତ୍ରା କଲି । ଖୋର୍ଦ୍ଧା ସାରା ବୁଲି କୌଣସି ସନ୍ଧାନ ନ ପାଇ ହତାଶରେ ଫେରିଲି ।

ଠିକ୍ ଚାରି ମାସ ପରେ ମୋର ବଦଳି ହେଲା ପୁରୀ ଟାଉନ ଥାନାକୁ । ଅସନ୍ତା କାଲି ପୁରୀ ଏକ୍ସପ୍ରେସ୍‌ରେ ଯିବାକୁ ହେବ । ତେଣୁ ମିସ୍‌ଠାରୁ ଓ ମିନାଠାରୁ ବିଦାୟ ନେବାକୁ ଗଲି । ମିସ୍ ଏକଲା ଅଛି ହଷ୍ଟେଲରେ । କିନ୍ତୁ ମିନା କ୍ଲାସର ପଢାଇବା କାମସାରି ହେମନ୍ତ ପାଖକୁ ଚାଲିଆସେ । ପ୍ରଥମେ ମିଃ ଦାସଙ୍କ ପାଖରୁ କାମ ସାରିଲି । ଗଲି ମିସ୍ ପାଖକୁ । ପ୍ରାୟ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳ । ଏପରି ହଠାତ୍ ପହଞ୍ଚିବାର କାରଣ ମିସ୍ ପଚାରିବାରୁ ସବୁ ବିଷୟ ତା ଆଗରେ କହିଲି । ପୁରୀକୁ ବଦଳି ହେବା କଥା ଶୁଣି ତା ମନଟା ଖରାପ ହେଲା ପରି ଜଣା ପଡୁଥାଏ । କହିଲି—ଭାବିବାର କିଛି କାରଣ ନାହିଁ—ତମର ଗ୍ରାମକୁ ତ ଯାଉଛି ଓ ବାପାଙ୍କ ପାଖରେ ତ ରହିବ ଅଉ ଦୁଃଖ କ'ଣ ? ନା ଦୁଃଖ କିଛି ନୁହେଁ ଯେ,—କିନ୍ତୁ—କହିଲା ମିସ୍ ।

କିନ୍ତୁ ଅଉ କ'ଣ ? ପଚାରିଲି ମୁଁ ।

ନା—ଆପଣଙ୍କର ତ ଭଉଣୀଟିଏ ଥିଲା ଯେ ତାକୁ ନେଇଗଲେ. ନିଜେ ବି ସମୟ ସମୟରେ ଆସୁଥିଲେ, ତା ଅଉ...କିଛି କହି ପାରିଲା ନାହିଁ । ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ କରି ଦେଲା । ବୁଝି ପାରିଲି, ତା ମନରେ କଷ୍ଟ ହେଉଛି, ତେଣୁ କହିଲି—ମିସ୍‌ଦେବୀ ଆପଣ କ'ଣ ମୋତେ ଜାଲରେ ବାନ୍ଧି ରଖିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ?

ଉତ୍ତର ନ ଦେଇ ବସି ରହିଲା । କହିଲି ନୀରବ ଯେ—

ଟିକିଏ ଦୀର୍ଘନିଶ୍ୱାସ ମାରି କହିଲା—ନା ଆପଣଙ୍କ ପରି ଲୋକଙ୍କୁ କ'ଣ ମୋ ପରି ବାଳିକା ବାନ୍ଧି ରଖିବାକୁ କ୍ଷମ ହୋଇ ପାରେ ?

ମୁଁ କହିଲି କାହିଁକି ନୁହେଁ ?

ସେଥିରେ ଅନେକ କଥା...

କିନ୍ତୁ ଉତ୍ତର ନ ଦେଇ କହିଲି ଦେଖୁଛ ତ ଶରତଟା କିପରି ଗୀତାକୁ ତାର ଶବାଧ ବେଦୀ ଉପରୁ ଉଠାଇନେଇ ଚାଲିଗଲା । ଆପଣ ବୋଧହୁଏ ଜାଣିଥିବେ ଗୀତା ମୋତେ କେତେ ଭଲ ପାଉଥିଲା । ଭଲ ପାଇବାର ଶେଷ ପରିଣାମ ହେଲା ଏଇ ।

ଗୀତା ଯେପରି, ଦୁନିଆର ସମସ୍ତ ବାଳିକା କ'ଣ ସେହିପରି ଆପଣ ମନେ କରୁଛନ୍ତି ? କହିଲା ମିସ୍ ।

କହିଲି, ହୋଇ ପାରନ୍ତି, ଗୀତା ତ ଶିକ୍ଷିତା ଥିଲା—ସୁନ୍ଦରୀ ଥିଲା । ଆପଣମାନଙ୍କ ପରି ଜଣେ, ପରିଣାମ କ'ଣ ହେଲା ?

ଓଃ ଆପଣ ମୋତେ ତା'ରି ପରି ଭାବୁଛନ୍ତି କହିଲା ମିସ୍ । ଚାହିଁଥାଏ କ୍ରୋଧରେ ତାର ଧଳା ମୁହଁଟି କଳା ପଡ଼ିଗଲା । ଆଖିରୁ ଗଢ଼ି ପଡ଼ିଲା ଦୁଇଟୋପା ଲୁହ ।

କହିଲି ମିସ୍‌ଦେବୀ ମନରେ କିଛି ଭାବନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଉପଯୁକ୍ତ ସମୟ ଦେଖି ତାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିବ । ଏହା କହି ହାତରେ ମୋର ଗୋଟିଏ ଥିଲା ମୁଦି, ସେଥିରେ ମୋର ନାମ ଖୋଳା ହୋଇଥିଲା । ତା ହାତରେ ପିନ୍ଧାଇ ଦେଇ କହିଲି—ଏଥର— ।

ମୁଦି ପିନ୍ଧିସାରିଲା ପରେ ପ୍ଲେଟ୍‌ପିଲ୍ଙ୍କ ପରି ହାତଟି ମୋ ହାତରୁ କାଢ଼ିନେଲା । କହିଲି, ମିସ୍‌ଦେବୀ ଚାଲନ୍ତୁ ମିନି ପାଖକୁ ଯିବା, କାରଣ କାଲି ସକାଳ ଏକ୍ସପ୍ରେସରେ ମୋତେ ପୁରୀ ଚାଲିଯିବାକୁ ହେବ, ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ଅଗତ୍ୟା ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ଚାଲିଆସିଲି । କିଛି ନ କହି ନିଜର ଲୁଗା ଜାମା ପିନ୍ଧି ବାହାରି ପଡ଼ିଲା । ମନେ ମନେ ଭାବୁଥାଏ ମିସ୍ ତ ଏପରି ନିଜକୁ କେବେ ସଜାଏ ନାହିଁ, ଅଜି କାହିଁକି ନିଜକୁ ଗୋଟିଏ ପରୀଟି ପରି ସଜାଇଛି । ତାହାର ରୂପକୁ ଦେଖି ଚମକି ପଡ଼ିଲି । କହିଲି ଚାଲ ଆଗରେ । ଏହି ସମୟରେ

ମିଃ ଦାସ କିମିତି ଆମକୁ ଦେଖିପାରି ପାଖକୁ ଆସି କହିଲେ— ବସନ୍ତ ବାବୁ ଆମର ଫିଷ୍ଟ କାହିଁ ? କେଉଁ ଦିନ ଆପଣଙ୍କର······ ସର୍, ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ବାହାରିଲେଣି, ଆମକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ନାହିଁ । ଚାହିଁଥାଏ, ମିସ୍ କେବଳ ହସଦେଇ ମିଃ ଦାସଙ୍କ ଆଗରୁ ପଳାଇଲା । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ବିଦାୟ ନେଇ ଖଣ୍ଡିଏ ରିକ୍ସା କରି ବସିଲୁ ଆମେ ଦୁଇଜଣ ।

ମନେ ହେଉଥାଏ ଦିନସାରା ବୁଲନ୍ତା ରିକ୍ସାଟା ଏହିପରି । ଆଗକୁ ବସା ପାଖେଇ ହୋଇ ଆସିଲା । ମିସ୍ ଏଥି ମଧ୍ୟରେ ତାହାର ଖଣ୍ଡିଏ ଫଟୋ ମୋର ଉପର ପକେଟରେ ରଖି ଦେଇଛି ମୋତେ ଜଣା ନାହିଁ । ଫଟୋଟା ପଦାକୁ ଦିଶୁଛି. ବସା ପାଖ ହେବାରୁ ମିସ୍ ଚଟକରି ରିକ୍ସାରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଦୌଡ଼ି ଚାଲିଗଲା ମିନା ପାଖକୁ । ରିକ୍ସାବାଲାକୁ ବିଦାୟ କରୁ କରୁ ଡେରି ହୋଇଗଲା । ଏଥି ଭିତରେ ମିସ୍ ଗପ ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଲା । ମୁଁ ପଦାରେ ଛିଡ଼ାହୋଇ ଶୁଣୁଥାଏ । କିରେ ମିସ୍, ଏତେ ରାତିରେ ? ଆଜି କିଏ ଆସିଥିଲେ ? ପଚାରିଲା ମିନା ।

କାହିଁକି ଏକା କାହିଁକି ଆସିବ ମୋର କ'ଣ ଆଉ କେହି ନାହାନ୍ତି ? ଓଃ ଗୋଟିଏ ପାଇଗଲୁ ବୋଲି ଏକା କଥା ଭୁଲି ଗଲୁ ନା ? ଆସ ହେମନ୍ତ ବାବୁ କାହାନ୍ତି । ଏତିକି କହିଲା ମିସ୍ ।

ଓଃ ନନା ବୋଧହୁଏ ଆସିଛନ୍ତି ତୋ ସାଙ୍ଗରେ ନୁହେଁ, କହିଲା ମିନା ।

କାହିଁକି ତୋ ନନା ସାଙ୍ଗରେ ମୁଁ କାହିଁକି ଆସିବି ? ଧରେ ମୁଁ ଯଦି କହେ ହେମନ୍ତ ବାବୁଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଆସିଛି, କହିଲା ମିସ୍ ।

ଦୂର୍, ତୋର ସେହି ପିଲାଳିଆ ଢଙ୍ଗ ଗଲା ନାହିଁ । ରହ ଆଜି ଘରକୁ ଗଲେ ତତେ ଦେଖିବି ଯେ—ଆରେ ଆରେ ଦେଖେ ତୋ ଡାହାଣ ହାତଟା—ଏ ଯେ ମୋ ନନାଙ୍କ ମୁଦି ତୁ କେଉଁଠୁ ଆଣିଲୁ ?

ଅଣ୍ଟାଏରେ ପଚାରିଲା ମିନା । ମିସ୍ କହିଲା, ପଢ଼ିଥିଲା ପାଇଁ । ଓଃ 'ନୁଅବୋଝୁ' କହି କହି ହସିଲା ମିନା । ସବୁ ହସଠା ବନ୍ଦ କରି ପଶିଗଲି ଘରକୁ, ଡାକିଲି, ମିନା ।

ଉତ୍ତର ଆସିଲା, ଅଙ୍କ; ଏବଂ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆସି ମିନା ନମସ୍କାର ହେଲା । ପଚାରିଲି ହେମନ୍ତ କାହିଁ ? ଗୃହିଁଥାଏ, ମିସ୍ ମୁହଁରେ ଲଗା ଦେଇ ହସୁଥାଏ । କହିଲା, ତାଙ୍କର ଜେ ଜଣେ ସାଙ୍ଗ ପ୍ରଫେସର ବର୍ତ୍ତମାନ ବଦଳେଇ ଦେବାକୁ ଯାଇଛନ୍ତି । ମୁଁ କହିଲି କାଲି ତ ପୁରୀ ଏକ୍ସପ୍ରେସରେ ମୁଁ ପୁରୀ ଯାଉଛି ।

କାହିଁକି ପଚାରିଲା ମିନା ।

କହିଲି ପୁରୀ ଝାଡନ ଥାନାକୁ ମୋର ବଦଳି ହୋଇଛି । ପଅରଦିନ ମୋର Joining date. ଓଃ ସେଇଠାରେ ମିସ୍‌ର ବାପା ଅଛନ୍ତି Superintendent of Police ? ପଚାରିଲା ମିନା । ଅଙ୍କ ନନା ଗୀତା ଅପାର କୌଣସି ସନ୍ଧାନ ପାଇଲେ ନାହିଁ ? ପଚାରିଲା ମିନା । କହିଲି ନା—ଯାଉଛି ସେଠାରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବି ।

ହେମନ୍ତ ଓ ମିନା ଅନୁରୋଧ କଲେ ତାଙ୍କ ବସାରେ ଖାଇବାକୁ ସେତେବେଳକୁ ପ୍ରାୟ ସାଢ଼େ ଆଠ ବାଜିଥାଏ । ତାଙ୍କ ବସାରେ ଖିଆ ପିଆ ସରିଲା । ସ୍ୱତ ନଅଟା ବାଜି ଯାଇଥାଏ । ବସାକୁ ବାହାରିଲି ମିନାର ଅନୁରୋଧରେ ମିସ୍ ସେଠାରେ ରହିଲା ମୋତେ ପୁରୀ ବିଦାୟ ଦେବାକୁ । ଜିନିଷ ପତ୍ର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିବି ବୋଲି ମୁଁ ବସାକୁ ଆସିଲି । ହେମନ୍ତ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ବାଟ ମୋ ସହିତ ଆସିଲା । ତାକୁ ବିଦାୟ ଦେଇ ଘଣ୍ଟାଏ ରିକ୍‌ସାରେ ଫେରିଲି ।

ନବମ ପରିଚ୍ଛେଦ

ପୁରୀରେ ରହିବାର ମୋର ପ୍ରାୟ ଗୁରମାସ ହୋଇ ଗଲାଣି । ଗୀତାର ସନ୍ଧାନ ନେଇଥାଏ କିନ୍ତୁ କିଛି ପାଇ ନ ଥାଏ । ଏଥିମଧ୍ୟରେ ରାମବାବୁ (ମିତ୍ରର ବାପା) ଓ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହିତ ମୋର ଯଥେଷ୍ଟ ଘନିଷ୍ଠତା ଆସି ଯାଇଛି । ଅନେକ ସମୟରେ ମୁଁ ତାଙ୍କ ଘରେ ଥାଏ । କାରଣ ସେମାନେ ଜାଣନ୍ତି ମିନାର ଅତି ନିକଟତମ ସାଙ୍ଗ ମିତ୍ର । ମୁଁ ମିନାର ଭାଇ, ତେଣୁ ସେମାନେ ମୋତେ ନିଜର ପୁଅ ପରି ଭଲପାନ୍ତି । ଆଉ ଗୋଟିଏ କାରଣ ପାଇଁ ବେଶି ଭଲପାନ୍ତି...ମୋର ଅଧିକାଂଶ ଖାଇବା ପିଇବା ହୁଏ ମିତ୍ରର ଘରେ । ଥାନାପାଖରୁ ତାଙ୍କ ଘରଟା ଖୁବ୍ ନିକଟ ।

ଦିନେ ଥାନାରେ କିଛି କାମ ନ ଥିବାରୁ ବସି କଟକ କଥା ଭାବୁଛି । ଏହିସମୟରେ ପୋଷ୍ଟମ୍ୟାନ ଖଣ୍ଡିଏ ଚିଠି ଆଣି ଦେଲା । ଖୋଲିଲି ଲେଖାଅଛି—

ଗାର୍ଲ୍ସ୍କୁଲ
କଟକ

ପୂଜନୀୟ ନନା !

ତମାର ପ୍ରଣାମ ଗ୍ରହଣ କରିବ । ଅପଣ ସେଦିନରୁ ଗଲେ ଖଣ୍ଡେ ହେଲେ ଚିଠି ଦେଲେ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ବଡ ଚିନ୍ତିତ । ମୁଁ ଜାଣେ ସେଠାରେ ଅପଣଙ୍କର କିଛି ଅସୁବିଧା ହେବ ନାହିଁ । ତଥାପି ନିଜକୁ ସାବଧାନରେ ଚଳୁଥିବେ । ହଁ, ମିତ୍ରକୁ ଆପଣ ଜର ଆଜିକୁ ପନ୍ଦରଦିନ ହେଲା, ଡାକ୍ତର ଔଷଧ ଖାଉଛି । ସେଠିକି ଭଲ

ହୋଇନାହିଁ । ସେ ସର୍ବଦା ଅପଣଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ଖୋଜୁଛି । ଯଦି ସୁବିଧା ହୁଏ ଦୁଇଦିନ ପାଇଁ ଆସନ୍ତୁ । ତାହାର ବାପା ଓ ବୋଉକୁ ଜଣାଇବେ ନାହିଁ ସେ ମନା କରିଛି । ମୁଁ ଏକମାସ ଛୁଟି ନେଇଛି କେବଳ ତାରି ପାଇଁ । ସେ ମଧ୍ୟ ଏକମାସ ଛୁଟି ନେଇଛି । ମୋତେ ସର୍ବଦା ତା ପାଖରେ ବସି ତାକୁ Consolatoin ଦେବାକୁ ପଡୁଛି । ଘରୁ ଅପଣଙ୍କ ନାମରେ ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟର ପାଖରୁ ଆସିଥିଲା । କୋଠାକାମ ସରିବା ଉପରେ । ବଗିଚା ଓ ପୋଖରୀ ଖୋଳା ପାଇଁ ଦୁଇଶ ଟଙ୍କା ମଗାଇଥିଲା । ମୁଁ ଡାକରେ ଦୁଇଶ- ଟଙ୍କା ପଠାଇଦେଇଛି । ଅପଣ କିପରି ଭାବରେ ଅଛନ୍ତି; ସୁଖଂାଦ ନେଇ ନ ଥିଲେ, ବୋଧହୁଏ ଅସୁବିଧା ଭୋଗ କରୁଥିବେ । ଅପ- ଣଙ୍କର ତ ସବୁବେଳେ ଯିବାଖୋଜ କଥା । ଅଉ କେତେଦିନ ଏହିପରି ଅଭଅତା ବୁଲିବେ । ବୋଉ ଥିଲେ କଣ ଆଜି ଅପଣଙ୍କର ବାହାଘର ଏତେଦିନ ଯାଏ ଥାନ୍ତା । ମୁଁ ମିସ୍ତର ମନକଥା ବୁଝିଛି । ସେ କେବଳ ଅପଣଙ୍କ କଥା ଭାବି ଭାବି ଆଜି ରୋଗଶଯ୍ୟାରେ ଶାୟିତା । ମୁଁ କେବଳ ଅପଣଙ୍କ ଅଖିରେ ପଡିଥିଲି, ମୋର ବିବା- ହଟା ସାରିଦେଇ ବସିଲି । ହେଉ ଏ ବର୍ଷ ମାର୍ଗଶିର ମାସରେ ଲଗ୍ନଅଛି କାମଟା ସାରି ଦିଅନ୍ତୁ । ବୋଠା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଓ ବିବାହ ଏକ- ସଙ୍ଗେ ହେଲେ ଭଲ ହୁଅନ୍ତା । ମିଛଟାରେ ଗୋଟିଏ ନିରିହା ବାଳି- କାର ଜୀବନଟାକୁ ଅନ୍ଧକାରମୟ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ । ମୋର ଅପଣଙ୍କୁ ଏହି ଶେଷ ଅନୁରୋଧ । ଇତି ।

ଅପଣଙ୍କର ମିନୀ
ସ୍ନେହର
ମିନୀ

ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ପଢିସାରି ମନରେ ମୋର ଯାହା ଦୁଃଖ ହେ ଜାଣେ କେବଳ ମୁଁ । ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଖଣ୍ଡିଏ ଚିଠି ଲେଖିଲି—

ସ୍ନେହର ମିନା ପୁରୀ, ମଙ୍ଗଳବାର

ଆଶୀର୍ବାଦ ଗ୍ରହଣ କରିବୁ ଓ ହେମନ୍ତଙ୍କୁ ଜଣାଇଦେବୁ । ମୋ ବିଷୟ ନେଇ କିଛି ଭାବିବୁ ନାହିଁ । ମୁଁ ଏଠାରେ ସର୍ବାପେକ୍ଷା ଖୁବ୍ ଭଲରେ ଅଛି । ଦାସବାବୁଙ୍କ ଘରକୁ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ଯାଏ । ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ଅଦ୍ଭୁତ ମୋତେ ପୁତ୍ରପରି ସ୍ନେହ କରନ୍ତି । ମିସ୍ ଚରଖବର ଶୁଣି ମନ ମୋର ବିଶେଷ କଷ୍ଟହେଲା । ଉପଯୁକ୍ତ ଚିକିତ୍ସାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବୁ । ତା ଦେହ ଭଲ ହୋଇଗଲେ ଛୁଟି ଦେଇ ତାକୁ କିଛିଦିନ ପାଇଁ ଘରକୁ ପଠାଇଦେବୁ । ବିବାହ ଖବର ଲେଖିଥିଲୁ । ତୁ ବୁଝି ପାରିବୁ ନାହିଁ । ମୁଁ ଭାବୁଛି ବିବାହ ନ କରି ଏହିପରି ଜୀବନଟାକୁ କଟାଇଦେବି । ଯେଉଁମାନେ ମୋର ବାହାଘର ଦେଖି ଖୁସି ହୁଅନ୍ତେ ସେମାନେ ତ ନାହାନ୍ତି । ଆଜି କାହିଁକି ଜୀବନରେ ଏତେ ଆଡମ୍ବର ଦେଖାଇବ, ହଁ ହେବ । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ନୁହେଁ । ମୁଁ ବୁଝେ ତୁ ମୋର କେଉଁ ଭାଗ୍ୟରେ ଭଉଣୀ ହୋଇଥିଲୁ । ସୁଖରେ ରହ ଏହା ହିଁ ମୋର କାମନା । ମନେ ଅଛି ତ ତୋତେ ପଢ଼ାଉଥିଲି ବୋଲି କିପରି ଗ୍ରାମଲୋକଙ୍କ ନାକଟେକା । ତାହା ଭାବିଲେ ଦେହକୁ ଆସୁଛି ମୋର ନୈରାଶ୍ୟର ଗୋଟିଏ ଝଙ୍କା । ହଁ ତୁ କାହିଁକି କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟର ପାଖକୁ ଟଙ୍କା ପଠାଇଲୁ । ମୋତେ ଲେଖିଥିଲେ ମୁଁ ପଠାଇଥାନ୍ତି । ଆଜି ଗୁଣ୍ଡିଚା ବଢ଼ଲା ଦିନ ଅଠରା, ସେଥି ପାଇଁ ମୁଁ ବଡ ବ୍ୟସ୍ତ ଅଛି । ଯେବେ ପାର ମିଃ ଦାସଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇଆସି ବୁଲିଯିବ । ରହିବାକୁ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ହେବନାହିଁ । ଗୋଟିଏ ପୁରସ୍କାର କଥା ଲେଖିଥିଲୁ । ଗୋଟିଏ ପୁରସ୍କାର ପାଇଛି । ସେ ଯାହା ସେତେବେଳ କରୁଛି ହାଣ୍ଡି ପିଟି ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଉଛି । କିପରି ଅଛୁ ? ହେମନ୍ତଙ୍କୁ କହିବୁ ଚିଠି ଦେବ ।

ଇତି

ତୋର ନାନା

ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ଡାକରେ ପକାଇ ଦେଲି । ସେ ଦିନ ଠାରୁଁ ମୁଁ ଦାମବାବୁଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଉଛି, କୌଣସି ବିଷୟ ନେଇ ମିନୁ ଓ ମିଶ୍ରର କଥା ପଡ଼ିଲା । ମିଶ୍ରକଥା ପଡ଼ିଲା ବେଳକୁ କେଜାଣି କାହିଁକି ମୋତେ ଲାଜ ମାଡୁଥାଏ ।

ଦାମବାବୁ—ମିଶ୍ର ଆମର ମିନୁକୁ ଛାଡ଼ି କଟକରୁ ଆସିବ ନାହିଁ ?

ସ୍ତ୍ରୀ—ମୋ ଝିଅ ମୋ କୋଳକୁ ନ ଆସି ଯିବ କୁଆଡେ ?

ଏଥିମଧ୍ୟରେ ମିଃ ଦାସ ମୋର ବିଭାଘର ସମ୍ବନ୍ଧ ମିଶ୍ର ସହିତ ନେଇ ଦାମବାବୁଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀପାଖକୁ ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି ଦେଇଛନ୍ତି । ତାହା ମୁଁ ଠିକେ ଜାଣିଥିଲି । ଅନେକ ଦିନରୁ ମୋର ବିଭାଘର ମିଶ୍ର ସହିତ ପଡ଼ିଛି । ଦାମବାବୁ ଓ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଜାଣନ୍ତି ତାଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଇଚ୍ଛା ।

ଦାଃ ସ୍ତ୍ରୀ—ଅଚ୍ଛା ବାପା ! ଗ୍ରାମରେ ତୁମର ଆଉ କିଏ ଅଛନ୍ତି ?
କେହି ନାହାନ୍ତି ମନାଇଲି ମୁଁ ।

ଦାଃ ସ୍ତ୍ରୀ—ଜଣ ଘରବାଡ଼ି ବି ନାହିଁ ?
ହଁ ଜମି ପାଞ୍ଚମାଣ ଅଛି । ଦେଖିବା କେହି ନ ଥିବାରୁ ଜଣେ କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟର ରଖି ଖଣ୍ଡିଏ କୋଠା ତିଆରି ହେଉଛି, କାମ ପ୍ରାୟ ସରିବଣି । କହିଲି ମୁଁ ।

ଦାମବାବୁ—ତମେ ଜାଣନା ବସନ୍ତ ତା ଜୀବନରେ ଅନେକ ଦୁଃଖ କଷ୍ଟ ଭୋଗି ଆସିଛି । କଲେଜରେ ପଢ଼ିଲାବେଳେ ମଧ୍ୟ B.Sc. ପାସ କରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନେକ ହଇରାଣରେ ପଡ଼ିଛି । ସେଥିପାଇଁ ଅଳ୍ପ ଜୀବନରେ ସେ ଏତେ ଉନ୍ନତି କରି ପାରିଛି । ପିଲାଟା— ଭଉଣୀଟିକୁ B.A. ପଢ଼ାଇଲା । ଶେଷରେ ବିବାହ ଦେଲା. ପୁଣି ଖଣ୍ଡିଏ କୋଠାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରୁଛି । ଆଉ କହିଲ ଏତେ ଅଳ୍ପ ବୟସରେ ଛାତକୁ ପଥର କରି କିଏ ଏତେ କାର୍ଯ୍ୟକରିବ ?

ପିଲ୍‌ଟିଏ. ଯେତେବେଳେ ବାପ ତାର ମରିଗଲେ—ଦୁଃଖ ଏଣ୍ଡ଼ ଅଭି ପାଠ ପଢି ମନୁଷ୍ୟ ହୋଇଛି ।

ଏହିପରି ଭାବରେ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପାଖରେ ଗପୁଥାନ୍ତି । ଲୁଚରେ ମୁଁ ବାରଣ୍ଡାରେ ଛିଡାହୋଇ ଶୁଣୁଥାଏ । ପୁଣି ଦାମବାବୁ କହିଲେ ମିସ୍‌ବୋଷ୍, ବସନ୍ତଟି ଯେପରି ପିଲା, ମିସ୍ ସହିତ କଲେ କିଛି କ୍ଷତି ହେବ ନାହିଁ । ଛାତ୍ର ଜୀବନସାରା ସେ ବୃତ୍ତି ପାଇ ଆସିଛି । ସ୍କୁଲ୍ ଓ କଲେଜରେ ମଧ୍ୟ ସୁଖ୍ୟାତି ଅର୍ଜନ କରିଛି । ଯେତେ ଜାଗାରେ କାମ କରି ଆସିଲାଣି ଖୁବ ନାମ କରି ଆସିଛି । ତାହାର ସମସ୍ତ ରେକର୍ଡ ମୋ ପାଖରେ ଅଛି ।

ସ୍ତ୍ରୀ—ମୁଁ କ'ଣ ମନା କଲି ? ତମ ଝିଅକୁ ପ୍ରଥମେ ମଗା—ତାପରି, ଦେଖିଲ ନାହିଁ ପୂର୍ଣ୍ଣବାବୁ ଝିଅ ଗୀତା କ'ଣ କଲା । ଗୀତାକଥା ଶୁଣି ଧ୍ୟାନ ମୋର ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ଶୁଣିଲି ତଥାପି ସେ ମୋର କଥା କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉଛନ୍ତି ।

ଦାମବାବୁ—ନା ତମେ ଜାଣନା. ବସନ୍ତ ମିସ୍‌କୁ ଭାରି ଭଲ ପାଏ, ମିସ୍ ମଧ୍ୟ ବସନ୍ତକୁ ଭଲପାଏ । ସେଦିନ ମିଃ ଦାସ କଣ ଚିଠି ଲେଖିଥିଲେ ତମ ପାଖକୁ ଜାଣନା ? ମିନା ପାଖକୁ ଲେଖିଲେ ତାର ସମସ୍ତ ଉତ୍ତର ଆମେ ପାଇ ପାରିବା । ଗୁଣ୍ଡିଚା ବାହୁଡ଼ା ଗଲେ ମିସ୍ ଓ ମିନାକୁ ଆମ ଘରକୁ ନେଇ ଆସିବ ।

ସ୍ତ୍ରୀ—ହେଉ ଜଗନ୍ନାଥ କରନ୍ତୁ ତା ଭାଗ୍ୟରେ କ'ଣ ଅଛି କେଜାଣି । ତାଙ୍କ କଥା ସରିଲା ବେଳକୁ ମୁଁ ଚୁଲିଆସିଥିଲି ଥାନାକୁ । ଏହି କେତେଦିନ ହେବ ମୋର ଖିଅପିଅ ଦାମବାବୁଙ୍କ ଘରେ ହେଉଛି । ବସାରେ କେବଳ ଶିକାସପନ ଥାଏ । ଗୁଣ୍ଡିଚା ପର୍ବ ବୋଲି ଦାମ ବାବୁଙ୍କର ବସା ଭର୍ତ୍ତି, ଅନେକ ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧବ

ଡାକ୍ତର ଆସିଛନ୍ତି । କୌଣସି ସୁବିଧା ନ ପାଇବାରୁ ମୁଁ ଯାଇ କୋଠାର ଛାତ ଉପରେ ବସି ସମୁଦ୍ରକୁ ଲକ୍ଷ କରି କ'ଣ ଗୁଡ଼ାଏ ଭାବୁଛି । ଏହି ସମୟରେ ଦାମବାବୁଙ୍କ ଚାକର ଆସି ଡାକିଲା, ବାବୁ ! ଆପଣଙ୍କୁ ବାବୁ ଡାକୁଛନ୍ତି । ପଚାରିଲି--କାହିଁକି ଡାକୁଛନ୍ତି କହିପାରିବୁ ? ସେ ମନାକଲା । ତେଣୁ ଛାତଉପରୁ ଓହ୍ଲାଇ ତଳକୁ ଗଲି । ଦାମବାବୁ କହିଲେ, ବସନ୍ତ ଦେଖିଲ ମିନା କଣ ଖଣ୍ଡିଏ ଚିଠି . ମୋ କ୍ୟାରଅଫ୍‌ରେ ତୋ ପାଖକୁ ଦେଇଛି ! ଚିଠିଖଣ୍ଡିକ ଧରି ପଦାକୁ ଚାଲି ଆସି ପଢିଲି ।

କଟକ

ପୂଜନୀୟ ନନା ! ବୁଧବାର

ପ୍ରମାଣ ଗ୍ରହଣ କରିବେ । ଆପଣ ପଠାଇଥିବା ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ପାଇଥିଲି । ମୁଁ ଭାବୁଛି ଆପଣ ବୋଧହୁଏ ବାଇଆ ହୋଇଗଲେଣି । ବିବାହ ନ କରି ଚିରକୁମାର ବ୍ରତ ଅବଲମ୍ବନ କରିବେ । ଏଟା କ'ଣ ଆପଣଙ୍କ ପକ୍ଷେ ସଂସାରକୁ ଶୋଭା ପାଇବ ? ଆପଣଙ୍କର ଉଚ୍ଚ ଆଶାର କ'ଣ ପରିଣାମ ଏ ? ଯଦି ଆଜି ଏପରି କଥା କହି ମୋ ମନରେ ଦୁଃଖ ଦିଅନ୍ତି ତାହେଲେ ବିଷ ଖାଇ ମରିବି ଜାଣିରଖନ୍ତୁ । ଯଦି ଏତେକଥା ମନରେ ଅଛି କୋଠା ତିଆରି କରି ଏତେ ଆଡ଼ମ୍ବର କାହା ପାଇଁ । ମୁଁ କେବଳ ଥିଲି ଆପଣଙ୍କର ଗୋଟାଏ ଶତ୍ରୁ । ମୋତେ ବିଦାକରି ଦେଇ ଏକୁଟିଆ ବୁଲିବେ ଯେତେବେ ଇଚ୍ଛା ତେତେଣେ । ମୁଁ କ'ଣ ବିବାହ ନ କରିଥିଲେ, ନିଜକୁ ନିଜେ ପୋଷି ପାରି ନଥାନ୍ତି । ମିସ୍ ଭଲହୋଇ ସ୍କୁଲରେ ଜଏନ କଲଣି । ତାଙ୍କୁ ମୁଁ ଦୁଇଦିନ ଭିତରେ ଘରକୁ ପଠାଉଛି । ଆଉ ଆମେ ଅଳ୍ପଦିନ ଭିତରେ ପୁରୀ ଯିବୁ, ଗଲେ ସେଠାରେ ସମସ୍ତ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିବୁ । ମୁଁ ଭଲରେ ଅଛି, ଶୀଘ୍ର ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି ଦେବ । ଇତି

ଆପଣଙ୍କର ସ୍ନେହର ମିନା

ତେଣୁ ମୁଁ ନର୍ସ ହେଲି

ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ପଢ଼ିସାରି ଚାକରର ହାତରେ ଦାମବାବୁଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଇ ଦେଇ ସାଇକେଲ୍ ମାରି ଚାଲିଗଲି ବସାକୁ । ବୋଧହୁଏ ଚିଠି ପଢ଼ି ସେମାନେ ସନ୍ଦେହରେ ପଡ଼ିଲେ । ତେଣୁ ପୁନର୍ବାର ଦାମବାବୁ ମୋତେ ଡକାଇ ପଠାଇଲେ, ମୁଁ ଆସିଲି । ମିନା ଲେଖିଛି, ଏଥି ମଧ୍ୟରେ କ'ଣ ମିନାର ଦେହ ଖରାପ ଥିଲା ? ପଚାରିଲେ ଦାମବାବୁ । ମୁଁ କହିଲି ! ହଁ କଣ ଜର ହୋଇଥିଲା, ମିନା ତାକୁ ଅଣି ତା ପାଖରେ ରଖି ଔଷଧ ଖୁଆଇଥିଲା—ବର୍ତ୍ତମାନ ଭଲହୋଇ ସ୍କୁଲରେ ଜଏନ କଲାଣି ।

ଦାମବାବୁ—ଏପରି ଅବାଧ ଝିଅଟା—ତାକୁ ମୁଁ କହୁଛି ଚାକିରି କରି ମୋତେ ପୋଷିବାକୁ । ବସ୍ତୁତଃ ଓଡ଼ିଶାରେ କେତେଟା ଝିଅ ଚାକିରି କରି ତାଙ୍କର ବାପମାଙ୍କୁ ପୋଷୁଛନ୍ତି । ଅସ୍ତୁ କୌଣସିମତେ ତାର ଚାକିରି ଛଡାଇବାକୁ ହେବ । ଲାଜରେ ମୁଁ ପଳାଇ ଆସିଲି ।

ଠିକ୍ ଏହାର ତିନିଦିନ ପରେ । ଦାମବାବୁ ଖଣ୍ଡିଏ ଚିଠି ମୋତେ ଦେଲେ ପଢ଼ିବାକୁ । ତହିଁରେ ଲେଖାଥିଲା ।

ପୂଜନୀୟ ବାପା,

କଟକ

ରବିବାର

ମୋର ପ୍ରଣାମ ଗ୍ରହଣ କରିବେ, ଓ ବୋଉକୁ ଜଣାଇ ଦେବେ । ମୁଁ ସ୍କୁଲରୁ କିଛିଦିନ ଛୁଟି ନେଇଛି । କଟକରେ କାହିଁକି ଦେହଟା ଭଲ ହେଉନାହିଁ ; ତେଣୁ ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ସେଠାକୁ ଯାଇ କିଛିଦିନ ରହିବି । କାଲି ସକାଳ ନଅଟା ଗାଡ଼ିରେ ଯିବି । ଆପଣ ଷ୍ଟେସନକୁ ମଟର ପଠାଇଥିବେ । ଇତି ।

ଆପଣଙ୍କର ମିନା

ଚିଠିଖଣ୍ଡିକ ପଢ଼ିସାରି ତାଙ୍କୁ ଦେଇ ଦେଲି. ସେଦିନ ଆନାଟମି ଡିସେକ୍ସନ କାମ ଥିବାରୁ ଅଉ କିଛି ଭାବି ପାରିଲି ନାହିଁ । ସେ ଦିନ

ରାତିରେ ଆଉ ଦାମବାବୁଙ୍କ ଘରକୁ ନ ଯାଇ ହୋଟେଲରେ ଖାଇ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲି । ରାତି ପାହି ସକାଳ ହେଲା । ଅନେକ କାମ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଥାଏ, କେଜାଣି କାହିଁକି ମନ ମୋର ଅଦୌ ସେ ସବୁ କାମରେ ଲାଗୁନଥାଏ, ଜଣକର ଶୁଭ ଆଗମନ ପାଇଁ। ଅନେକଦିନ ପରେ ହେବ ଗୋଟାଏ ଅପୂର୍ବ ମିଳନ। ଦଶଟାରେ ଥାନାକୁ ଗଲି । ଦାମବାବୁ ଦେଖି ପଚାରିଲେ, ବସନ୍ତ ! ଦୁଇଦିନ ହେବ କାହିଁକି ଆମ ବସାକୁ ଯାଉନାହୁଁ ଖିଆପିଆ କରୁଛୁ କେଉଁଠି ?

ଦାମବାବୁ ଘଣ୍ଟାକୁ ଚାହିଁ କହିଲେ ହଁ, ଆଜି ମିସ୍ ଆସିବ, ଦୁଇଟା ବାଜିଲାଣି । ପୁରୀ ଷ୍ଟେସନରେ ଏରାଇଭେଲ୍ ଟାଇମ ସାଢ଼େଦୁଇ । ତୁ ଯା ବସାକୁ—ଡ୍ରାଇଭରକୁ କହି ମଟର ନେଇ ମିସ୍‌କୁ ନେଇ ଆସିବୁ । ଏହା କହି ଚାଲିଗଲେ ।

ଭାବିଲି ବେଗୀ ଖୋଜୁଥାଏ ଯାହା ବଇଦ ବତାଏ ତାହା । ଭାବିଲି ଏପରି ପୋଲିସ ଡ୍ରେସରେ ଗଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ବସାକୁ ଯାଇ ଖଦ୍ଦର ସରୁ ଧୋତି, ସିଲ୍କ ପଞ୍ଜାବି ଓ ପାଲିସକରା ଯୋତା ପିନ୍ଧି ବାହାରି ପଡ଼ିଲି ଦାମବାବୁଙ୍କ ବସାରୁ । ଗାଡ଼ି ଷ୍ଟାର୍ଟ୍ ହେଲା - ଚାଲିଲା ଷ୍ଟେସନ ଅଭିମୁଖରେ—ଗାଡ଼ି ଷ୍ଟେସନରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ପ୍ରାୟ ପାଞ୍ଚ ମିନିଟ୍ ବାକିଅଛି—ଖଣ୍ଡିଏ ପ୍ଲାଟ୍‌ଫର୍ମ ଟିକେଟ କରି ଭିତରକୁ ଆସିଲି । ଭାବୁଥାଏ ଗାଡ଼ିଟା କେତେବେଳେ ଆସିବ ।

ଏହି ସମୟରେ ଭୁଡାସ୍ୱ ବେଲ୍ ବାଜିଲା—

ଗୃହୁଁ ଗୃହୁଁ ଗାଡ଼ିଟା ଗୋଟାଏ ବିକଟ ଚିତ୍କାର କରି ଆସି ଷ୍ଟେସନରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଗଲା—

ସବୁ ଡବା ଖୋଜିଲି । ଶେଷରେ ଗୋଟିଏ **Inter class Ladies Compartment** ରେ ମିସ୍‌ଙ୍କୁ ଦେଖିଲି—

ସେ ଗୃହିଁ ଥାଏ ଡାକ୍ତର ଲୋକଙ୍କୁ, କିନ୍ତୁ ମୋତେ ଦେଖି
କହିଲେ—ନମସ୍କାର—ଅରେ ଆପଣ ଆସିଛନ୍ତି ?
କହିଲି ହଁ, ଆପଣଙ୍କୁ ପାଛୋଟି ନବାକୁ ଆସିଛି ମୁଁ ।
କାହାର ଅନୁମତରେ ଆସିଛନ୍ତି, ପଚାରିଲେ ମିସ୍—
କହିଲି, ନିଜ ଅନୁମତ ନେଇ ଆସିଛି ।
ଜିନିସ ପତ୍ର ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ, କୁଲି ଦ୍ୱାରା ମଟର ପାଖକୁ ନେଲି ।
ଯାଉଁ ଯାଉଁ ପଚାରିଲେ ମିସ୍—

ଆପଣ କିମିତ ଅଛନ୍ତି ?

କହିଲି ଭଲରେ···ତଥାପି—

ଅଉ ତଥାପି ମାନେ ରହିଲା ? କହିଲେ ମିସ୍—

ତଥାପି ମାନେ ତ ଅନେକ ରହିଗଲା, କହିଲି ମୁଁ—

ଓଃ, ପୋଲିସ ଅଫିସର କନ୍ୟା—ସେଥି ପାଇଁ କୌଣସି କେସ୍‌ରେ ମୋତେ ପକାଇବାକୁ ଉପାୟ ଖୋଜୁଛନ୍ତି ନା—କହିଲେ ମିସ୍ । କହିଲି—ନା ସେ ସବୁ କିଛି ନୁହେଁ, କାଲି ଜାଣିବା ହେବ କନା— ଏକୁଟିଆ ମୁଁ ଥିଲି ମନ ଭିତରେ ସାଙ୍ଗଟିଏ ଖୋଜୁ ଥିଲି, କିନ୍ତୁ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ କୃପାରୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଇଲି ଗୋଟିଏ—

ମିସ୍ ହସିଦେଲେ—ସେତେବେଳକୁ ଆମେ ମଟର ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ସାରିଥିଲୁ । ମଟରରେ ବସିଲୁ—ଡ୍ରାଇଭର ମଟର ଷ୍ଟାର୍ଟ କଲା—

ମଟରରେ ଥାଇ ପଚାରିଲି ମିସ୍‌ଦେବୀ ଆମ ମିନ କପରି ଅଛି ?
ମିସ୍ କହିଲେ—ଘଣ୍ଟାକୁ ପିଏ ଦେଉଁ ମଜାରେ ଅଛି ।

ଅଫିସ୍ ବେଳେ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲ ? ପଚାରିଲି ମୁଁ । କହିଲେ- ହଁ, ସେ ଓ ହେମନ୍ତ ବାବୁ ମୋତେ ଖୋଜିବାକୁ ଷ୍ଟେସନ ଆସି- ଥିଲେ···ଅନେକ କଥା ଅଛି ପରେ କହିବ । କ୍ରମେ ଗାଡ଼ିଟା ଯାଇଁ ତାଙ୍କ ବସା ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ମିସ୍‌ଙ୍କୁ ବିଦାୟ ଦେଇ ଶୀଘ୍ର ସାଇକେଲରେ ପଳାଇ ଆସିଲି ଥାନାକୁ ।

ରାମବାବୁ ପଚାରିଲେ ମିସ୍ ଆସିଛନ୍ତି ଆଜି ?

କହିଲି ଆଜ୍ଞା ହଁ ।

କିଛି ସମୟରେ ମୁଁ ଓ ଆଉ ମୋର କେତେଜଣ ସହକର୍ମୀ କେତେକ କନେଷ୍ଟବଲଙ୍କୁ ଧରି ଟାଉନ୍ ଅଡ଼େ ବାହାରିଲୁ । ଟାଉ- ନରୁ ଫେରୁ ଫେରୁ ଥାନାକୁ ସାଢ଼େଦଶ—ସେତେବେଳକୁ ଥାନାରୁ ରାମବାବୁ ଚାଲି ଯାଇଥିଲେ । ଥାନାରୁ ବସାକୁ ଗଲି, ଭାବିଲି ଆଜି ହୋଟେଲରେ ଦି'ଟା ଖାଇଦେବି, ଆଜି ତାଙ୍କ ବସାକୁ ଯିବିନାହିଁ ।

ଏହା ଭାବି ବସିଛି ଏହି ସମୟରେ ରାମବାବୁଙ୍କ ଚାକର ଆସି ଖବର କହିଲା —

ବାବୁ—ଆପଣଙ୍କୁ ମା'ଅ ଡାକୁଛନ୍ତି, ବର୍ତ୍ତମାନ ଯିବେ ତାଙ୍କ- ଘରକୁ ଆଉ ଦେଇ ମଧ୍ୟ କହିଛନ୍ତି । ପଚାରିଲି କେଉଁ ଦେଶରେ ?

କହିଲା—ବାବୁ ଆଜି ଯିଏ କଟକରୁ ଆସିଛନ୍ତି । ଏହା ଶୁଣି ହସ ମାଡ଼ିଲା । କହିଲି ଯା ମୁଁ ପଛରେ ଯାଉଛି । କିଛି ସମୟ ପରେ ତାଙ୍କ ବସାରେ ପହଞ୍ଚିବାରୁ ମିସ୍‌ର ମାଅ ପଚାରିଲେ, ବସନ୍ତ ଆମ ବସା ଅଡ଼କୁ ଆଉ କାହିଁକି ଆସୁ ନା ? କହିଲି, ବଣେଣ କାମ ଥିବାରୁ ଆସିପାରୁ ନାହିଁ ।

ପୁଣି ପଚାରିଲେ, ଖିଅପିଅ କରୁଛ କେଉଁଠାରେ ? କହିଲି ହୋଟେଲରେ—

ରାମବାବୁଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ହସି ଉଠି କହିଲେ, ଏଁ, କୁଆଡ଼େ ଗଲ, ଶୁଣିଲଣି ନା—ବସନ୍ତ ଆମର ଏବେ ହୋଟେଲରେ ଖାଉଛି, ଆମ ବସାକୁ ନ ଆସି ?

ରାମବାବୁ କହିଲେ, ସେ ବଡ଼ ଲାଜକୁଳା ଟା । ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ, ଖାଇବାକଥାରେ ଏପରି ଲାଜକଲେ ହେବନା ? ବିଦେଶ ଜାଗା । ଏପରି ହେଲେ ହବ ? ମିସ୍ ! ବସନ୍ତ ପାଇଁ ଖାଇବାକୁ ନେଇ ଆ ତ—ଡାକିଲେ ମାଉସୀ । ମୀସ୍ ଉତ୍ତର ଦେଲା ନାହିଁ ।

ଭାରି ଲାଜ ମାଡୁଥାଏ । ମିସ୍ ଆଣି ଭାତଥାଳି ଇତ୍ୟାଦି ଥୋଇଦେଲା । ମାଉସୀ ଅଳ୍ପ କ'ଣ ବସ୍ତାଦ କରିବାକୁ ଚାଲିଗଲେ ।

ପଚାରିଲି—ମଲା, ତମେ କ'ଣ ଏଇ ମୋଟେ ଖାଇବାଇ ଦବା ପାଇଁ କଟକରୁ ଧାଇଁ ଆସିଛ ?

ତାହା ହୋଇ ପାରେ, ହସି କରି କହିଲା ମିସ୍ । ପଚାରିଲି, ଏକଦିନକ ପାଇଁ ନା ସବୁଦିନେ ! ନା ଏଇପରି ହେବ ସବୁଦିନେ, ଏହା କହି ହସି ହସି ଚାଲିଗଲା ପଦାକୁ ।

ଖାଇସାରିଲା ପରେ ମିସ୍ ଆଣି ଦେଲା ଏକ ପ୍ୟାକେଟ୍ ସିଗାରେଟ୍ । ଖାଇ ସାରିଲା ପରେ ଏତିକି ବାକି ରହି ଯାଉଥିଲା ତାଙ୍କ ଘରୁ । କିନ୍ତୁ ମିସ୍ ଦ୍ୱାରା ପୂରଣ ହେଲା ତାହା ।

ବାହାରିଲି ବସାକୁ, ମାଉସୀ କହିଲେ, ବର୍ତ୍ତମାନ ତ ତୋତେ ଅନ୍ନ ସମସ୍ୟା ମିଳିବ ନାହିଁ । କାଲିଠାରୁ ଯାତ ଆରମ୍ଭ ହେବ, ଆସି ଖାଇ ଦେଇ ଯାଉଥିବୁ ।

× × × ×

ଗୁଣ୍ଡିଗୃହଙ୍କ ଯୋଗୁଁ ସେ ବର୍ଷ ପ୍ରଥମେ ଯାହାକି ଲୋକାରଣ୍ୟ କେଉଁ ବର୍ଷ ସେପରି ହୁଏ ନାହିଁ । କାରଣ ସେଥର ସେତେ

ଉପଦ୍ରବ ନ ଥାଏ । ପାଗଟା ଥାଏ ଖୁବ୍ ଭଲ, ତେଣୁ ଭ୍ରମଣଯାତ୍ରୀ ସୁସ୍ଥରେ । ଏଇ ନଅଦିନ ଖାଇବା ପିଇବାର ଠିକ୍ ନ ଥାଏ । ସବୁ ବେଳେ ବୁଲି ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କର ସୁବିଧା ଅସୁବିଧା ବୁଝିବାରୁ ହେଉଥାଏ । ସବୁ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ହୋଇ ସୁଦ୍ଧା ଭ୍ରମଣ କଲେରା ବ୍ୟାପି ଗଲା । ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅନେକ ମରୁଥାନ୍ତି । ତଥାପି ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କର ଆସିବାର କମ୍ ନ ଥାଏ । ଠିକ୍ ଗୁରୁଦିନ ହେବ ମୁଁ ଦାମବାବୁଙ୍କ ବସାକୁ ଯାଇ ନ ଥାଏ । ପ୍ରକୃତରେ ଅଦୌ ମତେ ସମୟ ନ ଥାଏ । ଆଉ ପାଞ୍ଚଦିନ ଥାଏ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ବାହୁଡ଼ା । ଭାବୁଥାଏ ବାହୁଡ଼ାଟା ଗଲେ ମଣିଷ ଟିକେ ଛୁଟି ପାଇବ ।

ସେ ଦିନ ମୁଣ୍ଡଟା କାହିଁକି ବୁଲେଇଲା । ପ୍ରାୟ ରାତି ସାଢ଼େ ନଅଟାରେ ବସାରେ ଯାଇ ଶୋଇଛି । ଏହି ସମୟରେ ମଟରର ହର୍ଣ୍ଣ ଶୁଭିଲା ।

କହିଲି ଯେ ପାର ସେ ଆସୁ ଆଜି ଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଏହି ସମୟରେ ମିସ୍. ଘରଭିତରକୁ ପଶିଯାଇ ମୁଁ ଶୋଇଥିବା ଖଟଉପରେ ବସି ପଡ଼ିଲା । କହିଲା, ଆମ ଘରକୁ ଯାଉ ନାହାନ୍ତି କାହିଁକି ? ହଁ, ମୁଁ ଅଯିଛୁ ବୋଲି, ନୁହେଁ ?

କହିଲି, ନାହିଁ ମିସ୍ ଏଇ କେତେଦିନ ହେବ କାମଟା ଏତେ Pressor ମୋ ଉପରେ ପଡ଼ିଛି ଯେ ଅଦୌ ସମୟ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ Duty ଛାଡ଼ି ପଳେଇ ଆସିଲି ମୁଣ୍ଡଟା କାହିଁକି ବିନ୍ଧିଲା, ତମେ ଜାଣନା ତମକୁ ମୁଁ କେତେ ଭଲପାଏ । ସବୁ ଦିନେ ମନେ ମନେ ଖୋଜେ ମୁଁ ତମକୁ, କିନ୍ତୁ ପାଏନା । ଅନେକ ଦିନ ପରେ ପାଖକୁ ଆସିଛ । ମନହେଉଛି ସବୁ ସମୟତକ ତମ ପାଖରେ କଟେଇ ଦେବି, କିନ୍ତୁ ସମୟର ଅଭାବ ।

ମିସ୍ କହିଲା—ବୋଉ ଆଜି ଆପଣଙ୍କ ବିଷୟ ନେଇ ବାପାଙ୍କ ଆଗରେ କ'ଣ କହୁଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ବାପା ଖାଲି କହୁଥାନ୍ତି, ସେ ଭାରି ଲାଜକୁଳା । ହଁ ସତରେ ମିସ୍ ଜେକାଣି କାହିଁକି ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ମୋତେ ଭାରି ଲାଜ ମାଡ଼େ, କହିଲି ମୁଁ ।

ମିସ୍ କହିଲା, ସେ ଦିନ ଆପଣ ଖାଇଦେଇ ଆସିଲା ପରେ ବାପା ଓ ବୋଉଙ୍କ ଭିତରେ ଆପଣଙ୍କ ବିଷୟ ଓ ମୋ ବିଷୟ ନେଇ ଅନେକ କଥା ପଡ଼ିଲା । ମୁଁ ଶୁଣୁଥାଏ ପରଦାରେ ରହି ।

କହିଲି, ତା ତମେ ଶୁଣୁଛ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ନୂଆ, ମୁଁ ତ ଅନେକ ଦିନ ହେବ ଶୁଣି ଆସୁଛି; ଏଇ ଆମ ବିଭାଘର କଥା ତ ? ହଁ, ଉତ୍ତର ଦେଲା ମିସ୍ ।

କହିଲି, ମନେକର ମିସ୍ ଯଦି ତମକୁ ମୁଁ ବିବାହ ନ କରେ ? ମିସ୍ ଉତ୍ତର ଦେଲା, ପାଖରେ ଅଛି ବଙ୍ଗୋପସାଗର । କ'ଣ ବୁଡ଼ି ପଡ଼ିବଇବ ? କହିଲି ମୁଁ ।

ନା ବୁଡ଼ି ପଡ଼ିବଇବ ନାହିଁ ବୁଡ଼ି ମରିବ, କହିଲା ମିସ୍ ।

ଛି, ଏପରି କହନ୍ତି ? କହିଲି ମୁଁ ।

ମିସ୍ କହିଲା, ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ବିଦାୟ ନେଇପାରେ କି ? କହିଲି, କ'ଣ ଝିଅଙ୍କ ସାକ୍ଷାତରେ ବିଦାୟ ନେବ ? ମିସ୍ ଅନ୍ତର ଘୁଞ୍ଚିଗଲା ପାଖକୁ । କହିଲି, ହଉ ତେବେ ଯାଅ । ମିସ୍ କହିଲା—ନା ଆପଣ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଯିବେ ।

କହିଲି, ଦେହ ଖରାପ ଅଛି ଯାଇପାରିବି ନାହିଁ । ଗୁହିଁଥାଏ ମୁଁ, ଦେଉଥିବା ମୁଦିଟି ତା ଅଙ୍ଗୁଠିର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ୱିଗୁଣ ବଢ଼ାଉଥାଏ । ଧୀରେ ଟାଣିନେଲି ତାକୁ ମୋର ବକ୍ଷ ଉପରକୁ । ଓଷ୍ଠ ପଲ୍ଲବ ପରି ଆଉଜି ପଡ଼ିଲା ମୋର କୋଳକୁ । ଏପରି ସମୟରେ ବର୍ଷା ତା ହାର ପୁଞ୍ଜ ନାଚ ଏଠି ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ଗୋଟାଏ ଝଲକା ପବନରେ ଲ୍ୟାମ୍ପଟା ଲିଭିଗଲାରୁ ଘରଟା ଭୀଷଣ ଅନ୍ଧାର ହୋଇଗଲା । ଦୁର୍ବଳ

ମନଟା ତାଙ୍କ ପାପପଥରୁ ଟାଣିଲା । ବହୁତ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେଲି । ମାନିଲା ନାହିଁ । ଦେଖିଲି ମିତ୍ର ଗୋଟେ ପିଲାଙ୍କ ପଢ଼ ଖଟଟି ଉପରେ ଶୋଇ ରହିଛି ।

ଡାକିଲି, ମିତ୍ର—

କ'ଣ କହନ୍ତୁ, ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

ଯିବ ନାହିଁ ଘରକୁ, ଅସି ଦଶଟା ବାଜିଲାଣି ଟେ, କହିଲି ମୁଁ ।

କ'ଣ ଏହି ବର୍ଷାରେ ଯିବ ? କହିଲା ମିତ୍ର ।

ଦେଖିଲି ବର୍ଷାଟା ଭୀଷଣ ଭାବରେ ହେଉଛି । ତେଣୁ ଝରକା-ବନ୍ଦକଲି, କହିଲି, ଯିବ ନାହିଁ ?

ଉତ୍ତର ପାଇଲି, ନା—

ନମି ପଡ଼ିଲି ତା ପାଖରେ————

କିଛି ସମୟ ପରେ ଦେଖେ ତ ବର୍ଷା ନାହିଁ । ଆକାଶ ଖୁବ୍ ନିର୍ମଳ ଦେଖା ଯାଉଛି । ମିତ୍ରକୁ ବିଦାୟ ଦେଲି । ଦ'ଟା କ'ଣ ଜଳଖିଆ ଖାଇ ଶୋଇ ରହିଲି ସେହି ଖଟ ଉପରେ ସକାଳ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ।

× × × ×

ଗ୍ରୀଷ୍ମ ବାହୁଡ଼ା ସରିଛି । ଅଠଦିନ ହେବ ଟିକେ ଅବସର ମିଳିଛି । ଥାନାରେ ସେପରି କିଛି କାମ ନ ହେବାରୁ. ବସାକୁ ଯାଇ ମିନା ପାଖକୁ ଖଣ୍ଡିଏ ଚିଠି ଲେଖୁଛି—ପ୍ରାୟ ଦିନ ଗୁଟା—ଏହି ସମୟରେ ମିତ୍ର ତାହାର ହାତକାମେରାନିଧର ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଗଲା.

—କହିଲା—କ'ଣ ଲେଖୁଛନ୍ତି ?

କହିଲି Love letter ଲେଖୁଛି ।

କାହା ପାଖକୁ ? ପଚାରିଲା ମିତ୍ର ।

କହିଲି, ଭଗ ପାଖକୁ—

ଅଧରରେ କହିଲା— ଆପଣଙ୍କର କି ଅଧିକାର ଅଛି ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକର ଝିଅ ପାଖକୁ ଏପରି ଚିଠି ଦବାକୁ ?

କହିଲି—ଆପଣଙ୍କର କି ଅଧିକାର ଅଛି, ଏକାକିନୀ ଜଣେ ଯୁବକର କକ୍ଷକୁ ପ୍ରବେଶ କରିବାକୁ ବିନା ଅନୁମତିରେ ?

ଦୁଇଜଣ ହସି ଉଠିଲୁ ।

ମିସ୍ ଦାସ୍ ଅଡୁ ସାଡୁ ଗପ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲା—ସେଇଠାରୁ ଚିଠି ଲେଖା ମୋର ବନ୍ଦ ରହିଲା ।

ମିସ୍ କହିଲା—ଚାଲନ୍ତୁ ଆଜି ଟିକେ ସମୁଦ୍ର ଆଡ଼େ ଯିବା—

ଏହା କହି ମୋର ଲୁଗା ଜାମା ଆଣି ପାଖରେ ଥୋଇଲା ।

କହିଲି, ମୁଁ ଖାଇନାହିଁ ଯେ ?

Oh my God. ଏତେବେଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଳଖିଆ ଖାଇସାରିନାହାନ୍ତି ?

ଅଣ୍ଡା ଅଠା କେଉଁଠାରେ ଅଛି—କୁହନ୍ତୁ, ମୁଁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ପରଅଠା ଷ୍ଟୋଭ୍ ଲଗାଇ କରି ଦେଉଛି ।

କହିଲି, ମିସ୍‌ଦେବୀ—ତମ ପରି ତ ମୁଁ ସେତେ ବଡ଼ଲୋକ ନୁହେଁ ? କେତେବେଳେ ମିଳିଲା ତ ଖାଇନେଲି, ନହେଲେ ନାହିଁ— ଜିନିଷ ଘରେ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ କରିଦେଉଛି କିଏ ? ତେଣୁ ତେରି ଏତେ—

ଏପରି କଥା ମୋତେ ଆଉଦିନେ କହିବେ ନାହିଁ—କାହିଁକି ମୁଁ ଆସି ପ୍ରତିଦିନ ଜଳଖିଆ ତିଆରି କରିଦେଇ ଯିବି—ମୁଁ ତ ଅଦୌ ଏତେ ଖବର ଜାଣେନା—ମିସ୍ ପରଅଠା ଖଣ୍ଡେ ଭାଜି ଭାଜି କହିଲା ।

କହିଲି—ମିସ୍‌ଦେବୀ, ଦିନ ଆସିବ—ତମେ ନିଶ୍ଚୟ ମୋତେ ଏହିପରି ପରଅଠା ତିଆରି କରି ଖାଇବାକୁ ଦେବ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବରେ— ବର୍ତ୍ତମାନ କିନ୍ତୁ...। ବର୍ତ୍ତମାନ ଆଉ କିନ୍ତୁ କ'ଣ ? ଓଃ ଆପଣ ଭାବୁଛନ୍ତି ମୋର ବାପା ଓ ବୋଉ କିଛି ଭାବିବେ—କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ସେତେ **Min minded** ନୁହନ୍ତି । ଆଉ ମଧ୍ୟ ମନେ କରନ୍ତୁ ଯଦି ଓ

କହନ୍ତେ, କେବଳ ଗୋଟିଏ କାରଣରୁ···। ବାକ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନ କରି ମିତ୍ର ଅଟକି ଗଲା ।

କହିଲି—ଗୋଟିଏ କାରଣ କ'ଣ ? ଅମର ବିବାହ ପାଇଁ ତ ? ସେ ସବୁ ଥାଉ, ମୁଁ ଜଳଖିଆ ଆଣିଲିଣି ଖାଇନିଅନ୍ତୁ, କହିଲା ମିତ୍ର । ଖାଇ ସାରିଲାପରେ ବସାରେ ଚାବିଦେଇ ଉଭୟେ ଖଣ୍ଡିଏ ବଟ କରି ବାହାରିଲୁ ସମୁଦ୍ର କୂଳକୁ । ଯାଇ ବସିଲୁ ଗୋଟାଏ ସିମେଣ୍ଟ ଚେୟାର ଉପରେ – ଚନ୍ଦ୍ରପକ୍ଷର ରାତି—ଏକେତ ବଙ୍ଗୋପସାଗରକୂଳ— ଚନ୍ଦ୍ରାଲୋକ ପଡ଼ି ସମୁଦ୍ରର ପାଣି ଉପରେ ଅପୂର୍ବ ଶୋଭା ସୃଷ୍ଟି କରୁ-ଥାଏ । ନୋଳିଆମାନେ ମାଛ ଧରିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତଥାନ୍ତି—କେତେ କେତେ ଯୁବକ ଯୁବତୀ ଆସୁଥାନ୍ତି ସମୁଦ୍ରର କୂଳକୁ । ସେ ଦିନ ମିତ୍ର ସହିତ ଟପଜିଁ ଅପୂର୍ବ ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ କରିଛି, ଅନେକଥର ଯାଇଛି, ମାତ୍ର ଆନନ୍ଦରେ ନ ଫେରି ଫେରିଛି ନିରାନନ୍ଦରେ । କହିଲି ମିତ୍ର –ଯଦି ମୁଁ କହେ ଏପରି ବସି ଏହି ଚନ୍ଦ୍ରାଲୋକରେ ପବିତ୍ର ବଙ୍ଗୋପସାଗର କୂଳେ ଜୀବନର ଶେଷ ଅବସାନ କରିବାକୁ ? ମିତ୍ର କହିଲା—ତାହା ମୁଁ ଆନନ୍ଦରେ ଅନୁମୋଦନ କରିବି । ଏହିପରି ଭାବରେ କଥାଭାଷା ହେଉଁ ହେଉଁ ରାତି ଅଠଟା ବାଜିଗଲା— ଫେରିଲୁ ବସାକୁ, ରିକ୍ସା ନ କରି ଚାଲି ଚାଲି ଆସିଲୁ ।

ମିତ୍ରକୁ ତାହାର ଘରେ ବିଦାୟ ଦେଇ ଚାଲି ଯାଉଥିବା ସମୟରେ ମାଆ ତାର ଦେଖି ଡାକିଲେ—

କହିଲେ—କଣରେ ବସନ୍ତ, ପଳେଇଛୁ କାହିଁକି ?

କହିଲି, ଟିକେ ବସାରେ କାମ ଅଛି ।

କୌଣସି ମତେ ତାଙ୍କଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ବସାକୁ ଚାଲିଗଲି ।

ଦଶମ ପରିଚ୍ଛେଦ

ଏହାର ଚାରିମାସ ପରେ, ମୁଙ୍ଗେରର ଜଳବାୟୁ ଆଉ ମୋ ଦେହରେ ଗଲା ନାହିଁ । କ୍ରମେ ଜ୍ୱରହେଲା—ରାମବାବୁଙ୍କ ବସାରେ ଥାଏ—ମିନୁର ସେବାରେ ତ୍ରୁଟି ନ କରି ଟାଇଫଏଡରେ ପରିଣତ ହେଲା—ଶେଷରେ ଅଣାଯାଇ ନେଲ ମୁଙ୍ଗେର ଜେନେରାଲ ହାସପିଟାଲର ସରଜିକାଲ ୱାର୍ଡର ଦଶନମ୍ବର ରୁମ୍ ଓ ପନ୍ଦର ନମ୍ବର ସିଟ୍‌ରେ । ବହୁତ ଇନ୍‌ଜେକସନ୍ ନେଲି ଔଷଧ ଖାଇଲି, ତଥାପି ଭଲହେଲି ନାହିଁ । ମିନୁ ସକାଳୁ ରାତି ବାରଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଗିରହେ—ଖାଲି ଦୁଇ ଘଣ୍ଟା ପାଇଁ ଘରକୁ ଆସେ । ପୁଣି ସକାଳେ ଯାଇ ହାଜର । ରାମବାବୁ ଓ ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ଦିନରେ ପ୍ରାୟ ଦଶଥର ମୋତେ ଦେଖିବାକୁ ଯାଆନ୍ତି । ମିନୁ ଠାରୁ ଶୁଣିଛି—ଡାକ୍ତର ମିନୁକୁ ଆସିବାକୁ ମୋ ପାଖକୁ ମନାକରି ଦେଲେ । କାରଣ ତାହାର ଉଦ୍‌ବେଳକୁ ମୋ ପାଇଁ ଅବସ୍ଥା ବଢ଼ିଲାଣି ।

ସେଦିନ ଡାକ୍ତରବାବୁ କହିଲେ **No hope, case is serious, we will try our best**-ସେଦିନ ରାତିତମାମ ମିନୁ ଓ ତାହାର ବାପା ମୋତେ ଛାଡ଼ି ଘରକୁ ଗଲେ ନାହିଁ ।

ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ କୃପାରୁ ମୋ ଦେହ ଟିକେ ଭଲହୋଇ ଆସିଲା—ମିନୁକୁ ହେଲା ଜ୍ୱର ।

ମିନୁର ଖବର କେବଳ ପଚାରି ବୁଝୁଥାଏଁ, ତା ପାଖକୁ ଯାଇ-ପାରୁ ନ ଥାଏ । ଦେହ ଟିକେ ଭଲ ହେବାରୁ ଦେଖିଲି ଜଣେ ନର୍ସ ତାହାର ପ୍ରାଣ ଦେଇ ମୋର ସେବା କରୁଛି । ସମୟେ ସମୟେ ମୋ

ପାଇଁ କାନ୍ଦ ପକାଏ । ଏହା ମୁଁ ଅଠଦିନ ହେବ ନଜର ରଖିଛି । ସବୁ ସେବା ମୋର କରେ, କିନ୍ତୁ ମୋ ମୁହଁକୁ ଚାହେଁ ନା, କିଛି ପଚାରିଲେ ବେଳେ, ଯଦି ଚାହେଁ କାନ୍ଦେ କେବଳ—

ପରିଚୟ ପଚାରି ପାରେ ନା—ମୁଁ ଜାଣେ ଜଣେ ଜଣେ ନର୍ସ ରୋଗୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ କାନ୍ଦନ୍ତି ।

ଦିନେ ମୋର ଉତ୍ତାପ ମାପି ଟିଙ୍ଗାଇବା ସମୟରେ କାନ୍ଦ ପକାଇଲା । କାନ୍ଦିବାର କାରଣ ପଚାରିବାରୁ କହିଲା—ନା—ହଁ, ଆଜି ଆପଣଙ୍କର ଟିକେ ଉତ୍ତାପ ଦେହରେ ବେଶୀ ଅଛି, ଆପଣଙ୍କୁ ଗୋଟାଏ ଇନ୍‌ଜେକ୍‌ସନ ନେବାକୁ ହେବ ।

ପଚାରିଲି—ଅଚ୍ଛା—ଆପଣଙ୍କର ଘର କେଉଁଠି ଓ ନାମ କ'ଣ ?

ଉତ୍ତର ଦେଲା—ଖୁବ୍ ଅଳ୍ପଦୂରରେ ।

ପଚାରିଲି—ଫିମେଲ ଓ୍ୱାର୍ଡର ଦଶନମ୍ବର ସିଟ୍‌ରେ ଯେଉଁ ରୋଗୀ ଅଛି, ସେ କିପରି ଅଛି ?

କହିଲା—ନାହିଁ ଖୁବ୍ ଭଲରେ ଅଛନ୍ତି ।

ଜର ନାହିଁ—ଦେହଟା ଭଲ ହୋଇଗଲା—ଦୁର୍ବଳତା ଯାଇ ନ ଥାଏ । ନୋଟିସ୍ ପାଇଲି ଆଜି ଚାରିଦିନ ପରେ ସିଟ୍ ଛାଡ଼ିବ ।

ଏହି ନୋଟିସ ଖଣ୍ଡିକ ସେ ନର୍ସ ଆଣି ମୋତେ ଦେଖାଇ କିଛି ନ କହି ଦୁଇଟୋପା ଲୁହ ଝଡ଼ାଇ ଚାଲିଗଲା ।

କେଜାଣି କାହିଁକି ମୋର ଭୀଷଣ ସନ୍ଦେହ ହେଲା—ଭାବିଲି ଏହି ନର୍ସ କଣ ଗୀତା ? ପରକ୍ଷଣରେ ଭାବେ ନା, ଏ ଗୀତା ନୁହେଁ, ଖରଡ଼ି ଶରତ ତାକୁ ନେଇ ଦୁନିଆ ପାର ହୋଇ ଚାଲିଯାଇଛି । ଗୀତା ତ ଏତେ ପାତଳୀ ନୁହେଁ, ରୂପ ମଧ୍ୟ ଏହାର ନବସ—ନା ଏ ଗୀତା ନୁହେଁ । ଦିନେ ନର୍ସଟି ମୋତେ ଲେମ୍ବୁ ଛଡ଼ାଇ ଖାଇବାକୁ ଦେଲା—କେଜାଣି କାହିଁକି ଅଜାଣତରେ ବାହାରି ପଡ଼ିଲା ଦୁଇଟି

ଅକ୍ଷର "ଗୀତା" । ଚାହିଁଥାଏ, ଏହା ଶୁଣି ସେ ମୋ ଆଡ଼କୁ ଟଗାଟାଏ କଟାକ୍ଷ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କରି ଚାଲିଗଲା ।

ସନ୍ଦେହ ହେଲା—ଭାବିଲି ମୋର ଚିହ୍ନିବାର ଭୁଲ୍ ହୋଇଛି, ଏହା ନିଶ୍ଚୟ ଗୀତା—ମନେ ମନେ ଡାକିଲି, ଜଗନ୍ନାଥ ମୋର ଆଶା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଉ ।

କାଲି ମୁଁ ଡାକ୍ତରଖାନା ଯିବି, ଆଜି ପାଞ୍ଚଟା ବେଳେ ଗୋଟିଏ ଲୋକ ଆସି ମୋତେ ଖଣ୍ଡିଏ ଚିଠି ଦେଇଗଲା—ପେନ୍‌ସିଲ୍ ଲେଖା—ତାହା ଖୋଲି ପଢ଼ିଲି—

ପ୍ରିୟ ବସନ୍ତବାବୁ, ପୁରୀ

ଅପରିଚିତର ପ୍ରଣାମ ଗ୍ରହଣ କରିବେ ।

ବୋଧହୁଏ ଏହି ଧାଡ଼ିକ ପଢ଼ି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଉଥିବେ—ନା ମୁଁ ଆଜି ଆପଣଙ୍କୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବାକୁ ଦେବି ନାହିଁ—ପ୍ରତି ଅକ୍ଷରର ନଗ୍ନ ସତ୍ୟ ଆପଣଙ୍କୁ କହିବି । ହଁ, ମୋର ନାମ ଶରତ,—ମୁଁ ଗୀତାକୁ ତାହାର ମଙ୍ଗଳପାଇଁ ସେହି ଦିନ ନେଇ ଆସିଥିଲି । ସେ ତ ବଡ଼ ଲୋକର ଝିଅ, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଆଜି ମୋର ଅବସ୍ଥାର ପରିଚୟ ଦେବାକୁ ନିଜକୁ ଲଜ୍ଜା ବୋଧ କରୁଛି । ମୁଁ ସବୁ ଜାଣେ, ଆପଣ ଆମ ଘରକୁ ଆମ ଆସିବାର ଦୁଇଦିନ ପରେ ଯାଇ ଆମର ଅବସ୍ଥା ବୁଝି ଆସିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ··· ।

ଗୀତା ଏଥିରେ ଅନ୍ଧପୁଟୁଳି ବାନ୍ଧି ଜମିଦାରର ସନ୍ତାନର ପରିଚୟ ଦେଇ ନେଇ ଆସିଥିଲି ଗୀତାକୁ । ଅନେକ ଆଡ଼ ବୁଲିଲି । ଏପରିକି ସବୁ ଦିନ ନାହିଁ ଭାବନାରେ—ଶେଷରେ ପହଞ୍ଚିଲି ଆସି ଏହି ପବିତ୍ର ଧାମ ପୁରୀରେ—ଜାଗା ପାଇଲି ନାହିଁ ରହିବାକୁ । ଟଙ୍କାର ମଧ୍ୟ ଅଭାବ—କିଛିଦିନ ପରେ ନିଜର ଭୁଲ୍ ବୁଝି ପାରିଲି । ଶେଷରେ ତାକୁ ଡାକ୍ତର ଖାନାରେ ନର୍ସକାମରେ ରଖାଇ ଦେଲି ।

କଷ୍ଟର କଥା ଭାବିଲେ ଲେଖି ପାରିବି ନାହିଁ । ଆପଣଙ୍କର ଗୀତା ସହିତ ଏତେ ଭାବ ଦେଖି ମୁଁ ଦୋଷୀ ଆପଣଙ୍କ ଘୃଣା ଜଗାଇଥିଲି । ଆପଣଙ୍କର କେତେ ନିନ୍ଦା ଅପବାଦ ମୁଁ ଗୀତା ଆଗରେ ଗାଇଛି । ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ମୁଁ ଗୋଟିଏ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଭାବରେ, ଏହି ପୁରୀର ଉତ୍ତର ପାର୍ଶ୍ୱ ମଠରେ ଥିଲି । ଦୈନିକ ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଖେ—କିନ୍ତୁ ଆପଣ ମୋତେ ଚିହ୍ନି ନ ଥିଲେ, ତଥା ଚିହ୍ନିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବେଶରୁ ଦେଖି ଚିହ୍ନିପାରି ନ ଥାନ୍ତେ । ସେହି ଦିନଠାରୁ ପ୍ରାୟ ଛମାସ ହେବ ଆଜି ମୋର ଗୀତା ସହିତ ସାକ୍ଷାତ ନାହିଁ । ମନରେ ମୋର ଥିଲା ଗୋଟାଏ ଆଶା, ତାହା ହେଉଛି ଗୀତାକୁ ଆପଣଙ୍କ ସହିତ ମିଳନ କରାଇବାକୁ—କିନ୍ତୁ ଆଜି ତାହା ସଫଳ ହୋଇଛି ।

ମନେ କରିବେ ନାହିଁ—ଗୀତା ମୋ ସଙ୍ଗରେ ଆସି ଚରିତ୍ର-ହୀନା ଓ ଦ୍ରୋହାଚାରିଣୀ ହୋଇଛି ବୋଲି, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ହିନ୍ଦୁଜାତିର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦେବତା ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଅନାଇ ଦିବାର ସତ୍ୟ କରି କହୁଛି—ତାହାର ଚରିତ୍ର ନିର୍ମଳ ଓ ପବିତ୍ର । ମୋ ଦ୍ୱାରା ତାହାର କିଛି ଅନିଷ୍ଟ ହୋଇ ନାହିଁ । କୌଣସି କଥା ଭାବିଲା ବେଳକୁ ଜଣାପଡୁଛି, ସତେ ଯେପରି ହିମାଳୟ ପର୍ବତଟା ମୋ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଖସିପଡୁଛି । କଅଣ ନ କଲି ବସନ୍ତ ବାବୁ, ଯୁବକ ତଥା ଯୁବତୀମାନଙ୍କ ମୁଖରେ କାଳି ବୋଳି ଦେଲି ।

ସେ ଯାହାହେଉ, ମୁଁ ବୁଝି ପାରୁଛି, ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ଗଲେ ମତେ ଦଣ୍ଡ ଦେବେ । କିନ୍ତୁ ଯାଆନ୍ତି, ମାତ୍ର ଆପଣଙ୍କ ପରି ପବିତ୍ର ଲୋକ, ମୋ ପରି ପାପୀକୁ ଦେଖିଲେ ଆପଣଙ୍କର ଅମଙ୍ଗଳ ହେବ, ଆଉ ମୁଁ ଓଡ଼ିଶାରେ ରହିବ ନାହିଁ । ଯଦି ପାରନ୍ତି ତେବେ ଏ ଚିଠି-ଖଣ୍ଡିକ ଆମ ଘରକୁ ଓ ଏ ଖଣ୍ଡିକ ପୂର୍ଣ୍ଣବାବୁଙ୍କୁ ଦେଇ ଦେବେ ।

ଗୀତାର ଉପଯୁକ୍ତ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିବେ । ଚରିତ୍ରହୀନା ନୁହେଁ ସେ, କଦାପି ନୁହେଁ । ମୁଁ ଯେଉଁ ଦୋଷ କରିଛି, ତାହାର ଦଣ୍ଡ ଭୋଗ କରିବାକୁ ଚାଲିଲି ରେଙ୍ଗୁନ୍ । ଇତି ।

ଆପଣଙ୍କର

ହତଭାଗା ଶରତ୍

ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ପଢ଼ି ତା ପ୍ରତି ରାଗ ଥିଲା ଯେତିକି ଦୟା ମଧ୍ୟ ଆସିଲା ସେତିକି । ଭାବିଲି ଗୀତାକୁ ଆଜି ଏକଥା ଶୁଣାଇବ ନାହିଁ । ତାହାର ସେବା ସେ ଅନ୍ତର ଜାଳି କରୁଥାଏ ମୋର ।

ଏଥି ମଧ୍ୟରେ ମୁଁ ମିନା ପାଖକୁ ମୋ ଦେହ ବିଷୟ ନେଇ ଚିଠି ଦେଇ ନ ଥିଲି । କାରଣ ସେ ଛୁଆଲୋକ, ସର୍ବଦା କାନ୍ଦିବ । ଦେହ ଭଲ ହେବାରୁ ଚିଠି ଖଣ୍ଡିଏ ଦେଲି ମିନା ପାଖକୁ । ଡାକ୍ତରଖାନା ଛାଡ଼ିବାର ଅଧ ଘଣ୍ଟାଏ ଥାଏ, ଦେଖିଲି ମଟର ଆସି ଲାଗିଲା ସରଜିକାଲ୍ ୱାର୍ଡର ଗେଟ୍ ପାଖରେ ଓ ତା ପଛେ ଖଣ୍ଡିଏ ବଗିଗାଡ଼ି ।

କ୍ଷଣକେ ମିସ୍, ମିନା ଓ ତାହାର ବୋଉ ଅଉ ମିସେସ୍ ଦାସ ମଟରରୁ ଓହ୍ଲାଇଲେ । ବଗିଗାଡ଼ିରୁ ଦାସବାବୁ, ଓ ହେମନ୍ତର ଗୋଟିଏ ଭାଇ ପ୍ରଶାନ୍ତ ରେଭେନ୍ସା କଲେଜରେ B. A. ପଢ଼େ, ସେମାନେ ବଗିରୁ ଓହ୍ଲାଇ ମୋ ପାଖକୁ ଧାଇଁଗଲେ ।

ସେତେବେଳକୁ ମୁଁ ବସିଥାଏ—ନର୍ସ ମୋର ଯିବାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରୁଥାଏ ।

ମିନା ହଠାତ୍ ମୋର ଚେହେରାକୁ ଦେଖି କାନ୍ଦି ଉଠିଲା—ମିସ୍ ତାକୁ ବୁଝାଇଲା—ସମସ୍ତେ ଏକାଠି ହେଲେ— ।

ଦାସବାବୁ ଅଗତ୍ୟା ଚାଲିଗଲେ—

ଅଟମ ବାହାରିବା ସମୟରେ ନର୍ସର ଆଖି ଲୋତକରେ ଛଳ ଛଳ ହୋଇ ଆସୁଥାଏ—କିନ୍ତୁ ଏତେ ଲୋକରେ କାନ୍ଦିବାକୁ ସେ ସାହସ କରୁ ନ ଥାଏ ।

ଗେଟ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଳେଇଦବାକୁ ଆସିଲା । ମିନା ଓ ମିସ୍ ପଛରେ ବସିଲେ ମଟରରେ-ହେମନ୍ତ ଓ ପ୍ରଶାନ୍ତ ବସିଲେ ବଗି ଗାଡ଼ିରେ ।

ଏହି ସମୟରେ ନର୍ସଟି ନମସ୍କାର ହୋଇ ଚାଲିଯାଉଥିଲା—

କହିଲି—ଆପଣ ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋ ଦ୍ୱାରା ଆରେଷ୍ଟ ହୋଇଛନ୍ତି ଯାଉଛନ୍ତି କୁଆଡେ ? ଜାଣନ୍ତି ମୁଁ ଜଣେ ପୋଲିସ ଅଫିସର—ଆପଣଙ୍କ ନାମରେ ଓ୍ୱାରେଣ୍ଟ ବୁଲୁଥିଲା—ଭାଗ୍ୟକୁ ଆଜି·—

ନର୍ସଟି କାଠ ପରି ଛିଡ଼ାହୋଇ କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲା—

କହିଲି—ମିନା, ତୁ ଏହାଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିଛୁ ?

ମିନା ଉତ୍ତର ଦେଲା—ଭଲକରି ଚିହ୍ନି ପାରୁ ନାହିଁ ।

କହିଲି—ଏ ହେଉଛନ୍ତି ଶ୍ରୀମତୀ ଗୀତାଦେବୀ—ମେଡ଼ିକାଲର ନର୍ସ । ମିନା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ କହିଲା—ମେ. ଗୀତା ଅପା ?

କହିଲି ହିଁ. ତୋର ଗୀତା ଅପା ଏ—

ସମସ୍ତେ ମଟରରୁ ଓହ୍ଲାଇ ତାଙ୍କୁ ଘେରିଗଲେ—

କହିଲି—ଏ ନର୍ସଟି ତାଙ୍କର ପ୍ରାଣକୁ ଉତ୍ସର୍ଗ କରି, ମୋର ସେବାରେ ଲାଗି ମୋତେ ବଞ୍ଚାଇଛନ୍ତି, ତେଣୁ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଆରେଷ୍ଟ କଲି । ଲଜ୍ଜାରେ ଗୀତାର ମୁହଁଟି ଲାଲ ପଡ଼ିଗଲା—

କହିଲି—ତମେମାନେ ଯାଅ, ମୁଁ ପଛରେ ଯାଉଛି । ସମସ୍ତେ ଚାଲିଗଲା ପରେ ମୋର ଓ ଗୀତାର ପରିଚୟ ଦେଇ ତା ପାଇଁ ଦୁଇମାସ ଛୁଟି ମଞ୍ଜୁର କରି ଆଣିଲି ସମସ୍ତଙ୍କ ଅଗୋଚରରେ ।

ପଛରେ ଥାନାକୁ ଯାଇ ଦାମବାବୁ ଓ ମୁଁ ସାଙ୍ଗହୋଇ ଘରକୁ ଗଲୁ । ବାଟରେ ମୁଁ ସମସ୍ତ ଘଟଣା ତାଙ୍କୁ କହୁଥାଏଁ— ସେ ମଧ୍ୟ ଜାଣନ୍ତି ଯେ, ପୂର୍ଣ୍ଣବାବୁଙ୍କ ଝିଅର ହରଣଗୁଳ ।

ଦାମବାବୁ ଓ ମୁଁ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ—ମିସ୍ରର ଇଙ୍ଗିତରେ ଗୀତା ଦାମବାବୁଙ୍କୁ ନମସ୍କାର ହେଲା ।

× × × ×

ଛୁଟି ମୋର ସବ ନାହିଁ—ହେମନ୍ତ ଓ ପ୍ରଶାନ୍ତ କଟକ ଚାଲି-ଯାଇଛନ୍ତି । ମିନା ଓ ଗୀତା ମିସ୍ରର ଘରେ ଅଛନ୍ତି ।

ମିନା ଓ ଗୀତା ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ମୋ ବସାକୁ ଆସନ୍ତି ।

କିନ୍ତୁ ମିସ୍ର ଆସେ ନା—ଭାବେଁ, ମିସ୍ର ମୋ ବସାକୁ ନ ଆସିବାର କାରଣଟା କ'ଣ ? ତାହାର କିଛିଦିନରେ ଥାନାରେ ମୋର ଜଣେ ସହକର୍ମୀ ଅନାଦରେ କହିଲେ—

ଦାମବାବୁଙ୍କ ଠାରୁ ଭଲେ ଫିସ୍ତ ଖାଇବୁ ଓ ବସନ୍ତବାବୁଙ୍କ ଠାରୁ ଭଲେ—ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କ କଥାକୁ ଅନୁମୋଦନ କଲେ । ମୁଁ ଭାବିଲି ଏମାନେ ଥଟାରେ କହୁଛନ୍ତି ବୋଲି । କିନ୍ତୁ କାର୍ତ୍ତିକବାବୁ ଯେତେବେଳେ ଖଣ୍ଡିଏ ନାଲି ଲଫାପାର ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପତ୍ର ଖୋଲି ଦେଖାଇ ଦେଲେ, ମୋର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର ସୀମା ରହିଲା ନାହିଁ । ଭାବିଲି ମିନାର ଓ ମିସେସ୍ ଦାସଙ୍କର ଚକ୍ରାନ୍ତ ଏ ।

କିଛି ସମୟ ପରେ ବସାକୁ ଚାଲି ଆସିଲି ।

\+ + + +

ଆଜି ମୋର ବାହାଘର ରହିଲା ପୋ୨୪ ଦି'ଦିନ, କାଲି ଗଲେ ପଅରଦିନ । ମିନା ଏକଲା ଦିନେ ଆସି ବସାରେ ପହଞ୍ଚିଲା ।

ସେତେବେଳକୁ ମୁଁ ସେଇ ବସ୍ତ୍ରଘର କଥାଟା ଭାବୁଛି—ମିନା ହଠାତ୍
ପଚାରି କହିଲା—
ନନା—କାଲିଗୁଡ଼ି ପଅରଦିନ ବସ୍ତ୍ରଘର—ଆମ ଘର ତରଫରୁ
କିଛି ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କଲେନା ?
କହିଲି, କାହା ଘର କାହାର ?
ମିନା ହଠାତ୍ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ କହିଲା—କଅଣ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଛନ୍ତି
ନା କ'ଣ ?
ଥଟ୍ଟାରେ କହିଲି- ଏ ବସ୍ତ୍ରଘର ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ—
ମିନା ପଚାରିଲା—କାରଣ ?
କହିଲି—ଆଉ କିଛିଦିନ ପରେ ହେବ—

ମିନା କହିଲା—ସେପରି କହିବ ତ ମୁଁ ସମୁଦ୍ରକୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ିବ
ଜାଣିଥା—

କହିଲି ମୁଁ ଥଟ୍ଟାରେ କହୁଥିଲି, ତୁ ଏଥିରେ ରାଗୁଛୁ ?
ମିନା ହସିଲା—
କହିଲି ଗୀତା ଖବର ?
ପରେ. କହିଲା ମିନା।
କହିଲି ନାଁ—ଏକା ସଙ୍ଗରେ—।
ଏକାସଙ୍ଗରେ କିପରି ହେବ ? ପଚାରିଲା ମିନା।

କହିଲି ମୋର ଲଗ୍ନ ହେଉଛି ମାସର ଆଠ—ଆଉ ଗୋଟାଏ ଲଗ୍ନ
ବାଅରରେ ଅଛି—ଗୀତାକୁ ପ୍ରଶାନ୍ତ ସଙ୍ଗରେ......।
ମିନା କହିଲା ଠିକ୍ ହେବ -କିନ୍ତୁ...।

କହିଲି କିନ୍ତୁ ଆଉ କ'ଣ ? ପ୍ରଶାନ୍ତ ପାଠ ପଢୁଛି ପଢୁ। ହେମନ୍ତ ବି
ସେହି କଥାକୁ କାହାର ଯିବ ନାହିଁ, ତୋ ଶାଶୂ ଶ୍ୱଶୁର ମଧ୍ୟ।

ମିନାର ମନକୁ ଠିକ୍ ଗଲା—କହିଲା ତାଙ୍କର ବାପା ଓ ବୋଉ ପାଖକୁ ଚିଠି ଲେଖନ୍ତୁ ।

କହିଲି, ହଁ ଅଜ୍ଞରେ ଲେଖିବି ।

ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ଲେଖି ପଠାଇଲି ହେମନ୍ତ ଓ ପ୍ରଶାନ୍ତ ପାଖକୁ, ଆଉ ଖଣ୍ଡେ ତାଙ୍କର ଭଉଣୀ ମିଃ ଦାସଙ୍କ ପାଖକୁ ଓ ଖଣ୍ଡେ ତାଙ୍କର ବାପା ଓ ବୋଉ ପାଖକୁ । ମୋ ବିଭାଘର କଥା ଲେଖିଲି ନାହିଁ, ପ୍ରଶାନ୍ତ ବିଭାଘର କଥା ଲେଖିଲି ନାହିଁ, ଲେଖିଲି ଯଦି ଆପଣମାନଙ୍କର ମୋତେ ଦେଖିବାର ଆଶାଥାଏ ଶୀଘ୍ର ଆସନ୍ତୁ । ଏତିକି ଲେଖି ତହିଁ ଆର ଦିନ ପଠାଇ ଦେଲି ।

ମିନାକୁ କହିଥାଏ ଗୀତାକୁ ତା ବିଭାଘର ନେଇ କିଛି ନ କହିବାକୁ ।

× × × ×

ବିଭାଘର ମୋର ମରି ଯାଇଛି । ମିନାର ଆନନ୍ଦ କହିଲେ ନ ସରେ, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଭସାରେ ଗୀତାର ବିବାହ ଆୟୋଜନ କରୁଥାଏ, ସେଇ ଦାମବାବୁଙ୍କ ଘରେ ସେଇ ବେଦୀରେ ।

× × × ×

ଭାବିଲି ଗୀତାର ବାପା ଓ ବୋଉ ଯଦି ଏ ବିବାହରେ ମତ ନ ଦିଅନ୍ତି, ତେବେ କିଛି ହେବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଖଣ୍ଡିଏ ଚିଠି ଲେଖିଲି ।

ମାନନୀୟା ମାଉସୀ, ପୁରୀ

ମୋର ନମସ୍କାର ନେବେ ଓ ମଉସାଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦେବେ—

ଆପଣ ବୋଧହୁଏ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ—ମୁଁ ପୁରୀରେ Sub-Inspotore ହୋଇଅଛି । ଏହି ମଧ୍ୟରେ ଗୀତା ପାଇଁ ମୁଁ ପ୍ରାଣପଣେ ଚେଷ୍ଟା କରି

ତାଙ୍କୁ ପାଇଛନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ମୋ ବସାରେ ଶଯ୍ୟାଶାୟୀ—ତାପରି କାରଣତଃ ମୁଁ ତାହାର ତତ୍ତ୍ୱନେଇ ପାରୁ ନାହିଁ, ଶୀଘ୍ର ଆସି ତାଙ୍କୁ ଏଠାରୁ ନେଇ ଯାଆନ୍ତୁ । ଆଜି ସନ୍ଧ ଗାଡ଼ିରେ ଆସନ୍ତୁ । ଇତି ।

ଆପଣଙ୍କର
ବସନ୍ତ

ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ପକାଇ ଦେଲି ଡ଼ାକରେ ରେଜେଷ୍ଟ୍ରି କରି । ପଅରଦିନ ବଭାଘର ।

× × × ×

ହେମନ୍ତ ଓ ପ୍ରଶାନ୍ତ ଆସି ସାରିଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ଭଉଣୀକୁ ଧରି । ତାଙ୍କର ବାପା ଓ ବୋଉ ମଧ୍ୟ ଆସି ସାରିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଆସି ନ ଥାନ୍ତି ଗୀତାର ବାପା ଓ ବୋଉ । ଏମାନେ ମୋର ଏପରି ଛଳନା ଦେଖି ଲଜ୍ଜିତ ହୋଇଗଲେ । ମିଳ ତାହାର ଶାଶୁ ଓ ଶ୍ୱଶୁରଙ୍କୁ ମଙ୍ଗାନ ଦେଲା, ସେମାନେ ଯେଉଁଥି ପାଇଁ ମଙ୍ଗି ନଥାନ୍ତେ କନ୍ୟା ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ପାଖରେ ।

ହେମନ୍ତ ମୋ କଥାରେ ରାଜି ହେଲା, ବାକି ପ୍ରଶାନ୍ତ ଆମ କଥାରୁ ବାହାରି ଗଲା ନାହିଁ । ସେମାନେ ଠିକ୍ ବିବାହ ହେବାର ଘଣ୍ଟାଏ ପୂର୍ବରୁ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ମଙ୍ଗାଇବାକୁ ଅଧଘଣ୍ଟାଏ ଲାଗିଲା । ବାକି ଖୁବ୍ ଚଞ୍ଚଳ ଗାଧୁଆ ତାମ ସାରି ନେଇ ବେଦୀ ଉପରକୁ ନେବାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ହେଲା ।

ମୋ ମନ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବାବୁ ଓ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଦୁଃଖ ଥାଏ ।

ବରକନ୍ୟା ବେଦୀ ଉପରକୁ ଆସିଲେ । ଗୀତା ଯେତେବେଳେ ତେଣ୍ଡା ହାଣି ଅସୁଥାଏ, ମୋତେ ଭାରି ଲାଜ ମାଡୁଥାଏ—ଭାବୁଁ ଥାଏ ଆଠ ଦନ ତଳର ଜଣେ ନର୍ସ ଆଜି............. ।

କିନ୍ତୁ ଭାବି ପାରିଲି ନାହିଁ—ପଦାରେ ହୁଳହୁଳି ଓ ଶଙ୍ଖର ଶବ୍ଦରେ ଚୌପାଢ଼ା କମ୍ପୁଥାଏ।

ଯେତେବେଳେ ପୁରୋହିତ କନ୍ୟାଙ୍କ ହାତ ଛନ୍ଦିଲେ ଓ ପାଠ କଲେ।—

ଯଥା—ରାବଣସ୍ୟ ମନ୍ଦୋଦରୀ

ଯଥା—ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ଇନ୍ଦ୍ରାଣୀ—

ଏହିପରି କେତେ ପଦ ଯାଉଛି, ପଦାରେ ଶୁଭୁଛି ପାଠ। ସମସ୍ତେ ଅସ୍ଥିର ହୋଇଗଲେ। ବିବାହ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା—

କଅଣ ଘଟଣା ଦେଖିବାକୁ ଧାଇଁ ଗଲି ପଦାକୁ—ଦେଖିଲି ପୂର୍ଣ୍ଣବାବୁ ଓ ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ଦାଣ୍ଡରେ ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି। ମୋତେ ଓ ଗୀତାକୁ ଖୋଜୁଛନ୍ତି। ଧାଇଁ ଯାଇଁ ନମସ୍କାର କଲି।

ହଠାତ୍ ପଚାରିଲେ, ଗୀତା କାହିଁ ?

ସେମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଗଲି ବେଦି ପାଖକୁ। ଗୀତାକୁ ଦେଖାଇ କହିଲି ଏଇ ଆପଣଙ୍କ ଗୀତା।

ପ୍ରଥମେ ସେମାନେ ବିଶ୍ୱାସ ଗଲେ ନାହିଁ। ଯିଏ ବା କରନ୍ତା। ସେମାନେ ସ୍ୱପ୍ନରେ ଥରେ ହେଲେ ଭାବି ନ ଥିଲେ ଯେ, ଗୀତାକୁ ବେଦି ଉପରେ ଦେଖିବାକୁ। ରାମବାବୁ ଓ ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଅନେକ ବୁଝାଇବାରୁ ସେମାନେ ବିଶ୍ୱାସ ଗଲେ।

ପ୍ରଥମେ ସେମାନଙ୍କୁ ହାତ ଧୋଇ ଗୋଡ଼ଧୋଇବାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କଲି। ସେମାନଙ୍କର ଗୋଡ଼ଧୁଆ ସରିଲା ପରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବାବୁ ଓ ମାଉସୀ ଆସି ବେଦି ପାଖରେ ବସିଲେ। ସେତେବେଳେ ସେମାନଙ୍କର କି ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ସୁଖ ତାହା କହିହେବ ନାହିଁ। ତାହା ଭାବିବାର ବିଷୟ।

× × × ×

ବିବାହ ସରିବାର ଅଠଦିନ ହୋଇଗଲାଣି, ଦାସବାବୁଙ୍କ ଘରେ ସମସ୍ତେ ଅଛନ୍ତି । ପ୍ରଶାନ୍ତ, ହେମନ୍ତ ଓ ତାଙ୍କର ଭଉଣୀ ଅଳ୍ପଦିନ ଛୁଟି ଆଣିଥିବାରୁ ସେମାନେ କଟକ ଚାଲି ଯାଇଛନ୍ତି । ମିନି, ମିସ୍ ଓ ଗୀତା ଏମାନେ ଅଛନ୍ତି ଦାସବାବୁଙ୍କ ଘରେ । ପୂର୍ଣ୍ଣବାବୁ ଓ ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ଅଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ଘରେ । ଏଥି ମଧ୍ୟରେ ଦାସବାବୁଙ୍କ ସହିତ ପୂର୍ଣ୍ଣବାବୁଙ୍କର ଯଥେଷ୍ଟ ଘନିଷ୍ଠତା ଆସି ଯାଇଛି ।

ଦିନେ ବସାରେ ମୁଁ ମୋର ଜଣେ ସାଥୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉଛି । ଏହି ସମୟରେ ମିନି, ମିସ୍ ଓ ଗୀତା ମଟରରେ ଆସି ବସାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଭଦ୍ରଲୋକ ଜଣକ ଅନିଚ୍ଛା ସତ୍ତ୍ୱେ ବିଦାୟ ନେଇ ଚାଲିଗଲେ । ମିନି କହିଲା :—ନନା, କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟର ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି ଦେଇଛନ୍ତି । ଏହା କହି ହାତକୁ ମୋର ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ବଢ଼ାଇ ଦେଲା । ତହିଁରେ ଲେଖାଥିଲା—

ମହାଶୟ, ଭଦ୍ରେଶ୍ୱର

କୋଠାକାମ ସରିଗଲାଣି—ବଗିଚାକାମ ଓ ଟପାଖଣ୍ଡି କାମ ବୋଧହୁଏ ଦୁଇଦିନ ମଧ୍ୟରେ ସରିଯିବ । ଆପଣ ଶୀଘ୍ର ଆସି କୋଠା ହସ୍ତାନ୍ତର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରନ୍ତୁ । କାରଣ କାମ ସରିଲା ପରେ ମୁଁ ଆଉ ରହି ପାରିବି ନାହିଁ—ଯେତେ ଅନ୍ୟ କେଉଁଠାରେ କାମ ଦେଖିବାକୁ ହେବ । ଆପଣ ଯଦି ଶୀଘ୍ର ନ ଆସନ୍ତି, ଏଥିରେ କ୍ଷତି କେବଳ ମୋର—ଦୟାକରି ଶୀଘ୍ର ଆସନ୍ତୁ । ଇତି ।

ଆପଣଙ୍କର
ଜଗୁ

ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ପଢ଼ି, ଭାବିଲି ପୁଣି ଗୋଟାଏ ଦାୟିତ୍ୱ, ସେ କାମ ସାରିବାକୁ ହେବ । ମିନିକୁ କହିଲି, କାଲି ସକାଳ ଗାଡ଼ିରେ ଯିବା ।

କିଛୁ ସମୟ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଲାପରେ ସମସ୍ତେ ଦାସ ବାବୁଙ୍କ ବସାକୁ ଆସିଲୁ ।

ଦାସ ବାବୁଙ୍କୁ ଏକଥା କହିବାରୁ ସେ ଆଉ ଏଥିରେ ବାଧା ଦେଲେ ନାହିଁ—ଅନୁମତି ଦେଲେ ଯିବାକୁ । କାଲି ସକାଳ ଗାଡ଼ିରେ ଯିବା ଠିକ ହେଲା

ଦାସ ବାବୁ ବିବାହର ଯୌତୁକ ଇତ୍ୟାଦି ଠିକ୍ କଲେ ଆମ ସଙ୍ଗରେ ପଠାଇବାକୁ, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ମନାକଲି—କହିଲି ପରେ ପଠାଇବେ । ପୂର୍ଣ୍ଣବାବୁ ଓ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ଆମ ସଙ୍ଗରେ ବାହାରିଲେ ।

ସକାଳ ହେଲା—ଷ୍ଟେସନକୁ ଆସିଲୁ ସମସ୍ତେ । ଆମେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ଗାଡ଼ି ଛଡ଼ା ହୋଇଛି । ଟିକେଟ୍ ଆଣି ବସିଲୁ ଗାଡ଼ିରେ । ଗାଡ଼ି ଛାଡ଼ିଲା—

ଧାନମଣ୍ଡଳ ଷ୍ଟେସନକୁ ମୁଁ ଚାରିଖଣ୍ଡ ଟିକେଟ୍ କରିଥାଏ । ମିନି, ମୁଁ, ମିସ୍ ଓ ଗୀତାର—

ଗାଡ଼ିଟା ଯାଇ ଅନେକ ସମୟ ପରେ କଟକରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ପୂର୍ଣ୍ଣବାବୁ ଓ ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ଯେତେବେଳେ ଗୀତାକୁ ଡାକନ୍ତି ଯିବା ପାଇଁ, ମିନି କହିଲା—ଗୀତା ଅପା ଆମ ଘରକୁ ଯିବେ । ଆମେ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଧାନମଣ୍ଡଳ ଟିକେଟ୍ କରିଛୁ । ଆପଣମାନେ ଯାଆନ୍ତୁ—ଆମେ ଦୁଇଦିନ ପରେ କଟକ ଫେରିବୁ ।

ଭଦ୍ରାମୀ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କଲି, ଆମ ସଙ୍ଗରେ ଯିବାକୁ, କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ମନାକଲେ ।

ପ୍ଲାଟ ଫର୍ମ ଭିତରେ ସେମାନଙ୍କୁ ବଳେଇ ଦେଇ ଆସିଲି—

ଗାଡ଼ି ଯାଇଁ ପହଞ୍ଚିଲା ଧାନମଣ୍ଡଳ ଷ୍ଟେସନରେ ।

× × × ×

ଛୋଟିଆ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କାମ ସରିଯାଇଛି । ଦେଖିଲି ଯେଉଁ ପଡ଼ୋଶୀ ତଥା ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କର ମୋ ପ୍ରତି ଘୃଣା ଥିଲା—ତାହା ନାହିଁ । ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥିଲି, ଆନନ୍ଦରେ ଆସିଥିଲେ ସମସ୍ତେ ।

ଏଇ କେତେଦିନ ହେବ ଗ୍ରାମର ଝିଅ ଓ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକମାନଙ୍କର ଅଡ୍ଡା ଆମଘରେ । କେବଳ ଏ ତିନିଜଣକୁ ଦେଖିବା ପାଇଁ ।

ଯେଉଁ ମୁଁ ଖୋଳାଇଥିବା ନୂତନ ପୁଷ୍କରିଣୀର କୂଳରେ ଗୋଟିଏ ସିମେଣ୍ଟ୍ ଚେୟାର ଉପରେ ବସିଛି । ଅସ୍ତ କାଳୀନ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର କିରଣ ପୋଖରୀର ଜଳରେ ପଡ଼ି ପୋଖରୀର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ୱିଗୁଣ ବଢ଼ାଉଛି । ଏହି ସମୟରେ ଗୀତା କେତେବେଳେ ଆସି ମୋ ପଛଆଡେ ଠିଆ ହୋଇଛି, ମୋତେ ମାଲୁମ ନାହିଁ । ସେ ଜାଣି ନାହିଁକି ଜୟଦେବଙ୍କର ଦୁଇପଦ କବିତା ମୋ ପାଟିରୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଲା—

ଲଳିତ ଲବଙ୍ଗ ଲତା ପରିଶୀଳନ କୋମଳ ମଳୟ ସମୀରେ
ମଧୁକର ନିକର କରମ୍ବିତ କୋକିଳ କୂଜିତ କୁଞ୍ଜ କୁଟୀରେ

ଏହି ସମୟରେ ଗୀତା ଫେଁ କରି ହସିଦେଲା—

ଦେଖିଲି ଗୀତା ପଛଆଡ଼େ ଠିଆ ହୋଇଛି—

ପଚାରିଲି ତମେ ଏଠାରେ ?

ହଁ, ତମର ଗୀତ ଶୁଣିବା ପାଇଁ—ଉତ୍ତର ଦେଲା ଗୀତା ।
ଏହି ସମୟରେ ମିଶ୍ର ମିଶ୍ରା ଆସି ପହଞ୍ଚିଗଲେ—ମୁଁ ଗୁଳିଗଲି ଘର ଆଡ଼କୁ—ସେମାନେ ବସି ରହିଲେ ସେଇଠାରେ ।